

Σοφιστής ἢ περὶ τοῦ ὄντος, λογικός τοῦ Πλάτωνος

www.physics.ntua.gr/mourmouras/greats/platon/

[216]

{Θεόδωρος} Κατὰ τὴν χθὲς ὁμολογίαν, ὦ Σώκρατες, ἤκομεν αὐτοὶ τε κοσμίως καὶ τόνδε τινὰ ξένον ἄγομεν, τὸ μὲν γένος ἐξ Ἑλλάδας, ἑταῖρον δὲ τῶν ἀμφὶ Παρμενίδην καὶ Ζήνωννα ἑταίρων, μάλα δὲ ἄνδρα φιλόσοφον.

{Σωκράτης} Ἄρ' οὖν, ὦ Θεόδωρε, οὐ ξένον ἀλλὰ τινὰ θεὸν ἄγων κατὰ τὸν Ὀμήρου λόγον λέληθας; ὅς φησιν ἄλλους τε θεοὺς τοῖς ἀνθρώποις ὅποσοι μετέχουσιν αἰδοῦς δικαίας, καὶ δὴ καὶ τὸν ξένιον οὐχ ἤκιστα θεὸν συνοπαδὸν γιγνόμενον ὕβρεις τε καὶ εὐνομίας τῶν ἀνθρώπων καθορᾶν. τάχ' οὖν ἂν καὶ σοὶ τις οὗτος τῶν κρειττόνων συνέποιτο, φαύλους ἡμᾶς ὄντας ἐν τοῖς λόγοις ἐποψόμενός τε καὶ ἐλέγξων, θεὸς ὢν τις ἐλεγκτικός.

{Θεόδωρος} Οὐχ οὗτος ὁ τρόπος, ὦ Σώκρατες, τοῦ ξένου, ἀλλὰ μετριώτερος τῶν περὶ τὰς ἔριδας ἐσπουδακότων. καὶ μοι δοκεῖ θεὸς μὲν ἀνὴρ σὺδαμῶς εἶναι, θεῖος μὴν· πάντας γὰρ ἐγὼ τοὺς φιλοσόφους τοιοῦτους προσαγορεύω.

{Σωκράτης} Καὶ καλῶς γε, ὦ φίλε. τοῦτο μέντοι κινδυνεύει τὸ γένος οὐ πολὺ τι ῥᾶον ὡς ἔπος εἰπεῖν εἶναι διακρίνειν ἢ τὸ τοῦ θεοῦ· πάνυ γὰρ ἄνδρες οὗτοι παντοῖοι φανταζόμενοι διὰ τὴν τῶν ἄλλων ἄγνοιαν «ἐπιστρωφῶσι πόληας,» οἱ μὴ πλαστῶς ἀλλ' ὄντως φιλόσοφοι, καθορῶντες ὑψόθεν τὸν τῶν κάτω βίον, καὶ τοῖς μὲν δοκοῦσιν εἶναι τοῦ μηδενὸς τίμιοι, τοῖς δ' ἄξιοι τοῦ παντός· καὶ τότε μὲν πολιτικοὶ φαντάζονται, τότε δὲ σοφισταί, τότε δ' ἔστιν οἷς δόξαν παράσχοντ' ἂν ὡς παντάπασιν ἔχοντες μανικῶς. τοῦ μέντοι ξένου ἡμῖν ἡδέως ἂν πυνθανοίμην, εἰ φίλον αὐτῷ, [217] τί ταῦθ' οἱ περὶ τὸν ἐκεῖ τόπον ἠγοῦντο καὶ ὠνόμαζον.

{Θεόδωρος} Τὰ ποῖα δὴ;

{Σωκράτης} Σοφιστήν, πολιτικόν, φιλόσοφον.

{Θεόδωρος} Τί δὲ μάλιστα καὶ τὸ ποῖόν τι περὶ αὐτῶν διαπορηθεὶς ἐρέσθαι διανοήθης;

{Σωκράτης} Τόδε· πότερον ἐν πάντα ταῦτα ἐνόμιζον ἢ δύο, ἢ καθάπερ τὰ ὀνόματα τρία, τρία καὶ τὰ γένη διαιρούμενοι καθ' ἐν ὄνομα γένος ἐκάστω προσῆπτον;

{Θεόδωρος} Ἀλλ' οὐδεὶς, ὡς ἐγὼμαι, φθόνος αὐτῷ διελθεῖν αὐτά· ἢ πῶς, ὦ ξένε, λέγωμεν;

{Ἑλεάτης ξένος} Οὕτως, ὦ Θεόδωρε. φθόνος μὲν γὰρ οὐδεὶς οὐδὲ χαλεπὸν εἰπεῖν ὅτι γε τρί' ἠγοῦντο· καθ' ἕκαστον μὴν διορίσασθαι σαφῶς τί ποτ' ἔστιν, οὐ σμικρὸν οὐδὲ ῥάδιον ἔργον.

{Θεόδωρος} Καὶ μὲν δὴ κατὰ τύχην γε, ὦ Σώκρατες, λόγων ἐπελάβου παραπλησίων ὢν καὶ πρὶν ἡμᾶς δεῦρ' ἔλθεῖν διερωτῶντες αὐτὸν ἐτυγχάνομεν, ὁ δὲ ταῦτα ἄπερ πρὸς σὲ νῦν καὶ τότε ἐσκήπτετο πρὸς ἡμᾶς· ἐπεὶ διακηκοέναι γέ φησιν ἰκανῶς καὶ οὐκ ἀμνημονεῖν.

{Σωκράτης} Μὴ τοίνυν, ὦ ξένε, ἡμῶν τὴν γε πρώτην αἰτησάντων χάριν ἀπαρνηθεὶς γένη, τοσόνδε δ' ἡμῖν φράζε. πότερον εἴωθας ἡδὶον αὐτὸς ἐπὶ σαυτοῦ μακρῷ λόγῳ διεξιέναι λέγων τοῦτο ὃ ἂν

ἐνδείξασθαι τῷ βουλευθῆς, ἢ δι' ἐρωτήσεων, οἷόν ποτε καὶ Παρμενίδῃ χρωμένῳ καὶ διεξιόντι λόγους παγκάλους παρεγενόμενῳ ἐγὼ νέος ὢν, ἐκείνου μάλα δὴ τότε ὄντος πρεσβύτου;

{*Ἐλεάτης ξένος*} Τῷ μὲν, ὦ Σώκρατες, ἀλύπως τε καὶ εὐηνίως προσδιαλεγόμενῳ ῥᾶον οὕτω, τὸ πρὸς ἄλλον· εἰ δὲ μή, τὸ καθ' αὐτόν.

{*Σωκράτης*} Ἐξεστι τοίνυν τῶν παρόντων ὃν ἂν βουλευθῆς ἐκλέξασθαι, πάντες γὰρ ὑπακούονται σοὶ πράως· συμβούλω μὴν ἐμοὶ χρώμενος τῶν νέων τινὰ αἰρήσῃ, Θεαίτητον τόνδε, ἢ καὶ τῶν ἄλλων εἴ τίς σοὶ κατὰ νοῦν.

{*Ἐλεάτης ξένος*} ὦ Σώκρατες, αἰδώς τίς μ' ἔχει τὸ νῦν πρῶτον συγγενόμενον ὑμῖν μὴ κατὰ σμικρὸν ἔπος πρὸς ἔπος ποιεῖσθαι τὴν συνουσίαν, ἀλλ' ἐκτείναντα ἀπομηκύνειν λόγον συχρὸν κατ' ἐμαυτόν, εἴτε καὶ πρὸς ἕτερον, οἷον ἐπίδειξιν ποιούμενον· τῷ γὰρ ὄντι τὸ νῦν ῥηθὲν οὐχ ὅσον ὧδε ἐρωτηθὲν ἐλπίσειεν ἂν αὐτὸ εἶναι τις, ἀλλὰ τυγχάνει λόγου παμμήκους ὄν. τὸ δὲ αὖ σοὶ μὴ χαρίζεσθαι καὶ τοῖσδε, ἄλλως τε καὶ σοῦ λέξαντος ὡς εἶπες, ἄξενόν τι καταφαίνεται μοι καὶ ἄγριον. [218] ἐπεὶ Θεαίτητόν γε τὸν προσδιαλεγόμενον εἶναι δέχομαι παντάπασιν ἐξ ὧν αὐτός τε πρότερον διείλεγμα καὶ σὺ τὰ νῦν μοι διακελεύῃ.

{*Θεαίτητος*} Δρᾶ τοίνυν, ὦ ξέने, οὕτω καὶ καθάπερ εἶπε Σωκράτης πᾶσιν κεχαρισμένος ἔση.

{*Ἐλεάτης ξένος*} Κινδυνεύει πρὸς μὲν ταῦτα οὐδὲν ἔτι λεκτέον εἶναι, Θεαίτητε· πρὸς δὲ σὲ ἤδη τὸ μετὰ τοῦτο, ὡς ἔοικε, γίνοιτο ἂν ὁ λόγος. ἂν δ' ἄρα τι τῷ μήκει πονῶν ἄχθη, μὴ ἐμὲ αἰτιᾶσθαι τούτων, ἀλλὰ τούσδε τοὺς σοὺς ἐταίρους.

{*Θεαίτητος*} Ἄλλ' οἶμαι μὲν δὴ νῦν οὕτως οὐκ ἀπερεῖν· ἂν δ' ἄρα τι τοιοῦτον γίγνηται, καὶ τόνδε παραληψόμεθα Σωκράτη, τὸν Σωκράτους μὲν ὁμώνυμον, ἐμὸν δὲ ἡλικιώτην καὶ συγγυμναστήν, ᾧ συνδιαπονεῖν μετ' ἐμοῦ τὰ πολλὰ οὐκ ἄηθες.

{*Ἐλεάτης ξένος*} Εὖ λέγεις, καὶ ταῦτα μὲν ἰδίᾳ βουλευσῆ προΐοντος τοῦ λόγου· κοινῇ δὲ μετ' ἐμοῦ σοὶ συσκευπέον ἀρχομένῳ πρῶτον, ὡς ἐμοὶ φαίνεται, νῦν ἀπὸ τοῦ σοφιστοῦ, ζητοῦντι καὶ ἐμφανίζοντι λόγῳ τί ποτ' ἔστι. νῦν γὰρ δὴ σὺ τε κάγω τούτου πέρι τοῦνομα μόνον ἔχομεν κοινῇ, τὸ δὲ ἔργον ἐφ' ᾧ καλοῦμεν ἑκάτερος τάχ' ἂν ἰδίᾳ παρ' ἡμῖν αὐτοῖς ἔχοιμεν· δεῖ δὲ αἰεὶ παντός πέρι τὸ πρᾶγμα αὐτὸ μᾶλλον διὰ λόγων ἢ τοῦνομα μόνον συνωμολογησθαι χωρὶς λόγου. τὸ δὲ φῦλον ὃ νῦν ἐπινοοῦμεν ζητεῖν οὐ πάντων ῥᾶστον συλλαβεῖν τί ποτ' ἔστιν, ὁ σοφιστής· ὅσα δ' αὖ τῶν μεγάλων δεῖ διαπονεῖσθαι καλῶς, περὶ τῶν τοιούτων δέδοκται πᾶσιν καὶ πάσαι τὸ πρότερον ἐν σμικροῖς καὶ ῥάοσιν αὐτὰ δεῖν μελετᾶν, πρὶν ἐν αὐτοῖς τοῖς μεγίστοις. νῦν οὖν, ὦ Θεαίτητε, ἔγωγε καὶ νῦν οὕτω συμβουλεύω, χαλεπὸν καὶ δυσθήρευτον ἡγησαμένους εἶναι τὸ τοῦ σοφιστοῦ γένος πρότερον ἐν ἄλλῳ ῥάονι τὴν μέθοδον αὐτοῦ προμελετᾶν, εἰ μὴ σὺ ποθεν εὐπετεστέραν ἔχεις εἰπεῖν ἄλλην ὁδόν.

{*Θεαίτητος*} Ἄλλ' οὐκ ἔχω.

{*Ἐλεάτης ξένος*} Βούλει δήτα περὶ τίνος τῶν φαύλων μετιόντες πειραθῶμεν παράδειγμα αὐτὸ θέσθαι τοῦ μειζόνος;

{*Θεαίτητος*} Ναί.

{*Ἐλεάτης ξένος*} Τί δήτα προταξαίμεθ' ἂν εὐγνωστον μὲν καὶ σμικρὸν, λόγον δὲ μηδενὸς ἐλάττονα ἔχον τῶν μειζόνων; οἷον ἀσπαλιευτής· ἄρ' οὐ πᾶσι τε γνώριμον καὶ σπουδῆς οὐ πάνυ τι πολλῆς τίνος ἐπάξιον;

{Θεαίτητος} Οὕτως.

[219]

{Ἐλεάτης ξένος} Μέθοδον μὴν αὐτὸν ἐλπίζω καὶ λόγον οὐκ ἀνεπιτήδειον ἡμῖν ἔχειν πρὸς ὃ βουλόμεθα.

{Θεαίτητος} Καλῶς ἂν ἔχοι.

{Ἐλεάτης ξένος} Φέρε δὴ, τῆδε ἀρχώμεθα αὐτοῦ. καὶ μοι λέγε· πότερον ὡς τεχνίτην αὐτὸν ἢ τινα ἄτεχνον, ἄλλην δὲ δύναμιν ἔχοντα θήσομεν;

{Θεαίτητος} Ἦκιστά γε ἄτεχνον.

{Ἐλεάτης ξένος} Ἀλλὰ μὴν τῶν γε τεχνῶν πασῶν σχεδὸν εἶδη δύο.

{Θεαίτητος} Πῶς;

{Ἐλεάτης ξένος} Γεωργία μὲν καὶ ὄση περὶ τὸ θνητὸν πᾶν σῶμα θεραπεία, τό τε αὖ περὶ τὸ σύνθετον καὶ πλαστόν, ὃ δὴ σκεῦος ὠνομάκαμεν, ἢ τε μιμητική, σύμπαντα ταῦτα δικαιοτάτ' ἂν ἐνὶ προσαγορεύοιτ' ἂν ὀνόματι.

{Θεαίτητος} Πῶς καὶ τίνοι;

{Ἐλεάτης ξένος} Πᾶν ὅπερ ἂν μὴ πρότερόν τις ὄν ὕστερον εἰς οὐσίαν ἄγη, τὸν μὲν ἄγοντα ποιεῖν, τὸ δὲ ἀγόμενον ποιεῖσθαί πού φαμεν.

{Θεαίτητος} Ὅρθῶς.

{Ἐλεάτης ξένος} Τὰ δέ γε νυνδὴ ἃ διήλθομεν ἅπαντα εἶχεν εἰς τοῦτο τὴν αὐτῶν δύναμιν.

{Θεαίτητος} Εἶχε γὰρ οὖν.

{Ἐλεάτης ξένος} Ποιητικὴν τοίνυν αὐτὰ συγκεφαλαιωσάμενοι προσεείπωμεν.

{Θεαίτητος} Ἔστω.

{Ἐλεάτης ξένος} Τὸ δὴ μαθηματικὸν αὖ μετὰ τοῦτο εἶδος ὅλον καὶ τὸ τῆς γνωρίσεως τό τε χρηματιστικὸν καὶ ἀγωνιστικὸν καὶ θηρευτικόν, ἐπειδὴ δημιουργεῖ μὲν οὐδὲν τούτων, τὰ δὲ ὄντα καὶ γεγονότα τὰ μὲν χειροῦται λόγοις καὶ πράξεσι, τὰ δὲ τοῖς χειρουμένοις οὐκ ἐπιτρέπει, μάλιστα' ἂν που διὰ ταῦτα συνάπαντα τὰ μέρη τέχνη τις κτητικὴ λεχθεῖσα ἂν διαπρέψειεν.

{Θεαίτητος} Ναί· πρέποι γὰρ ἂν.

{Ἐλεάτης ξένος} Κτητικῆς δὴ καὶ ποιητικῆς συμπασῶν οὐσῶν τῶν τεχνῶν ἐν ποτέρᾳ τὴν ἀσπαλιευτικὴν, ὧ Θεαίτητε, τιθῶμεν;

{Θεαίτητος} Ἐν κτητικῇ που δῆλον.

{Ἐλεάτης ξένος} Κτητικῆς δὲ ἄρ' οὐ δύο εἶδη; τὸ μὲν ἐκόντων πρὸς ἐκόντας μεταβλητικὸν ὄν διὰ τε δωρεῶν καὶ μισθώσεων καὶ ἀγοράσεων, τὸ δὲ λοιπόν, ἢ κατ' ἔργα ἢ κατὰ λόγους χειρούμενον σύμπαν, χειρωτικὸν ἂν εἴη;

{Θεαίτητος} Φαίνεται γοῦν ἐκ τῶν εἰρημένων.

{Ελεάτης ξένος} Τί δέ; τὴν χειρωτικὴν ἄρ' οὐ διχῆ τμητέον;

{Θεαίτητος} Πῆ;

{Ελεάτης ξένος} Τὸ μὲν ἀναφανδὸν ὅλον ἀγωνιστικὸν θέντας, τὸ δὲ κρυφαῖον αὐτῆς πᾶν θηρευτικόν.

{Θεαίτητος} Ναί.

{Ελεάτης ξένος} Τὴν δέ γε μὴν θηρευτικὴν ἄλογον τὸ μὴ οὐ τέμνειν διχῆ.

{Θεαίτητος} Λέγε ὅπη.

{Ελεάτης ξένος} Τὸ μὲν ἀψύχου γένους διελομένους, τὸ δ' ἐμψύχου.

{Θεαίτητος} Τί μὴν; εἴπερ ἔστων γε ἄμφω.

[220]

{Ελεάτης ξένος} Πῶς δὲ οὐκ ἔστων; καὶ δεῖ γε ἡμᾶς τὸ μὲν τῶν ἀψύχων, ἀνώνυμον ὄν πλην κατ' ἓνα τῆς κολυμβητικῆς ἄττα μέρη καὶ τοιαῦτ' ἄλλα βραχέα, χαίρειν εἶσαι, τὸ δέ, τῶν ἐμψύχων ζώων οὔσαν θήραν, προσειπεῖν ζωοθηρικὴν.

{Θεαίτητος} Ἔστω.

{Ελεάτης ξένος} Ζωοθηρικῆς δὲ ἄρ' οὐ διπλοῦν εἶδος ἂν λέγοιτο ἐν δίκη, τὸ μὲν πεζοῦ γένους, πολλοῖς εἶδεσι καὶ ὀνόμασι διηρημένον, πεζοθηρικόν, τὸ δ' ἕτερον νευστικοῦ ζώου πᾶν ἐνυγροθηρικόν;

{Θεαίτητος} Πάνυ γε.

{Ελεάτης ξένος} Νευστικοῦ μὴν τὸ μὲν πτηνὸν φύλον ὀρώμεν, τὸ δὲ ἔνυδρον;

{Θεαίτητος} Πῶς δ' οὔ;

{Ελεάτης ξένος} Καὶ τοῦ πτηνοῦ μὴν γένους πᾶσα ἡμῖν ἢ θήρα λέγεται πού τις ὀρنيθευτική.

{Θεαίτητος} Λέγεται γὰρ οὔν.

{Ελεάτης ξένος} Τοῦ δὲ ἐνύδρου σχεδὸν τὸ σύνολον ἀλιευτική.

{Θεαίτητος} Ναί.

{Ελεάτης ξένος} Τί δέ; ταύτην αὖ τὴν θήραν ἄρ' οὐκ ἂν κατὰ μέγιστα μέρη δύο διέλοιμεν;

{Θεαίτητος} Κατὰ ποῖα;

{Ελεάτης ξένος} Καθ' ἃ τὸ μὲν ἔρκεσιν αὐτόθεν ποιεῖται τὴν θήραν, τὸ δὲ πληγῆ.

{Θεαίτητος} Πῶς λέγεις, καὶ πῆ διαιρούμενος ἑκάτερον;

{Ελεάτης ξένος} Τὸ μὲν, ὅτι πᾶν ὅσον ἂν ἔνεκα κωλύσεως εἴργη τι περιέχον, ἔρκος εἰκὸς ὀνομάζειν.

{Θεαίτητος} Πάνυ μὲν οὔν.

{Ελεάτης ξένος} Κύρτους δὲ καὶ δίκτυα καὶ βρόχους καὶ πόρκους καὶ τὰ τοιαῦτα μὲν ἄλλο τι πλην ἔρκη χρὴ προσαγορεύειν;

{Θεαίτητος} Οὐδέν.

{Ἐλεάτης ξένος} Τοῦτο μὲν ἄρα ἐρκοθηρικὸν τῆς ἄγρας τὸ μέρος φήσομεν ἢ τι τοιοῦτον.

{Θεαίτητος} Ναί.

{Ἐλεάτης ξένος} Τὸ δὲ ἀγκίστροις καὶ τριόδουσι πληγῆ γιγνόμενον ἕτερον μὲν ἐκείνου, πληκτικὴν δὲ τινα θήραν ἡμᾶς προσειπεῖν ἐνὶ λόγῳ νῦν χρεῶν· ἢ τί τις ἄν, ὃ Θεαίτητε, εἶποι κάλλιον;

{Θεαίτητος} Ἀμελῶμεν τοῦ ὀνόματος· ἀρκεῖ γὰρ καὶ τοῦτο.

{Ἐλεάτης ξένος} Τῆς τοίνυν πληκτικῆς τὸ μὲν νυκτερινὸν οἶμαι πρὸς πυρὸς φῶς γιγνόμενον ὑπ' αὐτῶν τῶν περὶ τὴν θήραν πυρευτικὴν ῥηθῆναι συμβέβηκεν.

{Θεαίτητος} Πάνυ γε.

{Ἐλεάτης ξένος} Τὸ δέ γε μεθήμερινόν, ὡς ἐχόντων ἐν ἄκροις ἄγκιστρα καὶ τῶν τριοδόντων, πᾶν ἀγκιστρευτικόν.

{Θεαίτητος} Λέγεται γὰρ οὖν.

{Ἐλεάτης ξένος} Τοῦ τοίνυν ἀγκιστρευτικοῦ τῆς πληκτικῆς τὸ μὲν ἄνωθεν εἰς τὸ κάτω γιγνόμενον διὰ τὸ τοῖς τριόδουσι οὕτω μάλιστα χρῆσθαι τριοδοντία τις οἶμαι κέκληται.

{Θεαίτητος} Φασὶ γοῦν τινές.

{Ἐλεάτης ξένος} Τὸ δέ γε λοιπὸν ἐστὶν ἐν ἔτι μόνον ὡς εἶπεῖν εἶδος.

{Θεαίτητος} Τὸ ποῖον;

{Ἐλεάτης ξένος} Τὸ τῆς ἐναντίας ταύτη πληγῆς, ἀγκίστρω τε γιγνόμενον καὶ τῶν ἰχθύων οὐχ ἢ τις ἄν τύχη τοῦ σώματος, [221] ὥσπερ τοῖς τριόδουσι, ἀλλὰ περὶ τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ στόμα τοῦ θηρευθέντος ἐκάστοτε, καὶ κάτωθεν εἰς τὸναντίον ἄνω ῥάβδοις καὶ καλάμοις ἀνασπώμενον· οὐ τί φήσομεν, ὃ Θεαίτητε, δεῖν τοῦνομα λέγεσθαι;

{Θεαίτητος} Δοκῶ μὲν, ὅπερ ἄρτι προυθέμεθα δεῖν ἐξευρεῖν, τοῦτ' αὐτὸ νῦν ἀποτετελέσθαι.

{Ἐλεάτης ξένος} Νῦν ἄρα τῆς ἀσπαλιευτικῆς περὶ σύ τε κάγῳ συνωμολογήκαμεν οὐ μόνον τοῦνομα, ἀλλὰ καὶ τὸν λόγον περὶ αὐτὸ τοῦργον εἰλήφαμεν ἰκανῶς. συμπάσης γὰρ τέχνης τὸ μὲν ἡμισυ μέρος κτητικὸν ἦν, κτητικοῦ δὲ χειρωτικόν, χειρωτικοῦ δὲ θηρευτικόν, τοῦ δὲ θηρευτικοῦ ζωοθηρικόν, ζωοθηρικοῦ δὲ ἐνυγροθηρικόν, ἐνυγροθηρικοῦ δὲ τὸ κάτωθεν τμήμα ὅλον ἀλιευτικόν, ἀλιευτικῆς δὲ πληκτικόν, πληκτικῆς δὲ ἀγκιστρευτικόν· τούτου δὲ τὸ περὶ τὴν κάτωθεν ἄνω πληγῆν ἀνασπώμενην, ἀπ' αὐτῆς τῆς πράξεως ἀφομοιωθὲν τοῦνομα, ἢ νῦν ἀσπαλιευτικὴ ζητηθεῖσα ἐπίκλην γέγονεν.

{Θεαίτητος} Παντάπασι μὲν οὖν τοῦτό γε ἰκανῶς δεδήλωται.

{Ἐλεάτης ξένος} Φέρε δὴ, κατὰ τοῦτο τὸ παράδειγμα καὶ τὸν σοφιστὴν ἐπιχειρῶμεν εὐρεῖν ὅτι ποτ' ἐστίν.

{Θεαίτητος} Κομιδῆ μὲν οὖν.

{Ελεάτης ξένος} Καὶ μὴν ἐκεῖνό γ' ἦν τὸ ζήτημα πρῶτον, πότερον ἰδιώτην ἢ τινα τέχνην ἔχοντα θετέον εἶναι τὸν ἀσπαλιευτήν.

{Θεαίτητος} Ναί.

{Ελεάτης ξένος} Καὶ νῦν δὴ τοῦτον ἰδιώτην θήσομεν, ὃ Θεαίτητε, ἢ παντάπασιν ὡς ἀληθῶς σοφιστήν;

{Θεαίτητος} Οὐδαμῶς ἰδιώτην· μανθάνω γὰρ ὃ λέγεις, ὡς παντὸς δεῖ τοιοῦτος εἶναι τό γε ὄνομα τοῦτο ἔχων.

{Ελεάτης ξένος} Ἀλλὰ τινα τέχνην αὐτὸν ἡμῖν ἔχοντα, ὡς ἔοικε, θετέον.

{Θεαίτητος} Τίνα ποτ' οὖν δὴ ταύτην;

{Ελεάτης ξένος} Ἄρ' ὃ πρὸς θεῶν ἠγνοήκαμεν τάνδρὸς τὸν ἄνδρα ὄντα συγγενῆ;

{Θεαίτητος} Τίνα τοῦ;

{Ελεάτης ξένος} Τὸν ἀσπαλιευτήν τοῦ σοφιστοῦ.

{Θεαίτητος} Πῆ;

{Ελεάτης ξένος} Θηρευτά τινα καταφαίνεσθον ἄμφω μοι.

{Θεαίτητος} Τίνος θήρας ἄτερος; τὸν μὲν γὰρ ἕτερον εἵπομεν.

{Ελεάτης ξένος} Δίχα που νυνδὴ διείλομεν τὴν ἄγραν πᾶσαν, νευστικοῦ μέρους, τὸ δὲ πεζοῦ τέμνοντες.

{Θεαίτητος} Ναί.

{Ελεάτης ξένος} Καὶ τὸ μὲν διήλθομεν, ὅσον περὶ τὰ νευστικά τῶν ἐνύδρων· τὸ δὲ πεζὸν εἰάσαμεν ἄσχιστον, εἰπόντες ὅτι πολυειδὲς εἶη.

[222]

{Θεαίτητος} Πάνυ γε.

{Ελεάτης ξένος} Μέχρι μὲν τοίνυν ἐνταῦθα ὁ σοφιστής καὶ ὁ ἀσπαλιευτής ἅμα ἀπὸ τῆς κτητικῆς τέχνης πορεύεσθον.

{Θεαίτητος} Ἐοίκατον γοῦν.

{Ελεάτης ξένος} Ἐκτρέπεσθον δὲ γε ἀπὸ τῆς ζωοθηρικῆς, ὁ μὲν ἐπὶ θάλατταν που καὶ ποταμούς καὶ λίμνας, τὰ ἐν τούτοις ζῶα θηρευσόμενος.

{Θεαίτητος} Τί μὴν;

{Ελεάτης ξένος} Ὁ δὲ γε ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ποταμούς ἐτέρους αὖ τινας, πλούτου καὶ νεότητος οἶον λειμῶνας ἀφθόνους, τὰν τούτοις θρέμματα χειρῶσόμενος.

{Θεαίτητος} Πῶς λέγεις;

{Ελεάτης ξένος} Τῆς πεζῆς θήρας γίνεσθον δύο μεγίστω τινὲ μέρει.

{Θεαίτητος} Ποῖον ἐκάτερον;

{Ἐλεάτης ξένος} Τὸ μὲν τῶν ἡμέρων, τὸ δὲ τῶν ἀγρίων.

{Θεαίτητος} Εἴτ' ἔστι τις θήρα τῶν ἡμέρων;

{Ἐλεάτης ξένος} Εἴπερ γέ ἐστιν ἄνθρωπος ἡμερον ζῶον. θές δὲ ὄπη χაίρεις, εἴτε μηδὲν τιθεὶς ἡμερον, εἴτε ἄλλο μὲν ἡμερόν τι, τὸν δὲ ἄνθρωπον ἄγριον, εἴτε ἡμερον μὲν λέγεις αὖ τὸν ἄνθρωπον, ἀνθρώπων δὲ μηδεμίαν ἡγῆ θήραν· τούτων ὁπότερ' ἂν ἡγῆ φίλον εἰρησθαί σοι, τοῦτο ἡμῖν διόρισον.

{Θεαίτητος} Ἄλλ' ἡμᾶς τε ἡμερον, ὧ ξένε, ἡγοῦμαι ζῶον, θήραν τε ἀνθρώπων εἶναι λέγω.

{Ἐλεάτης ξένος} Διττὴν τοίνυν καὶ τὴν ἡμεροθηρικὴν εἴπωμεν.

{Θεαίτητος} Κατὰ τί λέγοντες;

{Ἐλεάτης ξένος} Τὴν μὲν ληστικὴν καὶ ἀνδραποδιστικὴν καὶ τυραννικὴν καὶ σύμπασαν τὴν πολεμικὴν, ἐν πάντα, βίαιον θήραν, ὀρισάμενοι.

{Θεαίτητος} Καλῶς.

{Ἐλεάτης ξένος} Τὴν δὲ γε δικανικὴν καὶ δημηγορικὴν καὶ προσομιλητικὴν, ἐν αὖ τὸ σύνολον, πιθανουργικὴν τινα μίαν τέχνην προσεipόντες.

{Θεαίτητος} Ὅρθῶς.

{Ἐλεάτης ξένος} Τῆς δὲ πιθανουργικῆς διττὰ λέγωμεν γένη.

{Θεαίτητος} Ποῖα;

{Ἐλεάτης ξένος} Τὸ μὲν ἕτερον ἰδίᾳ, τὸ δὲ δημοσίᾳ γιγνόμενον.

{Θεαίτητος} Γίγνεσθον γὰρ οὖν εἶδος ἐκάτερον.

{Ἐλεάτης ξένος} Οὐκοῦν αὖ τῆς ἰδιοθηρευτικῆς τὸ μὲν μισθαρνητικόν ἐστιν, τὸ δὲ δωροφορικόν;

{Θεαίτητος} Οὐ μανθάνω.

{Ἐλεάτης ξένος} Τῆ τῶν ἐρώντων θήρα τὸν νοῦν, ὡς ἔοικας, οὕτω προσέσχες.

{Θεαίτητος} Τοῦ πέρι;

{Ἐλεάτης ξένος} Ὅτι τοῖς θηρευθεῖσι δῶρα προσεπιδιδόασιν.

{Θεαίτητος} Ἀληθέστατα λέγεις.

{Ἐλεάτης ξένος} Τοῦτο μὲν τοίνυν ἐρωτικῆς τέχνης ἔστω εἶδος.

{Θεαίτητος} Πάνυ γε.

{Ἐλεάτης ξένος} Τοῦ δὲ γε μισθαρνητικοῦ τὸ μὲν προσομιλοῦν διὰ χάριτος καὶ παντάπασι δι' ἡδονῆς τὸ δέλεαρ πεποιημένον καὶ τὸν μισθὸν πραττόμενον τροφήν ἑαυτῷ μόνον κολακικὴν, ὡς ἐγῶμαι, [223] πάντες φαῖμεν ἂν ἢ ἡδυντικὴν τινα τέχνην εἶναι.

{Θεαίτητος} Πῶς γὰρ οὔ;

{*Ἐλεάτης ξένος*} Τὸ δὲ ἐπαγγελλόμενον μὲν ὡς ἀρετῆς ἕνεκα τὰς ὀμιλίας ποιούμενον, μισθὸν δὲ νόμισμα πραττόμενον, ἄρα οὐ τοῦτο τὸ γένος ἐτέρῳ προσειπεῖν ἄξιον ὀνόματι;

{*Θεαίτητος*} Πῶς γὰρ οὐ;

{*Ἐλεάτης ξένος*} Τίτι δὴ τούτῳ; πειρῶ λέγειν.

{*Θεαίτητος*} Δῆλον δὴ· τὸν γὰρ σοφιστὴν μοι δοκοῦμεν ἀνηυρηκέναί. τοῦτ' οὖν ἔγωγε εἰπὼν τὸ προσῆκον ὄνομ' ἂν ἡγοῦμαι καλεῖν αὐτόν.

{*Ἐλεάτης ξένος*} Κατὰ δὴ τὸν νῦν, ὃ Θεαίτητε, λόγον, ὡς ἔοικεν, ἢ τέχνης οἰκειωτικῆς, χειρωτικῆς, κτητικῆς, θηρευτικῆς, ζωοθηρίας, πεζοθηρίας, χερσαίας, ἡμεροθηρικῆς, ἀνθρωποθηρίας, πιθανοθηρίας, ἰδιοθηρίας, μισθαρνικῆς, νομισματοπωλικῆς, δοξοπαιδευτικῆς, νέων πλουσίων καὶ ἐνδόξων γιγνομένη θήρα προσρητέον, ὡς ὁ νῦν λόγος ἡμῖν συμβαίνει, σοφιστικῆ.

{*Θεαίτητος*} Παντάπασι μὲν οὖν.

{*Ἐλεάτης ξένος*} Ἔτι δὲ καὶ τῆδε ἴδωμεν· οὐ γὰρ τι φαύλης μέτοχόν ἐστι τέχνης τὸ νῦν ζητούμενον, ἀλλ' εὖ μάλα ποικίλης, καὶ γὰρ οὖν ἐν τοῖς πρόσθεν εἰρημένοις φάντασμα παρέχεται μὴ τοῦτο ὃ νῦν αὐτὸ ἡμεῖς φαμεν ἀλλ' ἕτερον εἶναί τι γένος.

{*Θεαίτητος*} Πῆ δὴ;

{*Ἐλεάτης ξένος*} Τὸ τῆς κτητικῆς τέχνης διπλοῦν ἦν εἶδος που, τὸ μὲν θηρευτικὸν μέρος ἔχον, τὸ δὲ ἀλλακτικόν.

{*Θεαίτητος*} Ἦν γὰρ οὖν.

{*Ἐλεάτης ξένος*} Τῆς τοίνυν ἀλλακτικῆς δύο εἶδη λέγωμεν, τὸ μὲν δωρητικόν, τὸ δὲ ἕτερον ἀγοραστικόν;

{*Θεαίτητος*} Εἰρήσθω.

{*Ἐλεάτης ξένος*} Καὶ μὴν αὖ φήσομεν ἀγοραστικὴν διχῆ τέμνεσθαι.

{*Θεαίτητος*} Πῆ;

{*Ἐλεάτης ξένος*} Τὴν μὲν τῶν αὐτουργῶν αὐτοπωλικὴν διαιρουμένην, τὴν δὲ τὰ ἀλλότρια ἔργα μεταβαλλομένην μεταβλητικὴν.

{*Θεαίτητος*} Πάνυ γε.

{*Ἐλεάτης ξένος*} Τί δέ; τῆς μεταβλητικῆς οὐχ ἢ μὲν κατὰ πόλιν ἀλλαγὴ, σχεδὸν αὐτῆς ἡμισυ μέρος ὄν, καπηλικὴ προσαγορεύεται;

{*Θεαίτητος*} Ναί.

{*Ἐλεάτης ξένος*} Τὸ δέ γε ἐξ ἄλλης εἰς ἄλλην πόλιν διαλλάττον ὦνῃ καὶ πράσει ἐμπορικῆ;

{*Θεαίτητος*} Τί δ' οὐ;

{*Ἐλεάτης ξένος*} Τῆς δ' ἐμπορικῆς ἄρ' οὐκ ἠσθήμεθα ὅτι τὸ μὲν ὄσοις τὸ σῶμα τρέφεται καὶ χρῆται, τὸ δὲ ὄσοις ἢ ψυχῆ, πωλοῦν διὰ νομίσματος ἀλλάττεται;

{Θεαίτητος} Πῶς τοῦτο λέγεις;

{Ἐλεάτης ξένος} Τὸ περὶ τὴν ψυχὴν ἴσως ἀγνοοῦμεν, ἐπεὶ τό γε ἕτερόν που συνίεμεν.

{Θεαίτητος} Ναί.

[224]

{Ἐλεάτης ξένος} Μουσικὴν τε τοίνυν συνάπασαν λέγωμεν, ἐκ πόλεως ἐκάστοτε εἰς πόλιν ἔνθεν μὲν ὠνηθεῖσαν, ἐτέρωσε δὲ ἀγομένην καὶ πιπρασκομένην, καὶ γραφικὴν καὶ θαυματοποιικὴν καὶ πολλὰ ἕτερα τῆς ψυχῆς, τὰ μὲν παραμυθίας, τὰ δὲ καὶ σπουδῆς χάριν ἀχθέντα καὶ πωλούμενα, τὸν ἄγοντα καὶ πωλοῦντα μηδὲν ἦττον τῆς τῶν σιτίων καὶ ποτῶν πράσεως ἔμπορον ὀρθῶς ἂν λεγόμενον παρασχεῖν.

{Θεαίτητος} Ἀληθέστατα λέγεις.

{Ἐλεάτης ξένος} Οὐκοῦν καὶ τὸν μαθήματα συνωνούμενον πόλιν τε ἐκ πόλεως νομίσματος ἀμείβοντα ταῦτόν προσερεῖς ὄνομα;

{Θεαίτητος} Σφόδρα γε.

{Ἐλεάτης ξένος} Τῆς δὴ ψυχεμπορικῆς ταύτης ἄρ' οὐ τὸ μὲν ἐπιδεικτικὴ δικαιοτάτα λέγοιτ' ἂν, τὸ δὲ γελοῖον μὲν οὐχ ἦττον τοῦ πρόσθεν, ὅμως δὲ μαθημάτων οὔσαν πρᾶσιν αὐτὴν ἀδελφῶ τινι τῆς πράξεως ὀνόματι προσειπεῖν ἀνάγκη;

{Θεαίτητος} Πάνυ μὲν οὖν.

{Ἐλεάτης ξένος} Ταύτης τοίνυν τῆς μαθηματοπωλικῆς τὸ μὲν περὶ τὰ τῶν ἄλλων τεχνῶν μαθήματα ἐτέρω, τὸ δὲ περὶ τὸ τῆς ἀρετῆς ἄλλω προσρητέον.

{Θεαίτητος} Πῶς γὰρ οὐ;

{Ἐλεάτης ξένος} Τεχνοπωλικὸν μὴν τό γε περὶ τᾶλλα ἂν ἀρμόττοι· τὸ δὲ περὶ ταῦτα σὺ προθυμήθητι λέγειν ὄνομα.

{Θεαίτητος} Καὶ τί τις ἂν ἄλλο ὄνομα εἰπὼν οὐκ ἂν πλημμελοῖη πλὴν τὸ νῦν ζητούμενον αὐτὸ εἶναι τὸ σοφιστικὸν γένος;

{Ἐλεάτης ξένος} Οὐδὲν ἄλλο. ἴθι δὴ νῦν συναγάγωμεν αὐτὸ λέγοντες ὡς τὸ τῆς κτητικῆς, μεταβλητικῆς, ἀγοραστικῆς, ἐμπορικῆς, ψυχεμπορικῆς περὶ λόγους καὶ μαθήματα ἀρετῆς πωλητικὸν δεύτερον ἀνεφάνη σοφιστικὴ.

{Θεαίτητος} Μάλα γε.

{Ἐλεάτης ξένος} Τρίτον δέ γ' οἶμαί σε, κἂν εἴ τις αὐτοῦ καθιδρυμένος ἐν πόλει, τὰ μὲν ὠνούμενος, τὰ δὲ καὶ τεκταινόμενος αὐτὸς μαθήματα περὶ τὰ αὐτὰ ταῦτα καὶ πωλῶν, ἐκ τούτου τὸ ζῆν προυτάξατο, καλεῖν οὐδὲν ἄλλο πλὴν ὅπερ νυνδὴ.

{Θεαίτητος} Τί δ' οὐ μέλλω;

{Ἐλεάτης ξένος} Καὶ τὸ κτητικῆς ἄρα μεταβλητικόν, ἀγοραστικόν, καπηλικόν εἴτε αὐτοπωλικόν, ἀμφοτέρως, ὅτιπερ ἂν ἦ περὶ τὰ τοιαῦτα μαθηματοπωλικὸν γένος, ἀεὶ σὺ προσερεῖς, ὡς φαίνη, σοφιστικόν.

{Θεαίτητος} Ἀνάγκη· τῷ γὰρ λόγῳ δεῖ συνακολουθεῖν.

{Ἐλεάτης ξένος} Ἔτι δὴ σκοπῶμεν εἴ τι τοιῶδε προσέοικεν ἄρα τὸ νῦν μεταδιωκόμενον γένος.

[225]

{Θεαίτητος} Ποίῳ δὴ;

{Ἐλεάτης ξένος} Τῆς κτητικῆς ἀγωνιστικῆ τι μέρος ἡμῖν ἦν.

{Θεαίτητος} Ἦν γὰρ οὖν.

{Ἐλεάτης ξένος} Οὐκ ἀπὸ τρόπου τοίνυν ἐστὶ διαιεῖν αὐτὴν δίχα.

{Θεαίτητος} Καθ' ὅποια λέγε.

{Ἐλεάτης ξένος} Τὸ μὲν ἀμιλλητικὸν αὐτῆς τιθέντας, τὸ δὲ μαχητικόν.

{Θεαίτητος} Ἔστιν.

{Ἐλεάτης ξένος} Τῆς τοίνυν μαχητικῆς τῷ μὲν σώματι πρὸς σώματα γιγνομένῳ σχεδὸν εἰκὸς καὶ πρέπον ὄνομα λέγειν τι τοιοῦτον τιθεμένους οἷον βιαστικόν.

{Θεαίτητος} Ναί.

{Ἐλεάτης ξένος} Τῷ δὲ λόγοις πρὸς λόγους τί τις, ὦ Θεαίτητε, ἄλλο εἶπη πλὴν ἀμφισβητητικόν;

{Θεαίτητος} Οὐδέν.

{Ἐλεάτης ξένος} Τὸ δέ γε περὶ τὰς ἀμφισβητήσεις θετέον διττόν.

{Θεαίτητος} Πῆ;

{Ἐλεάτης ξένος} Καθ' ὅσον μὲν γὰρ γίνεταί τε πρὸς ἐναντία μήκη λόγων καὶ περὶ τὰ δίκαια καὶ ἄδικα δημοσία, δικανικόν.

{Θεαίτητος} Ναί.

{Ἐλεάτης ξένος} Τὸ δ' ἐν ἰδίῳ αὐτῷ καὶ κατακεκερματισμένον ἐρωτήσεσι πρὸς ἀποκρίσεις μὴ εἰθίσαμεθα καλεῖν ἄλλο πλὴν ἀντιλογικόν;

{Θεαίτητος} Οὐδέν.

{Ἐλεάτης ξένος} Τοῦ δὲ ἀντιλογικοῦ τὸ μὲν ὅσον περὶ τὰ συμβόλαια ἀμφισβητεῖται μὲν, εἰκὴ δὲ καὶ ἀτέχνως περὶ αὐτὸ πράττεται, ταῦτα θετέον μὲν εἶδος, ἐπεὶ περὶ αὐτὸ διέγνωκεν ὡς ἕτερον ὄν ὁ λόγος, ἀτὰρ ἐπωνυμίας οὐθ' ὑπὸ τῶν ἔμπροσθεν ἔτυχεν οὔτε νῦν ὑφ' ἡμῶν τυχεῖν ἄξιον.

{Θεαίτητος} Ἀληθῆ· κατὰ μικρὰ γὰρ λίαν καὶ παντοδαπὰ διήρηται.

{Ἐλεάτης ξένος} Τὸ δέ γε ἔντεχνον, καὶ περὶ δικαίων αὐτῶν καὶ ἀδίκων καὶ περὶ τῶν ἄλλων ὅλως ἀμφισβητοῦν, ἄρ' οὐκ ἐριστικὸν αὐτῷ λέγειν εἰθίσαμεθα;

{Θεαίτητος} Πῶς γὰρ οὔ;

{Ἐλεάτης ξένος} Τοῦ μὲν ἐριστικοῦ τὸ μὲν χρηματοφορικόν, τὸ δὲ χρηματιστικὸν ὄν τυγχάνει.

{Θεαίτητος} Παντάπασί γε.

{Ελεάτης ξένος} Τὴν ἐπωνυμίαν τοίνυν ἦν ἐκάτερον δεῖ καλεῖν αὐτῶν πειραθῶμεν εἰπεῖν.

{Θεαίτητος} Οὐκοῦν χρή.

{Ελεάτης ξένος} Δοκῶ μὴν τό γε δι' ἡδονὴν τῆς περὶ ταῦτα διατριβῆς ἀμελὲς τῶν οἰκείων γιγνόμενον, περὶ δὲ τὴν λέξιν τοῖς πολλοῖς τῶν ἀκουόντων οὐ μεθ' ἡδονῆς ἀκούομενον καλεῖσθαι κατὰ γνώμην τὴν ἐμὴν οὐχ ἕτερον ἀδολεσχηκοῦ.

{Θεαίτητος} Λέγεται γὰρ οὖν οὕτω πως.

{Ελεάτης ξένος} Τούτου τοίνυν τούναντίον, ἀπὸ τῶν ιδιωτικῶν ἐρίδων χρηματιζόμενον, ἐν τῷ μέρει σὺ πειρῶ νῦν εἰπεῖν.

{Θεαίτητος} Καὶ τί τις ἂν αὖ εἰπὼν ἕτερον οὐκ ἐξαμάρτοι πλήν γε τὸν θαυμαστὸν πάλιν ἐκεῖνον ἦκειν αὖ νῦν τέταρτον τὸν μεταδιωκόμενον ὑφ' ἡμῶν σοφιστήν;

[226]

{Ελεάτης ξένος} Οὐδὲν ἄλλ' ἢ τὸ χρηματιστικὸν γένος, ὡς ἔοικεν, ἐριστικῆς ὄν τέχνης, τῆς ἀντιλογικῆς, τῆς ἀμφισβητητικῆς, τῆς μαχητικῆς, τῆς ἀγωνιστικῆς, τῆς κτητικῆς ἔστιν, ὡς ὁ λόγος αὖ μεμήνυκε νῦν, ὁ σοφιστής.

{Θεαίτητος} Κομιδῆ μὲν οὖν.

{Ελεάτης ξένος} Ὅρας οὖν ὡς ἀληθῆ λέγεται τὸ ποικίλον εἶναι τοῦτο τὸ θηρίον καὶ τὸ λεγόμενον οὐ τῆ ἑτέρᾳ ληπτόν;

{Θεαίτητος} Οὐκοῦν ἀμφοῖν χρή.

{Ελεάτης ξένος} Χρὴ γὰρ οὖν, καὶ κατὰ δύναμιν γε οὕτω ποιητέον, τοιόνδε τι μεταθέοντας ἵχνος αὐτοῦ. καὶ μοι λέγε· τῶν οἰκετικῶν ὀνομάτων καλοῦμεν ἄττα που;

{Θεαίτητος} Καὶ πολλά· ἀτὰρ ποῖα δὴ τῶν πολλῶν πυνθάνη;

{Ελεάτης ξένος} Τὰ τοιάδε, οἶον διηθεῖν τε λέγομεν καὶ διαπτᾶν καὶ βράττειν καὶ διακρίνειν.

{Θεαίτητος} Τί μὴν;

{Ελεάτης ξένος} Καὶ πρὸς γε τούτοις ἔτι ξαίνειν, κατάγειν, κερκίζειν, καὶ μυρία ἐν ταῖς τέχναις ἄλλα τοιαῦτα ἐνόησα ἐπιστάμεθα. ἦ γάρ;

{Θεαίτητος} Τὸ ποῖον αὐτῶν περὶ βουλευθεῖς δηλῶσαι παραδείγματα προθεῖς ταῦτα κατὰ πάντων ἥρου;

{Ελεάτης ξένος} Διαιρετικά που τὰ λεχθέντα εἴρηται σύμπαντα.

{Θεαίτητος} Ναί.

{Ελεάτης ξένος} Κατὰ τὸν ἐμὸν τοίνυν λόγον ὡς περὶ ταῦτα μίαν οὔσαν ἐν ἅπασιν τέχνην ἐνὸς ὀνόματος ἀξιόσομεν αὐτήν.

{Θεαίτητος} Τίνα προσειπόντες;

{Ελεάτης ξένος} Διακριτικὴν.

{Θεαίτητος} Ἔστω.

{Ἐλεάτης ξένος} Σκόπει δὴ ταύτης αὖ δύο ἄν πη δυνώμεθα κατιδεῖν εἶδη.

{Θεαίτητος} Ταχεῖαν ὡς ἐμοὶ σκέψιν ἐπιτάττεις.

{Ἐλεάτης ξένος} Καὶ μὴν ἔν γε ταῖς εἰρημέναις διακρίσει τὸ μὲν χειρόν ἀπὸ βελτίονος ἀποχωρίζειν ἦν, τὸ δ' ὅμοιον ἀφ' ὁμοίου.

{Θεαίτητος} Σχεδὸν οὕτω νῦν λεχθὲν φαίνεται.

{Ἐλεάτης ξένος} Τῆς μὲν τοίνυν ὄνομα οὐκ ἔχω λεγόμενον· τῆς δὲ καταλειπούσης μὲν τὸ βέλτιον διακρίσεως, τὸ δὲ χειρόν ἀποβαλλούσης ἔχω.

{Θεαίτητος} Λέγε τί.

{Ἐλεάτης ξένος} Πᾶσα ἡ τοιαύτη διάκρισις, ὡς ἐγὼ συννοῶ, λέγεται παρὰ πάντων καθαρμός τις.

{Θεαίτητος} Λέγεται γὰρ οὖν.

{Ἐλεάτης ξένος} Οὐκοῦν τό γε καθαρτικὸν εἶδος αὖ διπλοῦν ὄν πᾶς ἄν ἴδοι;

{Θεαίτητος} Ναί, κατὰ σχολήν γε ἴσως· οὐ μὴν ἔγωγε καθορῶ νῦν.

{Ἐλεάτης ξένος} Καὶ μὴν τά γε περὶ τὰ σώματα πολλὰ εἶδη καθάρσεων ἐνὶ περιλαβεῖν ὀνόματι προσήκει.

{Θεαίτητος} Ποῖα καὶ τίνοι;

{Ἐλεάτης ξένος} Τὰ τε τῶν ζώων, ὅσα ἐντὸς σωμάτων ὑπὸ γυμναστικῆς ἰατρικῆς [227] τε ὀρθῶς διακρινόμενα καθαίρεται καὶ περὶ τὰκτός, εἰπεῖν μὲν φαῦλα, ὅσα βαλανευτικῆ παρέχεται· καὶ τῶν ἀψύχων σωμάτων, ὧν γναφευτικὴ καὶ σύμπασα κοσμητικὴ τὴν ἐπιμέλειαν παρεχομένη κατὰ σμικρὰ πολλὰ καὶ γελοῖα δοκοῦντα ὀνόματα ἔσχεν.

{Θεαίτητος} Μάλα γε.

{Ἐλεάτης ξένος} Παντάπασι μὲν οὖν, ὧ Θεαίτητε. ἀλλὰ γὰρ τῇ τῶν λόγων μεθόδῳ σπογγιστικῆς ἢ φαρμακοποσίας οὐδὲν ἦττον οὐδέ τι μᾶλλον τυγχάνει μέλον εἶ τὸ μὲν σμικρὰ, τὸ δὲ μεγάλα ἡμᾶς ὠφελεῖ καθαῖρον. τοῦ κτήσασθαι γὰρ ἔνεκα νοῦν πασῶν τεχνῶν τὸ συγγενές καὶ τὸ μὴ συγγενές κατανοεῖν πειρωμένη τιμᾷ πρὸς τοῦτο ἐξ ἴσου πάσας, καὶ θάτερα τῶν ἐτέρων κατὰ τὴν ὁμοιότητα οὐδὲν ἠγεῖται γελοῖότερα, σεμνότερον δέ τι τὸν διὰ στρατηγικῆς ἢ φθειριστικῆς δηλοῦντα θηρευτικὴν οὐδὲν νενόμικεν, ἀλλ' ὡς τὸ πολὺ χαινότερον. καὶ δὴ καὶ νῦν, ὅπερ ἦρου, τί προσεροῦμεν ὄνομα συμπάσας δυνάμεις ὅσαι σῶμα εἴτε ἔμψυχον εἴτε ἄψυχον εἰλήχασι καθαίρειν, οὐδὲν αὐτῇ διοίσει ποῖόν τι λεχθὲν εὐπρεπέστατον εἶναι δόξει· μόνον ἐχέτω χωρὶς τῶν τῆς ψυχῆς καθάρσεων πάντα συνδῆσαν ὅσα ἄλλο τι καθαίρει. τὸν γὰρ περὶ τὴν διάνοιαν καθαρμὸν ἀπὸ τῶν ἄλλων ἐπικεχείρηκεν ἀφορίσασθαι τὰ νῦν, εἴ γε ὅπερ βούλεται μανθάνομεν.

{Θεαίτητος} Ἀλλὰ μεμάθηκα, καὶ συγχωρῶ δύο μὲν εἶδη καθάρσεως, ἐν δὲ τὸ περὶ τὴν ψυχὴν εἶδος εἶναι, τοῦ περὶ τὸ σῶμα χωρὶς ὄν.

{Ἐλεάτης ξένος} Πάντων κάλλιστα. καὶ μοι τὸ μετὰ τοῦτο ἐπάκουε πειρώμενος αὖ τὸ λεχθὲν διχῆ τέμνειν.

{Θεαίτητος} Καθ' ὅποι' ἂν ὑφηγῆ πειράσομαί σοι συντέμνειν.

{Ἐλεάτης ξένος} Πονηρίαν ἕτερον ἀρετῆς ἐν ψυχῇ λέγομέν τι;

{Θεαίτητος} Πῶς γὰρ οὐ;

{Ἐλεάτης ξένος} Καὶ μὴν καθαρμός γ' ἦν τὸ λείπειν μὲν θάτερον, ἐκβάλλειν δὲ ὅσον ἂν ἦ πού τι φλαῦρον.

{Θεαίτητος} Ἦν γὰρ οὖν.

{Ἐλεάτης ξένος} Καὶ ψυχῆς ἄρα, καθ' ὅσον ἂν εὐρίσκωμεν κακίας ἀφαίρεσίν τινα, καθαρμὸν αὐτὸν λέγοντες ἐν μέλει φθεγξόμεθα.

{Θεαίτητος} Καὶ μάλα γε.

{Ἐλεάτης ξένος} Δύο μὲν εἶδη κακίας περὶ ψυχὴν ῥητέον.

{Θεαίτητος} Ποῖα;

[228]

{Ἐλεάτης ξένος} Τὸ μὲν οἶον νόσον ἐν σώματι, τὸ δ' οἶον αἴσχος ἐγγιγνόμενον.

{Θεαίτητος} Οὐκ ἔμαθον.

{Ἐλεάτης ξένος} Νόσον ἴσως καὶ στάσιν οὐ ταῦτόν νενόμικας;

{Θεαίτητος} Οὐδ' αὖ πρὸς τοῦτο ἔχω τί χρὴ με ἀποκρίνασθαι.

{Ἐλεάτης ξένος} Πότερον ἄλλο τι στάσιν ἠγούμενος ἢ τὴν τοῦ φύσει συγγενοῦς ἕκ τινος διαφθορᾶς διαφορὰν;

{Θεαίτητος} Οὐδέν.

{Ἐλεάτης ξένος} Ἄλλ' αἴσχος ἄλλο τι πλὴν τὸ τῆς ἀμετρίας πανταχοῦ δυσειδὲς ἐνὸν γένος;

{Θεαίτητος} Οὐδαμῶς ἄλλο.

{Ἐλεάτης ξένος} Τί δέ; ἐν ψυχῇ δόξας ἐπιθυμίαις καὶ θυμὸν ἡδοναῖς καὶ λόγον λύπαις καὶ πάντα ἀλλήλοις ταῦτα τῶν φλαύρως ἐχόντων οὐκ ἠσθήμεθα διαφερόμενα;

{Θεαίτητος} Καὶ σφόδρα γε.

{Ἐλεάτης ξένος} Συγγενῆ γε μὴν ἐξ ἀνάγκης σύμπαντα γέγονεν.

{Θεαίτητος} Πῶς γὰρ οὐ;

{Ἐλεάτης ξένος} Στάσιν ἄρα καὶ νόσον τῆς ψυχῆς πονηρίαν λέγοντες ὀρθῶς ἐροῦμεν.

{Θεαίτητος} Ὅρθότατα μὲν οὖν.

{Ἐλεάτης ξένος} Τί δ'; ὅσ' ἂν κινήσεως μετασχόντα καὶ σκοπὸν τινα θέμενα πειρώμενα τούτου τυγχάνειν καθ' ἐκάστην ὀρμὴν παράφορα αὐτοῦ γίγνηται καὶ ἀποτυγχάνη, πότερον αὐτὰ φήσομεν ὑπὸ συμμετρίας τῆς πρὸς ἄλληλα ἢ τούναντίον ὑπὸ ἀμετρίας αὐτὰ πάσχειν;

{Θεαίτητος} Δῆλον ὡς ὑπὸ ἀμετρίας.

{Ελεάτης ξένος} Ἀλλὰ μὴν ψυχὴν γε ἴσμεν ἄκουσαν πᾶσαν πᾶν ἀγνοοῦσαν.

{Θεαίτητος} Σφόδρα γε.

{Ελεάτης ξένος} Τὸ γε μὴν ἀγνοεῖν ἐστὶν ἐπ' ἀλήθειαν ὀρμωμένης ψυχῆς, παραφόρου συνέσεως γιγνομένης, οὐδὲν ἄλλο πλὴν παραφροσύνη.

{Θεαίτητος} Πάνυ μὲν οὖν.

{Ελεάτης ξένος} Ψυχὴν ἄρα ἀνόητον αἰσχροὺς καὶ ἄμετρον θετέον.

{Θεαίτητος} Ὅμοιον.

{Ελεάτης ξένος} Ὅμοιον δὴ δύο ταῦτα, ὡς φαίνεται, κακῶν ἐν αὐτῇ γένη, τὸ μὲν πονηρία καλούμενον ὑπὸ τῶν πολλῶν, νόσος αὐτῆς σαφέστατα ὄν.

{Θεαίτητος} Ναί.

{Ελεάτης ξένος} Τὸ δέ γε ἀγνοῖαν μὲν καλοῦσι, κακίαν δὲ αὐτὸ ἐν ψυχῇ μόνον γιγνόμενον οὐκ ἐθέλουσιν ὀμολογεῖν.

{Θεαίτητος} Κομιδῆ συγχωρητέον, ὃ νυνδὴ λέξαντος ἡμφεγνόησά σου, τὸ δύο εἶναι γένη κακίας ἐν ψυχῇ, καὶ δειλίαν μὲν καὶ ἀκολασίαν καὶ ἀδικίαν σύμπαντα ἡγητέον νόσον ἐν ἡμῖν, τὸ δὲ τῆς πολλῆς καὶ παντοδαπῆς ἀγνοίας πάθος αἴσχος θετέον.

{Ελεάτης ξένος} Οὐκοῦν ἔν γε σώματι περὶ δύο παθήματα τούτω δύο τέχνα τινὲ ἐγένεσθην;

{Θεαίτητος} Τίτε τούτω;

[229]

{Ελεάτης ξένος} Περὶ μὲν αἴσχος γυμναστική, περὶ δὲ νόσον ἰατρική.

{Θεαίτητος} Φαίνεσθον.

{Ελεάτης ξένος} Οὐκοῦν καὶ περὶ μὲν ὕβριν καὶ ἀδικίαν καὶ δειλίαν ἢ κολαστική πέφυκε τεχνῶν μάλιστα δὴ πασῶν προσήκουσα Δίκη.

{Θεαίτητος} Τὸ γοῦν εἰκός, ὡς εἶπεῖν κατὰ τὴν ἀνθρωπίνην δόξαν.

{Ελεάτης ξένος} Τί δέ; περὶ σύμπασαν ἀγνοῖαν μὲν ἄλλην τινὰ ἢ διδασκαλικὴν ὀρθότερον εἶποι τις ἄν;

{Θεαίτητος} Οὐδεμίαν.

{Ελεάτης ξένος} Φέρε δὴ διδασκαλικῆς δὲ ἄρα ἐν μόνον γένος φατέον εἶναι ἢ πλειῶν, δύο δὲ τινε αὐτῆς εἶναι μεγίστω; σκόπει.

{Θεαίτητος} Σκοπῶ.

{Ελεάτης ξένος} Καὶ μοι δοκοῦμεν τῆδε ἂν πη τάχιστα εὐρεῖν.

{Θεαίτητος} Πῆ;

{Ελεάτης ξένος} Τὴν ἄγνοιαν ἰδόντες εἶπεν κατὰ μέσον αὐτῆς τομὴν ἔχει τινά. διπλῆ γὰρ αὕτη γιγνομένη δῆλον ὅτι καὶ τὴν διδασκαλικὴν δύο ἀναγκάζει μόρια ἔχειν, ἐν ἑφ' ἐνὶ γένει τῶν αὐτῆς ἑκατέρω.

{Θεαίτητος} Τί οὖν; καταφανές πῆ σοι τὸ νῦν ζητούμενον;

{Ελεάτης ξένος} Ἀγνοίας γοῦν μέγα τί μοι δοκῶ καὶ χαλεπὸν ἀφωρισμένον ὄραν εἶδος, πᾶσι τοῖς ἄλλοις αὐτῆς ἀντίσταθμον μέρεσιν.

{Θεαίτητος} Ποῖον δῆ;

{Ελεάτης ξένος} Τὸ μὴ κατειδότα τι δοκεῖν εἰδέναι· δι' οὗ κινδυνεύει πάντα ὅσα διανοίᾳ σφαλλόμεθα γίνεσθαι πᾶσιν.

{Θεαίτητος} Ἀληθῆ.

{Ελεάτης ξένος} Καὶ δὴ καὶ τούτῳ γε οἶμαι μόνῳ τῆς ἀγνοίας ἀμαθίαν τούνομα προσρηθῆναι.

{Θεαίτητος} Πάνυ γε.

{Ελεάτης ξένος} Τί δὲ δὴ τῷ τῆς διδασκαλικῆς ἄρα μέρει τῷ τοῦτο ἀπαλλάττοντι λεκτέον;

{Θεαίτητος} Οἶμαι μὲν οὖν, ὃ ξένη, τὸ μὲν ἄλλο δημιουργικὰς διδασκαλίας, τοῦτο δὲ ἐνθάδε γε παιδείαν δι' ἡμῶν κεκλήσθαι.

{Ελεάτης ξένος} Καὶ γὰρ σχεδόν, ὃ Θεαίτητε, ἐν πᾶσιν Ἑλλῆσιν. ἀλλὰ γὰρ ἡμῖν ἔτι καὶ τοῦτο σκεπτέον, ἄρ' ἄτομον ἤδη ἐστὶ πᾶν ἢ τινα ἔχον διαίρεσιν ἀξίαν ἐπωνυμίας.

{Θεαίτητος} Οὐκοῦν χρὴ σκοπεῖν.

{Ελεάτης ξένος} Δοκεῖ τοίνυν μοι καὶ τοῦτο ἔτι πῆ σχίζεσθαι.

{Θεαίτητος} Κατὰ τί;

{Ελεάτης ξένος} Τῆς ἐν τοῖς λόγοις διδασκαλικῆς ἢ μὲν τραχυτέρα τις ἔοικεν ὁδὸς εἶναι, τὸ δ' ἕτερον αὐτῆς μόριον λειότερον.

{Θεαίτητος} Τὸ ποῖον δὴ τούτων ἑκάτερον λέγομεν;

{Ελεάτης ξένος} Τὸ μὲν ἀρχαιοπρεπές τι πάτριον, ὃ πρὸς τοὺς ὑεῖς μάλιστ' ἐχρῶντό τε καὶ ἔτι πολλοὶ χρῶνται τὰ νῦν, [230] ὅταν αὐτοῖς ἐξαμαρτάνωσί τι, τὰ μὲν χαλεπαίνοντες, τὰ δὲ μαλθακώτερος παραμυθούμενοι· τὸ δ' οὖν σύμπαν αὐτὸ ὀρθότατα εἶποι τις ἂν νουθητηκῆν.

{Θεαίτητος} Ἔστιν οὕτως.

{Ελεάτης ξένος} Τὸ δέ γε, εἴξασί τινες αὐτὸν λόγον ἑαυτοῖς δόντες ἠγήσασθαι πᾶσαν ἀκούσιον ἀμαθίαν εἶναι, καὶ μαθεῖν οὐδέν ποτ' ἂν ἐθέλειν τὸν οἰόμενον εἶναι σοφὸν τούτων ὧν οἰοῖτο περί δεινὸς εἶναι, μετὰ δὲ πολλοῦ πόνου τὸ νουθητητικὸν εἶδος τῆς παιδείας σμικρὸν ἀνύτειν.

{Θεαίτητος} Ὄρθως γε νομίζοντες.

{Ελεάτης ξένος} Τῷ τοι ταύτης τῆς δόξης ἐπὶ ἐκβολὴν ἄλλῳ τρόπῳ στέλλονται.

{Θεαίτητος} Τίτι δῆ;

{*Ἐλεάτης ξένος*} Διερωτῶσιν ὧν ἂν οἴηται τίς τι πέρι λέγειν λέγων μηδέν· εἴθ' ἄτε πλανωμένων τὰς δόξας ῥαδίως ἐξετάζουσι, καὶ συνάγοντες δὴ τοῖς λόγοις εἰς ταῦτόν τιθέασι παρ' ἀλλήλας, τιθέντες δὲ ἐπιδεικνύουσιν αὐτὰς αὐταῖς ἅμα περὶ τῶν αὐτῶν πρὸς τὰ αὐτὰ κατὰ ταῦτ' ἐναντίας. οἱ δ' ὀρῶντες ἑαυτοῖς μὲν χαλεπαίνουσι, πρὸς δὲ τοὺς ἄλλους ἡμεροῦνται, καὶ τούτῳ δὴ τῷ τρόπῳ τῶν περὶ αὐτοὺς μεγάλων καὶ σκληρῶν δοξῶν ἀπαλλάττονται πασῶν τε ἀπαλλαγῶν ἀκούειν τε ἡδίστην καὶ τῷ πάσχοντι βεβαιοτάτα γιγνομένην. νομίζοντες γάρ, ὧ παῖ φίλε, οἱ καθαίροντες αὐτούς, ὥσπερ οἱ περὶ τὰ σώματα ἰατροὶ νενομίκασι μὴ πρότερον ἂν τῆς προσφερομένης τροφῆς ἀπολαύειν δύνασθαι σῶμα, πρὶν ἂν τὰ ἐμποδίζοντα ἐντός τις ἐκβάλῃ, ταῦτόν καὶ περὶ ψυχῆς διανοήθησαν ἐκεῖνοι, μὴ πρότερον αὐτὴν ἔξειν τῶν προσφερομένων μαθημάτων ὄνησιν, πρὶν ἂν ἐλέγχων τις τὸν ἐλεγχόμενον εἰς αἰσχύνην καταστήσας, τὰς τοῖς μαθήμασιν ἐμποδίους δόξας ἐξελῶν, καθαρὸν ἀποφήνῃ καὶ ταῦτα ἡγούμενον ἄπερ οἶδεν εἶδέναι μόνον, πλείω δὲ μή.

{*Θεαίτητος*} Βελτίστη γοῦν καὶ σωφρονεστάτη τῶν ἔξεων αὕτη.

{*Ἐλεάτης ξένος*} Διὰ ταῦτα δὴ πάντα ἡμῖν, ὧ Θεαίτητε, καὶ τὸν ἔλεγχον λεκτέον ὡς ἄρα μεγίστη καὶ κυριωτάτη τῶν καθάρσεων ἐστὶ, καὶ τὸν ἀνέλεγκτον αὖ νομιστέον, ἂν καὶ τυγχάνῃ βασιλεὺς ὁ μέγας ὧν, τὰ μέγιστα ἀκάθαρτον ὄντα, ἀπαίδευτόν τε καὶ αἰσχρὸν γεγονέναι ταῦτα ἃ καθαρῶτατον καὶ κάλλιστον ἔπρεπε τὸν ὄντως ἐσόμενον εὐδαίμονα εἶναι.

{*Θεαίτητος*} Παντάπασι μὲν οὖν.

{*Ἐλεάτης ξένος*} Τί δέ; τοὺς ταύτη χρωμένους τῇ τέχνῃ τίνας φήσομεν; [231] ἐγὼ μὲν γὰρ φοβοῦμαι σοφιστὰς φάναι.

{*Θεαίτητος*} Τί δή;

{*Ἐλεάτης ξένος*} Μὴ μεῖζον αὐτοῖς προσάπτωμεν γέρας.

{*Θεαίτητος*} Ἀλλὰ μὴν προσέοικέ γε τοιούτῳ τινὶ τὰ νῦν εἰρημένα.

{*Ἐλεάτης ξένος*} Καὶ γὰρ κυνὶ λύκος, ἀγριώτατον ἡμερωτάτῳ. τὸν δὲ ἀσφαλῆ δεῖ πάντων μάλιστα περὶ τὰς ὁμοιότητας ἀεὶ ποιεῖσθαι τὴν φυλακὴν· ὀλισθηρότατον γὰρ τὸ γένος. ὅμως δὲ ἔστω· οὐ γὰρ περὶ σμικρῶν ὄρων τὴν ἀμφισβήτησιν οἶομαι γενήσεσθαι τότε ὅποταν ἰκανῶς φυλάττωσιν.

{*Θεαίτητος*} Οὐκ οὐκ τό γε εἰκός.

{*Ἐλεάτης ξένος*} Ἔστω δὴ διακριτικῆς τέχνης καθαρτικῆ, καθαρτικῆς δὲ τὸ περὶ ψυχὴν μέρος ἀφωρίσθω, τούτου δὲ διδασκαλικῆ, διδασκαλικῆς δὲ παιδευτικῆ· τῆς δὲ παιδευτικῆς ὁ περὶ τὴν μάταιον δοξοσοφίαν γιγνόμενος ἔλεγχος ἐν τῷ νῦν λόγῳ παραφανέντι μηδὲν ἄλλ' ἡμῖν εἶναι λεγέσθω πλὴν ἢ γένει γενναία σοφιστικῆ.

{*Θεαίτητος*} Λεγέσθω μὲν· ἀπορῶ δὲ ἔγωγε ἤδη διὰ τὸ πολλὰ πεφάνθαι, τί χρή ποτε ὡς ἀληθῆ λέγοντα καὶ δισχυριζόμενον εἰπεῖν ὄντως εἶναι τὸν σοφιστήν.

{*Ἐλεάτης ξένος*} Εἰκότως γε σὺ ἀπορῶν. ἀλλὰ τοι κάκεῖνον ἡγεῖσθαι χρή νῦν ἤδη σφόδρα ἀπορεῖν ὅπῃ ποτὲ ἔτι διαδύσεται τὸν λόγον· ὀρθὴ γὰρ ἢ παροιμία, τὸ τὰς ἀπάσας μὴ ῥάδιον εἶναι διαφεύγειν. νῦν οὖν καὶ μάλιστα ἐπιθετέον αὐτῷ.

{*Θεαίτητος*} Καλῶς λέγεις.

{*Ἐλεάτης ξένος*} Πρῶτον δὴ στάντες οἷον ἐξαναπνεύσωμεν, καὶ πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς διαλογισώμεθα ἅμα ἀναπαύομενοι, φέρε, ὅποσα ἡμῖν ὁ σοφιστὴς πέφανται. δοκῶ μὲν γάρ, τὸ πρῶτον ἠύρέθη νέων καὶ πλουσίων ἔμμισθος θηρευτής.

{*Θεαίτητος*} Ναί.

{*Ἐλεάτης ξένος*} Τὸ δέ γε δεύτερον ἔμπορός τις περὶ τὰ τῆς ψυχῆς μαθήματα.

{*Θεαίτητος*} Πάνυ γε.

{*Ἐλεάτης ξένος*} Τρίτον δὲ ἄρα οὐ περὶ αὐτὰ ταῦτα κάπηλος ἀνεφάνη;

{*Θεαίτητος*} Ναί, καὶ τέταρτόν γε αὐτοπώλης περὶ τὰ μαθήματα ἡμῖν ἦν.

{*Ἐλεάτης ξένος*} Ὅρθῶς ἐμνημόνευσας. πέμπτον δ' ἐγὼ πειράσομαι μνημονεύειν· τῆς γὰρ ἀγωνιστικῆς περὶ λόγους ἦν τις ἀθλητής, τὴν ἐριστικὴν τέχνην ἀφωρισμένος.

{*Θεαίτητος*} Ἦν γὰρ οὖν.

{*Ἐλεάτης ξένος*} Τὸ γε μὴν ἕκτον ἀμφισβητήσιμον μὲν, ὅμως δ' ἔθεμεν αὐτῷ συγχωρήσαντες δοξῶν ἐμποδίων μαθήμασιν περὶ ψυχὴν καθαρτὴν αὐτὸν εἶναι.

{*Θεαίτητος*} Παντάπασι μὲν οὖν.

[232]

{*Ἐλεάτης ξένος*} Ἄρ' οὖν ἐννοεῖς, ὅταν ἐπιστήμων τις πολλῶν φαίνεται, μιᾶς δὲ τέχνης ὀνόματι προσαγορεύεται, τὸ φάντασμα τοῦτο ὡς οὐκ ἔσθ' ὑγιές, ἀλλὰ δῆλον ὡς ὁ πάσχων αὐτὸ πρὸς τινα τέχνην οὐ δύναται κατιδεῖν ἐκεῖνο αὐτῆς εἰς ὃ πάντα τὰ μαθήματα ταῦτα βλέπει, διὸ καὶ πολλοῖς ὀνόμασιν ἀνθ' ἐνὸς τὸν ἔχοντα αὐτὰ προσαγορεύει;

{*Θεαίτητος*} Κινδυνεύει τοῦτο ταύτη πη μάλιστα πεφυκέναί.

{*Ἐλεάτης ξένος*} Μὴ τοίνυν ἡμεῖς γε αὐτὸ ἐν τῇ ζητήσῃ δι' ἀργίαν πάσχωμεν, ἀλλ' ἀναλάβωμεν ἐν πρῶτον τῶν περὶ τὸν σοφιστὴν εἰρημένων. ἐν γὰρ τί μοι μάλιστα κατεφάνη αὐτὸν μνηῦον.

{*Θεαίτητος*} Τὸ ποῖον;

{*Ἐλεάτης ξένος*} Ἀντιλογικὸν αὐτὸν ἔφαμεν εἶναί που.

{*Θεαίτητος*} Ναί.

{*Ἐλεάτης ξένος*} Τί δ'; οὐ καὶ τῶν ἄλλων αὐτοῦ τούτου διδάσκαλον γίνεσθαι;

{*Θεαίτητος*} Τί μήν;

{*Ἐλεάτης ξένος*} Σκοπῶμεν δὴ, περὶ τίνος ἄρα καὶ φασιν οἱ τοιοῦτοι ποιεῖν ἀντιλογικούς. ἡ δὲ σκέψις ἡμῖν ἐξ ἀρχῆς ἔστω τῆδέ πη. φέρε, περὶ τῶν θείων, ὅσ' ἀφανῆ τοῖς πολλοῖς, ἄρ' ἱκανοὺς ποιοῦσι τοῦτο δρᾶν;

{*Θεαίτητος*} Λέγεται γοῦν δὴ περὶ αὐτῶν ταῦτα.

{*Ἐλεάτης ξένος*} Τί δ' ὅσα φανερά γῆς τε καὶ οὐρανοῦ καὶ τῶν περὶ τὰ τοιαῦτα;

{*Θεαίτητος*} Τί γάρ;

{*Ελεάτης ξένος*} Ἀλλά μήν ἔν γε ταῖς ἰδίαις συνουσίαις, ὅποταν γενέσεώς τε καί οὐσίας πέρι κατὰ πάντων λέγηται τι, σύνομεν ὡς αὐτοί τε ἀντειπεῖν δεινοί τούς τε ἄλλους ὅτι ποιοῦσιν ἄπερ αὐτοί δυνατοῦς;

{*Θεαίτητος*} Παντάπασι γε.

{*Ελεάτης ξένος*} Τί δ' αὖ περὶ νόμων καὶ συμπάντων τῶν πολιτικῶν, ἄρ' οὐχ ὑπισχνούνται ποιεῖν ἀμφισβητητικούς;

{*Θεαίτητος*} Οὐδεὶς γὰρ ἂν αὐτοῖς ὡς ἔπος εἰπεῖν διελέγετο μὴ τοῦτο ὑπισχνουμένοις.

{*Ελεάτης ξένος*} Τά γε μήν περὶ πασῶν τε καὶ κατὰ μίαν ἐκάστην τέχνην, ἃ δεῖ πρὸς ἕκαστον αὐτὸν τὸν δημιουργὸν ἀντειπεῖν, δεδημοσιωμένα που καταβέβληται γεγραμμένα τῷ βουλομένῳ μαθεῖν.

{*Θεαίτητος*} Τὰ Πρωταγόρειά μοι φαίνη περὶ τε πάλης καὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν εἰρηκέναι.

{*Ελεάτης ξένος*} Καὶ πολλῶν γε, ὧ μακάριε, ἐτέρων. ἀτὰρ δὴ τὸ τῆς ἀντιλογικῆς τέχνης ἄρ' οὐκ ἔν κεφαλαίῳ περὶ πάντων πρὸς ἀμφισβήτησιν ἰκανή τις δύναμις ἔοικ' εἶναι;

{*Θεαίτητος*} Φαίνεται γοῦν δὴ σχεδὸν οὐδὲν ὑπολιπεῖν.

{*Ελεάτης ξένος*} Σὺ δὴ πρὸς θεῶν, ὧ παῖ, δυνατόν ἡγή τοῦτο; τάχα γὰρ ἂν ὑμεῖς μὲν ὀξύτερον οἱ νέοι πρὸς αὐτὸ βλέποιτε, ἡμεῖς δὲ ἀμβλύτερον.

[233]

{*Θεαίτητος*} Τὸ ποῖον, καὶ πρὸς τί μάλιστα λέγεις; οὐ γὰρ που κατανοῶ τὸ νῦν ἐρωτώμενον.

{*Ελεάτης ξένος*} Εἰ πάντα ἐπίστασθαί τινα ἀνθρώπων ἐστὶ δυνατόν.

{*Θεαίτητος*} Μακάριον μεντᾶν ἡμῶν, ὧ ξένε, ἦν τὸ γένος.

{*Ελεάτης ξένος*} Πῶς οὖν ἂν ποτέ τις πρὸς γε τὸν ἐπιστάμενον αὐτὸς ἀνεπιστήμων ὦν δύναται ἂν ὑγιές τι λέγων ἀντειπεῖν;

{*Θεαίτητος*} Οὐδαμῶς.

{*Ελεάτης ξένος*} Τί ποτ' οὖν ἂν εἶη τὸ τῆς σοφιστικῆς δυνάμεως θαῦμα;

{*Θεαίτητος*} Τοῦ δὴ πέρι;

{*Ελεάτης ξένος*} Καθ' ὄντινα τρόπον ποτέ δυνατοὶ τοῖς νέοις δόξαν παρασκευάζειν ὡς εἰσὶ πάντα πάντων αὐτοὶ σοφώτατοι. δῆλον γὰρ ὡς εἰ μήτε ἀντέλεγον ὀρθῶς μήτε ἐκείνοις ἐφαίνοντο, φαινόμενοι τε εἰ μὴδὲν αὖ μᾶλλον ἐδόκουν διὰ τὴν ἀμφισβήτησιν εἶναι φρόνιμοι, τὸ σὸν δὴ τοῦτο, σχολῆ ποτ' ἂν αὐτοῖς τις χρήματα διδοὺς ἤθελεν ἂν τούτων αὐτῶν μαθητῆς γίνεσθαι.

{*Θεαίτητος*} Σχολῆ μεντᾶν.

{*Ελεάτης ξένος*} Νῦν δέ γ' ἐθέλουσιν;

{*Θεαίτητος*} Καὶ μάλα.

{*Ελεάτης ξένος*} Δοκοῦσι γὰρ οἶμαι πρὸς ταῦτα ἐπιστημόνως ἔχειν αὐτοὶ πρὸς ἄπερ ἀντιλέγουσιν.

{*Θεαίτητος*} Πῶς γὰρ οὐ;

{Ελεάτης ξένος} Δρῶσι δέ γε τοῦτο πρὸς ἅπαντα, φαμέν;

{Θεαίτητος} Ναί.

{Ελεάτης ξένος} Πάντα ἄρα σοφοὶ τοῖς μαθηταῖς φαίνονται.

{Θεαίτητος} Τί μήν;

{Ελεάτης ξένος} Οὐκ ὄντες γε· ἀδύνατον γὰρ τοῦτό γε ἐφάνη.

{Θεαίτητος} Πῶς γὰρ οὐκ ἀδύνατον;

{Ελεάτης ξένος} Δοξαστικὴν ἄρα τινὰ περὶ πάντων ἐπιστήμην ὁ σοφιστής ἡμῖν ἀλλ' οὐκ ἀλήθειαν ἔχων ἀναπέφανται.

{Θεαίτητος} Παντάπασι μὲν οὖν, καὶ κινδυνεύει γε τὸ νῦν εἰρημένον ὀρθότατα περὶ αὐτῶν εἰρῆσθαι.

{Ελεάτης ξένος} Λάβωμεν τοίνυν σαφέστερόν τι παράδειγμα περὶ τούτων.

{Θεαίτητος} Τὸ ποῖον δῆ;

{Ελεάτης ξένος} Τόδε. καὶ μοι πειρῶ προσέχων τὸν νοῦν εὖ μάλα ἀποκρίνασθαι.

{Θεαίτητος} Τὸ ποῖον;

{Ελεάτης ξένος} Εἴ τις φαίη μὴ λέγειν μηδ' ἀντιλέγειν, ἀλλὰ ποιεῖν καὶ δρᾶν μιᾷ τέχνῃ συνάπαντα ἐπίστασθαι πράγματα –

{Θεαίτητος} Πῶς πάντα εἶπες;

{Ελεάτης ξένος} Τὴν ἀρχὴν τοῦ ῥηθέντος σύ γ' ἡμῖν εὐθύς ἀγνοεῖς· τὰ γὰρ σύμπαντα, ὡς ἔοικας, οὐ μανθάνεις.

{Θεαίτητος} Οὐ γὰρ οὖν.

{Ελεάτης ξένος} Λέγω τοίνυν σὲ καὶ ἐμὲ τῶν πάντων καὶ πρὸς ἡμῖν τᾶλλα ζῶα καὶ δένδρα.

{Θεαίτητος} Πῶς λέγεις;

{Ελεάτης ξένος} Εἴ τις ἐμὲ καὶ σὲ καὶ τᾶλλα φυτὰ πάντα ποιήσειν φαίη –

[234]

{Θεαίτητος} Τίνα δὴ λέγων τὴν ποιήσιν; οὐ γὰρ δὴ γεωργόν γε ἐρεῖς τίνα· καὶ γὰρ ζῶων αὐτὸν εἶπες ποιητὴν.

{Ελεάτης ξένος} Φημί, καὶ πρὸς γε θαλάττης καὶ γῆς καὶ οὐρανοῦ καὶ θεῶν καὶ τῶν ἄλλων συμπάντων· καὶ τοίνυν καὶ ταχὺ ποιήσας αὐτῶν ἕκαστα πάνυ σμικροῦ νομίσματος ἀποδίδοται.

{Θεαίτητος} Παιδιὰν λέγεις τινά.

{Ελεάτης ξένος} Τί δέ; τὴν τοῦ λέγοντος ὅτι πάντα οἶδε καὶ ταῦτα ἕτερον ἂν διδάξειεν ὀλίγου καὶ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ, μὲν οὐ παιδιὰν νομιστέον;

{Θεαίτητος} Πάντως που.

{Ελεάτης ξένος} Παιδιάς δὲ ἔχεις ἢ τι τεχνικώτερον ἢ καὶ χαριέστερον εἶδος ἢ τὸ μιμητικόν;

{Θεαίτητος} Οὐδαμῶς· πάμπλου γὰρ εἴρηκας εἶδος εἰς ἔν πάντα συλλαβῶν καὶ σχεδὸν ποικιλώτατον.

{Ελεάτης ξένος} Οὐκοῦν τὸν γ' ὑπισχνούμενον δυνατὸν εἶναι μιᾷ τέχνῃ πάντα ποιεῖν γινώσκομένῃ που τοῦτο, ὅτι μιμήματα καὶ ὁμώνυμα τῶν ὄντων ἀπεργαζόμενος τῇ γραφικῇ τέχνῃ δυνατὸς ἔσται τοὺς ἀνοήτους τῶν νέων παιδῶν, πόρρωθεν τὰ γεγραμμένα ἐπιδεικνύς, λανθάνειν ὡς ὅτιπερ ἂν βουληθῆ δρᾶν, τοῦτο ἰκανώτατος ὢν ἀποτελεῖν ἔργῳ.

{Θεαίτητος} Πῶς γὰρ οὐ;

{Ελεάτης ξένος} Τί δὲ δὴ; περὶ τοὺς λόγους ἄρ' οὐ προσδοκῶμεν εἶναι τινα ἄλλην τέχνην, ἢ αὐτὸ δυνατὸν ὂν αὐτὸ τυγχάνει τοὺς νέους καὶ ἔτι πόρρω τῶν πραγμάτων τῆς ἀληθείας ἀφεστῶτας διὰ τῶν ὄντων τοῖς λόγοις γοητεύειν, δεικνύοντας εἰδῶλα λεγόμενα περὶ πάντων, ὥστε ποιεῖν ἀληθῆ δοκεῖν λέγεσθαι καὶ τὸν λέγοντα δὴ σοφώτατον πάντων ἅπαντ' εἶναι;

{Θεαίτητος} Τί γὰρ οὐκ ἂν εἴη ἄλλη τις τοιαύτη τέχνη;

{Ελεάτης ξένος} Τοὺς πολλοὺς οὖν, ὧ Θεαίτητε, τῶν τότε ἀκουόντων ἄρ' οὐκ ἀνάγκη χρόνου τε ἐπελθόντος αὐτοῖς ἰκανοῦ καὶ προϋούσης ἡλικίας τοῖς τε οὐσί προσπίπτοντας ἐγγύθεν καὶ διὰ παθημάτων ἀναγκαζομένους ἐναργῶς ἐφάπτεσθαι τῶν ὄντων, μεταβάλλειν τὰς τότε γενομένας δόξας, ὥστε σμικρὰ μὲν φαίνεσθαι τὰ μεγάλα, χαλεπὰ δὲ τὰ ῥόδια, καὶ πάντα πάντῃ ἀνατετράφθαι τὰ ἐν τοῖς λόγοις φαντάσματα ὑπὸ τῶν ἐν ταῖς πράξεσιν ἔργων παραγενομένων;

{Θεαίτητος} Ὡς γοῦν ἐμοὶ τηλικῶδε ὄντι κρῖναι. οἴμαι δὲ καὶ ἐμὲ τῶν ἔτι πόρρωθεν ἀφεστηκόντων εἶναι.

{Ελεάτης ξένος} Τοιγαροῦν ἡμεῖς σε οἶδε πάντες πειρασόμεθα καὶ νῦν πειρώμεθα ὡς ἐγγύτατα ἄνευ τῶν παθημάτων προσάγειν. περὶ δ' οὖν τοῦ σοφιστοῦ τότε μοι λέγε· πότερον ἤδη τοῦτο σαφές, [235] ὅτι τῶν γοήτων ἐστὶ τις, μιμητῆς ὢν τῶν ὄντων, ἢ διστάζομεν ἔτι μὴ περὶ ὅσωνπερ ἀντιλέγειν δοκεῖ δυνατὸς εἶναι, περὶ τοσοῦτων καὶ τὰς ἐπιστήμας ἀληθῶς ἔχων τυγχάνει;

{Θεαίτητος} Καὶ πῶς ἂν, ὧ ξέने; ἀλλὰ σχεδὸν ἤδη σαφές ἐκ τῶν εἰρημένων, ὅτι τῶν τῆς παιδείας μετεχόντων ἐστὶ τις μερῶν εἷς.

{Ελεάτης ξένος} Γόητα μὲν δὴ καὶ μιμητὴν ἄρα θετέον αὐτόν τινα.

{Θεαίτητος} Πῶς γὰρ οὐ θετέον;

{Ελεάτης ξένος} Ἄγε δὴ, νῦν ἡμέτερον ἔργον ἤδη τὸν θῆρα μηκέτ' ἀνεῖναι· σχεδὸν γὰρ αὐτὸν περιελήφαμεν ἐν ἀμφιβληστικῷ τινι τῶν ἐν τοῖς λόγοις περὶ τὰ τοιαῦτα ὀργάνων, ὥστε οὐκέτ' ἐκφεύξεται τότε γε.

{Θεαίτητος} Τὸ ποῖον;

{Ελεάτης ξένος} Τὸ μὴ οὐ τοῦ γένους εἶναι τοῦ τῶν θαυματοποιῶν τις εἷς.

{Θεαίτητος} Κάμοι τοῦτό γε οὕτω περὶ αὐτοῦ συνδοκεῖ.

{*Ἐλεάτης ξένος*} Δέδοκται τοίνυν ὅτι τάχιστα διαιρεῖν τὴν εἰδωλοποικὴν τέχνην, καὶ καταβάντας εἰς αὐτήν, ἐὰν μὲν ἡμᾶς εὐθύς ὁ σοφιστής ὑπομείνη, συλλαβεῖν αὐτὸν κατὰ τὰ ἐπεσταλμένα ὑπὸ τοῦ βασιλικοῦ λόγου, κάκεινῳ παραδόντας ἀποφῆναι τὴν ἄγραν· ἐὰν δ' ἄρα κατὰ μέρη τῆς μιμητικῆς δύηται πη, συνακολουθεῖν αὐτῷ διαιροῦντας ἀεὶ τὴν ὑποδεχομένην αὐτὸν μοῖραν, ἕωσπερ ἂν ληφθῆ. πάντως οὔτε οὗτος οὔτε ἄλλο γένος οὐδὲν μή ποτε ἐκφυγὸν ἐπεύξεται τὴν τῶν οὕτω δυναμένων μετιέναι καθ' ἕκαστά τε καὶ ἐπὶ πάντα μέθοδον.

{*Θεαίτητος*} Λέγεις εὖ, καὶ ταῦτα ταύτη ποιητέον.

{*Ἐλεάτης ξένος*} Κατὰ δὴ τὸν παρεληλυθότα τρόπον τῆς διαιρέσεως ἔγωγέ μοι καὶ νῦν φαίνομαι δύο καθορᾶν εἶδη τῆς μιμητικῆς· τὴν δὲ ζητούμενην ἰδέαν, ἐν ὁποτέρῳ ποθ' ἡμῖν οὔσα τυγχάνει, καταμαθεῖν οὐδέπω μοι δοκῶ νῦν δυνατός εἶναι.

{*Θεαίτητος*} Σὺ δ' ἄλλ' εἰπέ πρῶτον καὶ δῖελε ἡμῖν τίνε τῶ δύο λέγεις.

{*Ἐλεάτης ξένος*} Μίαν μὲν τὴν εἰκαστικὴν ὁρῶν ἐν αὐτῇ τέχνην. ἔστι δ' αὕτη μάλιστα ὅποταν κατὰ τὰς τοῦ παραδείγματος συμμετρίας τις ἐν μήκει καὶ πλάτει καὶ βάθει, καὶ πρὸς τούτοις ἔτι χρώματα ἀποδιδοὺς τὰ προσήκοντα ἑκάστοις, τὴν τοῦ μιμήματος γένεσιν ἀπεργάζηται.

{*Θεαίτητος*} Τί δ'; οὐ πάντες οἱ μιμούμενοί τι τοῦτ' ἐπιχειροῦσι δρᾶν;

{*Ἐλεάτης ξένος*} Οὐκοῦν ὅσοι γε τῶν μεγάλων πού τι πλάττουσιν ἔργων ἢ γράφουσιν. εἰ γὰρ ἀποδιδοῖεν τὴν τῶν καλῶν ἀληθινὴν συμμετρίαν, οἷσθ' ὅτι σμικρότερα μὲν τοῦ δέοντος τὰ ἄνω, [236] μείζω δὲ τὰ κάτω φαίνονται· ἂν διὰ τὸ τὰ μὲν πόρρωθεν, τὰ δ' ἐγγύθεν ὑφ' ἡμῶν ὁρᾶσθαι.

{*Θεαίτητος*} Πάνυ μὲν οὖν.

{*Ἐλεάτης ξένος*} Ἄρ' οὖν οὐ χαίρειν τὸ ἀληθές ἐάσαντες οἱ δημιουργοὶ νῦν οὐ τὰς οὔσας συμμετρίας ἀλλὰ τὰς δοξούσας εἶναι καλὰς τοῖς εἰδώλοις ἐναπεργάζονται;

{*Θεαίτητος*} Παντάπασί γε.

{*Ἐλεάτης ξένος*} Τὸ μὲν ἄρα ἕτερον οὐ δίκαιον, εἰκός γε ὄν, εἰκόνα καλεῖν;

{*Θεαίτητος*} Ναί.

{*Ἐλεάτης ξένος*} Καὶ τῆς γε μιμητικῆς τὸ ἐπὶ τούτῳ μέρος κλητέον ὅπερ εἵπομεν ἐν τῷ πρόσθεν, εἰκαστικὴν;

{*Θεαίτητος*} Κλητέον.

{*Ἐλεάτης ξένος*} Τί δέ; τὸ φαινόμενον μὲν διὰ τὴν οὐκ ἐκ καλοῦ θεᾶν εἰκέναι τῷ καλῷ, δύναμιν δὲ εἶ τις λάβοι τὰ τηλικαῦτα ἰκανῶς ὁρᾶν, μηδ' εἰκὸς ᾧ φησιν εἰκέναι, τί καλοῦμεν; ἄρ' οὐκ, ἐπεὶ περ φαίνεται μὲν, εἴκει δὲ οὐ, φάντασμα;

{*Θεαίτητος*} Τί μήν;

{*Ἐλεάτης ξένος*} Οὐκοῦν πάμπλου καὶ κατὰ τὴν ζωγραφίαν τοῦτο τὸ μέρος ἐστὶ καὶ κατὰ σύμπασαν μιμητικὴν;

{*Θεαίτητος*} Πῶς δ' οὐ;

{Ελεάτης ξένος} Τὴν δὴ φάντασμα ἀλλ' οὐκ εἰκόνα ἀπεργαζομένην τέχνην ἄρ' οὐ φανταστικὴν ὀρθότατ' ἂν προσαγορεύοιμεν;

{Θεαίτητος} Πολύ γε.

{Ελεάτης ξένος} Τούτω τοίνυν τῷ δύο ἔλεγον εἶδη τῆς εἰδωλοποιικῆς, εἰκαστικὴν καὶ φανταστικὴν.

{Θεαίτητος} Ὅρθως.

{Ελεάτης ξένος} Ὁ δέ γε καὶ τότε ἡμφεγνόουν, ἐν ποτέρᾳ τὸν σοφιστὴν θετέον, οὐδὲ νῦν πῶ δύναμαι θεάσασθαι σαφῶς, ἀλλ' ὄντως θαυμαστός ἀνὴρ καὶ κατιδεῖν παγχάλεπος, ἐπεὶ καὶ νῦν μάλα εὖ καὶ κομψῶς εἰς ἄπορον εἶδος διερευνήσασθαι καταπέφευγεν.

{Θεαίτητος} Ὅμοιον.

{Ελεάτης ξένος} Ἄρ' οὖν αὐτὸ γινώσκων σύμφης, ἢ σε οἶον ρύμη τις ὑπὸ τοῦ λόγου συνειθισμένον συνεπεσπάσατο πρὸς τὸ ταχὺ συμφῆσαι;

{Θεαίτητος} Πῶς καὶ πρὸς τί τοῦτο εἶρηκας;

{Ελεάτης ξένος} Ὅντως, ὦ μακάριε, ἐσμέν ἐν παντάπασιν χαλεπῇ σκέψει. τὸ γὰρ φαίνεσθαι τοῦτο καὶ τὸ δοκεῖν, εἶναι δὲ μὴ, καὶ τὸ λέγειν μὲν ἄττα, ἀληθῆ δὲ μὴ, πάντα ταῦτά ἐστι μεστὰ ἀπορίας ἀεὶ ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ καὶ νῦν. ὅπως γὰρ εἰπόντα χρῆ ψευδῆ λέγειν ἢ δοξάζειν ὄντως εἶναι, καὶ τοῦτο φθεγγόμενον ἐναντιολογία μὴ συνεχέσθαι, παντάπασιν, ὦ Θεαίτητε, [237] χαλεπόν.

{Θεαίτητος} Τί δή;

{Ελεάτης ξένος} Τετόληκεν ὁ λόγος οὗτος ὑποθέσθαι τὸ μὴ ὄν εἶναι· ψεῦδος γὰρ οὐκ ἂν ἄλλως ἐγίγνετο ὄν. Παρμενίδης δὲ ὁ μέγας, ὦ παῖ, παισὶν ἡμῖν οὖσιν ἀρχόμενός τε καὶ διὰ τέλους τοῦτο ἀπεμαρτύρατο, πεζῆ τε ὧδε ἐκάστοτε λέγων καὶ μετὰ μέτρων – Οὐ γὰρ μὴ ποτε τοῦτο δαμῆ, φησὶν, εἶναι μὴ ἐόντα· ἀλλὰ σὺ τῆσδ' ἀφ' ὁδοῦ διζήμενος εἶργε νόημα. παρ' ἐκείνου τε οὖν μαρτυρεῖται, καὶ μάλιστα γε δὴ πάντων ὁ λόγος αὐτὸς ἂν δηλώσειε μέτρια βασανισθεῖς. τοῦτο οὖν αὐτὸ πρῶτον θεασώμεθα, εἰ μὴ τί σοι διαφέρει.

{Θεαίτητος} Τὸ μὲν ἐμὸν ὅπη βούλει τίθεσο, τὸν δὲ λόγον ἢ βέλτιστα διέξεισι σκοπῶν αὐτός τε ἴθι κάμῃ κατὰ ταύτην τὴν ὁδὸν ἄγε.

{Ελεάτης ξένος} Ἀλλὰ χρῆ δρᾶν ταῦτα. καὶ μοι λέγε· τὸ μηδαμῶς ὄν τολμῶμέν που φθέγγεσθαι;

{Θεαίτητος} Πῶς γὰρ οὐ;

{Ελεάτης ξένος} Μὴ τοίνυν ἔριδος ἔνεκα μηδὲ παιδιᾶς, ἀλλ' εἰ σπουδῆ δέοι συννοήσαντά τινα ἀποκρίνασθαι τῶν ἀκροατῶν ποῖ χρῆ τοῦνομ' ἐπιφέρειν τοῦτο, τὸ μὴ ὄν, τί δοκοῦμεν ἂν εἰς τί καὶ ἐπὶ ποῖον αὐτόν τε καταχρήσασθαι καὶ τῷ πυνθανομένῳ δεικνύναί;

{Θεαίτητος} Χαλεπόν ἦρου καὶ σχεδὸν εἰπεῖν οἶφ' γε ἐμοὶ παντάπασιν ἄπορον.

{Ελεάτης ξένος} Ἀλλ' οὖν τοῦτό γε δηλον, ὅτι τῶν ὄντων ἐπὶ τι τὸ μὴ ὄν οὐκ οἰστέον.

{Θεαίτητος} Πῶς γὰρ ἂν;

{Ελεάτης ξένος} Οὐκοῦν ἐπιείπερ οὐκ ἐπὶ τὸ ὄν, οὐδ' ἐπὶ τὸ τι φέρων ὀρθῶς ἂν τις φέροι.

{Θεαίτητος} Πῶς δὴ;

{Ἐλεάτης ξένος} Καὶ τοῦτο ἡμῖν που φανερόν, ὡς καὶ τὸ «τι» τοῦτο ῥῆμα ἐπ' ὄντι λέγομεν ἐκάστοτε· μόνον γὰρ αὐτὸ λέγειν, ὡσπερ γυμνὸν καὶ ἀπηρημωμένον ἀπὸ τῶν ὄντων ἀπάντων, ἀδύνατον· ἢ γάρ;

{Θεαίτητος} Ἀδύνατον.

{Ἐλεάτης ξένος} Ἄρα τῆδε σκοπῶν σύμφης, ὡς ἀνάγκη τὸν τι λέγοντα ἔν γε τι λέγειν;

{Θεαίτητος} Οὕτως.

{Ἐλεάτης ξένος} Ἐνὸς γὰρ δὴ τό γε «τι» φήσεις σημεῖον εἶναι, τὸ δὲ «τινὲ» δυοῖν, τὸ δὲ «τινὲς» πολλῶν.

{Θεαίτητος} Πῶς γὰρ οὐ;

{Ἐλεάτης ξένος} Τὸν δὲ δὴ μὴ τι λέγοντα ἀναγκαιότατον, ὡς ἔοικε, παντάπασι μηδὲν λέγειν.

{Θεαίτητος} Ἀναγκαιότατον μὲν οὖν.

{Ἐλεάτης ξένος} Ἄρ' οὖν οὐδὲ τοῦτο συγχωρητέον, τὸ τὸν τοιοῦτον λέγειν μὲν τι, λέγειν μέντοι μηδὲν, ἀλλ' οὐδὲ λέγειν φατέον, ὅς γ' ἂν ἐπιχειρῆ μὴ ὄν φθέγγεσθαι;

{Θεαίτητος} Τέλος γοῦν ἂν ἀπορίας ὁ λόγος ἔχοι.

[238]

{Ἐλεάτης ξένος} Μήπω μέγ' εἵπης· ἔτι γάρ, ὦ μακάριε, ἔστι, καὶ ταῦτά γε τῶν ἀποριῶν ἡ μεγίστη καὶ πρώτη. περὶ γὰρ αὐτὴν αὐτοῦ τὴν ἀρχὴν οὔσα τυγχάνει.

{Θεαίτητος} Πῶς φῆς; λέγε καὶ μηδὲν ἀποκνήσης.

{Ἐλεάτης ξένος} Τῷ μὲν ὄντι που προσγένειτ' ἂν τι τῶν ὄντων ἕτερον.

{Θεαίτητος} Πῶς γὰρ οὐ;

{Ἐλεάτης ξένος} Μὴ ὄντι δέ τι τῶν ὄντων ἄρα ποτε προσγίνεσθαι φήσομεν δυνατόν εἶναι;

{Θεαίτητος} Καὶ πῶς;

{Ἐλεάτης ξένος} Ἀριθμὸν δὴ τὸν σύμπαντα τῶν ὄντων τίθεμεν.

{Θεαίτητος} Εἵπερ γε καὶ ἄλλο τι θετέον ὡς ὄν.

{Ἐλεάτης ξένος} Μὴ τοίνυν μηδ' ἐπιχειρῶμεν ἀριθμοῦ μήτε πλῆθος μήτε ἔν πρὸς τὸ μὴ ὄν προσφέρειν.

{Θεαίτητος} Οὐκ οὐκ ἂν ὀρθῶς γε, ὡς ἔοικεν, ἐπιχειροῖμεν, ὡς φησιν ὁ λόγος.

{Ἐλεάτης ξένος} Πῶς οὖν ἂν ἢ διὰ τοῦ στόματος φθέγγαιτο ἂν τις ἢ καὶ τῆ διανοίᾳ τὸ παράπαν λάβοι τὰ μὴ ὄντα ἢ τὸ μὴ ὄν χωρὶς ἀριθμοῦ;

{Θεαίτητος} Λέγε πῆ;

{Ἐλεάτης ξένος} Μὴ ὄντα μὲν ἐπειδὴν λέγωμεν, ἄρα οὐ πλῆθος ἐπιχειροῦμεν ἀριθμοῦ προστιθένα;

{Θεαίτητος} Τί μήν;

{Ἐλεάτης ξένος} Μή ὄν δέ, ἄρα οὐ τὸ ἐν αὐῷ;

{Θεαίτητος} Σαφέστατά γε.

{Ἐλεάτης ξένος} Καὶ μὴν οὔτε δίκαιόν γε οὔτε ὀρθόν φαμεν ὄν ἐπιχειρεῖν μὴ ὄντι προσαρμόττειν.

{Θεαίτητος} Λέγεις ἀληθέστατα.

{Ἐλεάτης ξένος} Συννοεῖς οὖν ὡς οὔτε φθέγξασθαι δυνατὸν ὀρθῶς οὔτ' εἰπεῖν οὔτε διανοηθῆναι τὸ μὴ ὄν αὐτὸ καθ' αὐτό, ἀλλ' ἔστιν ἀδιανόητόν τε καὶ ἄρρητον καὶ ἀφθεγκτον καὶ ἄλογον;

{Θεαίτητος} Παντάπασι μὲν οὖν.

{Ἐλεάτης ξένος} Ἄρ' οὖν ἐψευσάμην ἄρτι λέγων τὴν μεγίστην ἀπορίαν εἶναι αὐτοῦ πέρι, τὸ δὲ ἔτι μείζω τινὰ λέγειν ἄλλην ἔχομεν;

{Θεαίτητος} Τίνα δὴ;

{Ἐλεάτης ξένος} Ὡ θαυμάσιε, οὐκ ἐννοεῖς αὐτοῖς τοῖς λεχθεῖσιν ὅτι καὶ τὸν ἐλέγχοντα εἰς ἀπορίαν καθίστησι τὸ μὴ ὄν οὕτως, ὥστε, ὅποταν αὐτὸ ἐπιχειρῇ τις ἐλέγχειν, ἐναντία αὐτὸν αὐτῷ περὶ ἐκεῖνο ἀναγκάζεσθαι λέγειν;

{Θεαίτητος} Πῶς φῆς; εἰπέ ἔτι σαφέστερον.

{Ἐλεάτης ξένος} Οὐδὲν δεῖ τὸ σαφέστερον ἐν ἐμοὶ σκοπεῖν. ἐγὼ μὲν γὰρ ὑποθέμενος οὔτε ἐνός οὔτε τῶν πολλῶν τὸ μὴ ὄν δεῖν μετέχειν, ἄρτι τε καὶ νῦν οὕτως ἐν αὐτὸ εἴρηκα· τὸ μὴ ὄν γὰρ φημί. συνίης τοι.

{Θεαίτητος} Ναί.

{Ἐλεάτης ξένος} Καὶ μὴν αὐτὸ καὶ σμικρὸν ἔμπροσθεν ἀφθεγκτόν τε αὐτὸ καὶ ἄρρητον καὶ ἄλογον ἔφην εἶναι. συνέπη;

{Θεαίτητος} Συνέπομαι. πῶς γὰρ οὔ;

{Ἐλεάτης ξένος} Οὐκοῦν τό γε εἶναι προσάπτειν πειρώμενος ἐναντία τοῖς πρόσθεν ἔλεγον;

{Θεαίτητος} Φαίνη.

{Ἐλεάτης ξένος} Τί δέ; τοῦτο προσάπτων οὐχ ὡς ἐνὶ διελεγόμενῃ;

{Θεαίτητος} Ναί.

{Ἐλεάτης ξένος} Καὶ μὴν ἄλογόν γε λέγων καὶ ἄρρητον καὶ ἀφθεγκτον ὡς γε πρὸς ἐν τὸν λόγον ἐποιούμην.

{Θεαίτητος} Πῶς δ' οὔ;

{Ἐλεάτης ξένος} Φαμέν δέ γε δεῖν, εἴπερ ὀρθῶς τις λέξει, μήτε ὡς ἐν μήτε ὡς πολλὰ διορίζειν αὐτό, μηδὲ τὸ παράπαν αὐτὸ καλεῖν· [239] ἐνός γὰρ εἶδει καὶ κατὰ ταύτην ἂν τὴν πρόσρησιν προσαγορεύοιτο.

{Θεαίτητος} Παντάπασι γε.

{*Ελεάτης ξένος*} Τὸν μὲν τοίνυν ἐμέ γε τί τις ἂν λέγοι; καὶ γὰρ πάλαι καὶ τὰ νῦν ἠττημένον ἂν εὔροι περὶ τὸν τοῦ μὴ ὄντος ἔλεγχον. ὥστε ἐν ἔμοιγε λέγοντι, καθάπερ εἶπον, μὴ σκοπῶμεν τὴν ὀρθολογίαν περὶ τὸ μὴ ὄν, ἀλλ' εἶα δὴ νῦν ἐν σοὶ σκεψώμεθα.

{*Θεαίτητος*} Πῶς φῆς;

{*Ελεάτης ξένος*} Ἴθι ἡμῖν εὖ καὶ γενναίως, ἅτε νέος ὢν, ὅτι μάλιστα δύνασαι συντείνας πειράθητι, μήτε οὐσίαν μήτε τὸ ἐν μήτε πλῆθος ἀριθμοῦ προστιθείς τῷ μὴ ὄντι, κατὰ τὸ ὀρθὸν φθέγγασθαί τι περὶ αὐτοῦ.

{*Θεαίτητος*} Πολλὴ μεντὰν με καὶ ἄτοπος ἔχοι προθυμία τῆς ἐπιχειρήσεως, εἰ σὲ τοιαῦθ' ὀρῶν πάσχοντα αὐτὸς ἐπιχειροίην.

{*Ελεάτης ξένος*} Ἄλλ' εἰ δοκεῖ, σὲ μὲν καὶ ἐμέ χαίρειν ἐδῶμεν· ἕως δ' ἂν τινα δυναμένῳ δρᾶν τοῦτο ἐντυγχάνωμεν, μέχρι τούτου λέγωμεν ὡς παντὸς μᾶλλον πανούργως εἰς ἄπορον ὁ σοφιστὴς τόπον καταδέδυκεν.

{*Θεαίτητος*} Καὶ μάλα δὴ φαίνεται.

{*Ελεάτης ξένος*} Τοιγαροῦν εἴ τινα φήσομεν αὐτὸν ἔχειν φανταστικὴν τέχνην, ῥαδίως ἐκ ταύτης τῆς χρείας τῶν λόγων ἀντιλαμβανόμενος ἡμῶν εἰς τούναντίον ἀποστρέψει τοὺς λόγους, ὅταν εἰδωλοποιὸν αὐτὸν καλῶμεν, ἀνερωτῶν τί ποτε τὸ παράπαν εἰδωλον λέγομεν. σκοπεῖν οὖν, ὦ Θεαίτητε, χρὴ τί τις τῷ νεανίᾳ πρὸς τὸ ἐρωτώμενον ἀποκρινεῖται.

{*Θεαίτητος*} Δῆλον ὅτι φήσομεν τά τε ἐν τοῖς ὕδασι καὶ κατόπτροις εἰδωλα, ἔτι καὶ τὰ γεγραμμένα καὶ τὰ τετυπωμένα καὶ τᾶλλα ὅσα που τοιαῦτ' ἔσθ' ἕτερα.

{*Ελεάτης ξένος*} Φανερός, ὦ Θεαίτητε, εἶ σοφιστὴν οὐχ ἑωρακώς.

{*Θεαίτητος*} Τί δὴ;

{*Ελεάτης ξένος*} Δόξει σοὶ μύειν ἢ παντάπασιν οὐκ ἔχειν ὄμματα.

{*Θεαίτητος*} Πῶς;

{*Ελεάτης ξένος*} Τὴν ἀπόκρισιν ὅταν οὕτως αὐτῷ διδῶς ἐὰν ἐν κατόπτροις ἢ πλάσμασι λέγῃς τι, καταγελάσεται σοὺ τῶν λόγων, ὅταν ὡς βλέποντι λέγῃς αὐτῷ, προσποιούμενος οὔτε κάτοπτρα [240] οὔτε ὕδατα γινώσκειν οὔτε τὸ παράπαν ὄψιν, τὸ δ' ἐκ τῶν λόγων ἐρωτήσῃ σε μόνον.

{*Θεαίτητος*} Ποῖον;

{*Ελεάτης ξένος*} Τὸ διὰ πάντων τούτων ἃ πολλὰ εἰπὼν ἠξίωσας ἐνὶ προσειπεῖν ὀνόματι φθεγγάμενος εἰδωλον ἐπὶ πᾶσιν ὡς ἐν ὄν. λέγε οὖν καὶ ἀμύνου μηδὲν ὑποχωρῶν τὸν ἄνδρα.

{*Θεαίτητος*} Τί δῆτα, ὦ ξέने, εἰδωλον ἂν φαῖμεν εἶναι πλὴν γε τὸ πρὸς τάληθινὸν ἀφωμοιωμένον ἕτερον τοιοῦτον;

{*Ελεάτης ξένος*} Ἐτερον δὲ λέγεις τοιοῦτον ἀληθινόν, ἢ ἐπὶ τίνι τὸ τοιοῦτον εἶπες;

{*Θεαίτητος*} Οὐδαμῶς ἀληθινόν γε, ἀλλ' εἰκὸς μὲν.

{*Ελεάτης ξένος*} Ἄρα τὸ ἀληθινὸν ὄντως ὄν λέγων;

{Θεαίτητος} Οὕτως.

{Ἐλεάτης ξένος} Τί δέ; τὸ μὴ ἀληθινὸν ἄρ' ἐναντίον ἀληθοῦς;

{Θεαίτητος} Τί μήν;

{Ἐλεάτης ξένος} Οὐκ ὄντως οὐκ ὄν ἄρα λέγεις τὸ εἰκόσ, εἴπερ αὐτό γε μὴ ἀληθινὸν ἐρεῖς.

{Θεαίτητος} Ἄλλ' ἔστι γε μήν πως.

{Ἐλεάτης ξένος} Οὐκὸν ἀληθῶς γε, φής.

{Θεαίτητος} Οὐ γὰρ οὖν· πλήν γ' εἰκῶν ὄντως.

{Ἐλεάτης ξένος} Οὐκ ὄν ἄρα οὐκ ὄντως ἐστὶν ὄντως ἦν λέγομεν εἰκόνα;

{Θεαίτητος} Κινδυνεύει τοιαύτην τινὰ πεπλέχθαι συμπλοκὴν τὸ μὴ ὄν τῷ ὄντι, καὶ μάλα ἄτοπον.

{Ἐλεάτης ξένος} Πῶς γὰρ οὐκ ἄτοπον; ὀρθῶς γοῦν ὅτι καὶ νῦν διὰ τῆς ἐπαλλάξεως ταύτης ὁ πολυκέφαλος σοφιστής ἠνάγκακεν ἡμᾶς τὸ μὴ ὄν οὐχ ἐκόντας ὁμολογεῖν εἶναί πως.

{Θεαίτητος} Ὅρῶ καὶ μάλα.

{Ἐλεάτης ξένος} Τί δὲ δὴ; τὴν τέχνην αὐτοῦ τίνα ἀφορίσαντες ἡμῖν αὐτοῖς συμφωνεῖν οἰοί τε ἐσόμεθα;

{Θεαίτητος} Πῆ καὶ τὸ ποῖόν τι φοβούμενος οὕτω λέγεις;

{Ἐλεάτης ξένος} Ὅταν περὶ τὸ φάντασμα αὐτὸν ἀπατᾶν φῶμεν καὶ τὴν τέχνην εἶναί τινα ἀπατητικὴν αὐτοῦ, τότε πότερον ψευδῆ δοξάζειν τὴν ψυχὴν ἡμῶν φήσομεν ὑπὸ τῆς ἐκείνου τέχνης, ἢ τί ποτ' ἐροῦμεν;

{Θεαίτητος} Τοῦτο· τί γὰρ ἄν ἄλλο εἴπαιμεν;

{Ἐλεάτης ξένος} Ψευδὴς δ' αὖ δόξα ἔσται τάναντία τοῖς οὔσι δοξάζουσα, ἢ πῶς;

{Θεαίτητος} Οὕτως· τάναντία.

{Ἐλεάτης ξένος} Λέγεις ἄρα τὰ μὴ ὄντα δοξάζειν τὴν ψευδῆ δόξαν;

{Θεαίτητος} Ἀνάγκη.

{Ἐλεάτης ξένος} Πότερον μὴ εἶναι τὰ μὴ ὄντα δοξάζουσαν, ἢ πως εἶναι τὰ μηδαμῶς ὄντα;

{Θεαίτητος} Εἶναί πως τὰ μὴ ὄντα δεῖ γε, εἴπερ ψεύσεται ποτέ τίς τι καὶ κατὰ βραχύ.

{Ἐλεάτης ξένος} Τί δ'; οὐ καὶ μηδαμῶς εἶναι τὰ πάντως ὄντα δοξάζεται;

{Θεαίτητος} Ναί.

{Ἐλεάτης ξένος} Καὶ τοῦτο δὴ ψεῦδος;

{Θεαίτητος} Καὶ τοῦτο.

[241]

{Ελεάτης ξένος} Καὶ λόγος οἶμαι ψευδῆς οὕτω κατὰ ταῦτα νομισθήσεται τὰ τε ὄντα λέγων μὴ εἶναι καὶ τὰ μὴ ὄντα εἶναι.

{Θεαίτητος} Πῶς γὰρ ἂν ἄλλως τοιοῦτος γένοιτο;

{Ελεάτης ξένος} Σχεδὸν οὐδαμῶς· ἀλλὰ ταῦτα ὁ σοφιστής οὐ φήσει. ἢ τίς μηχανὴ συγχωρεῖν τινα τῶν εὔφρονούντων, ὅταν ἄφθεγκτα καὶ ἄρρητα καὶ ἄλογα καὶ ἀδιανόητα προσδιωμολογημένα ἢ τὰ πρὸ τούτων ὁμολογηθέντα; μανθάνομεν, ὦ Θεαίτητε, ἃ λέγει;

{Θεαίτητος} Πῶς γὰρ οὐ μανθάνομεν ὅτι τάναντία φήσει λέγειν ἡμᾶς τοῖς νυνδῆ, ψευδῆ τολμήσαντας εἰπεῖν ὡς ἔστιν ἐν δόξαις τε καὶ κατὰ λόγους; τῷ γὰρ μὴ ὄντι τὸ ὄν προσάπτειν ἡμᾶς πολλάκις ἀναγκάζεσθαι, διομολογησαμένους νυνδῆ τοῦτο εἶναι πάντων ἀδυνατώτατον.

{Ελεάτης ξένος} Ὅρθῶς ἀπεμνημόνευσας. ἀλλ' ὄρα δὴ βουλευέσθαι τί χρὴ δρᾶν τοῦ σοφιστοῦ πέρι· τὰς γὰρ ἀντιλήψεις καὶ ἀπορίας, ἐὰν αὐτὸν διερευνῶμεν ἐν τῇ τῶν ψευδουργῶν καὶ γοήτων τέχνῃ τιθέντες, ὄρας ὡς εὐποροὶ καὶ πολλαί.

{Θεαίτητος} Καὶ μάλα.

{Ελεάτης ξένος} Μικρὸν μέρος τοίνυν αὐτῶν διεληλύθαμεν, οὐσῶν ὡς ἔπος εἰπεῖν ἀπεράντων.

{Θεαίτητος} Ἀδύνατόν γ' ἂν, ὡς ἔοικεν, εἶη τὸν σοφιστὴν ἐλεῖν, εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει.

{Ελεάτης ξένος} Τί οὖν; οὕτως ἀποστησόμεθα νῦν μαλθακισθέντες;

{Θεαίτητος} Οὐκ οὐκ ἐγωγέ φημι δεῖν, εἰ καὶ κατὰ μικρὸν οἷοί τ' ἐπιλαβέσθαι πῆ τάνδρός ἐσμεν.

{Ελεάτης ξένος} Ἐξεις οὖν συγγνώμην καὶ καθάπερ νῦν εἶπες ἀγαπήσεις ἐάν πῆ καὶ κατὰ βραχὺ παρασπασώμεθα οὕτως ἰσχυροῦ λόγου;

{Θεαίτητος} Πῶς γὰρ οὐχ ἔξω;

{Ελεάτης ξένος} Τόδε τοίνυν ἔτι μᾶλλον παραιτοῦμαί σε.

{Θεαίτητος} Τὸ ποῖον;

{Ελεάτης ξένος} Μὴ με οἷον πατραλοῖαν ὑπολάβῃς γίνεσθαι τινα.

{Θεαίτητος} Τί δὴ;

{Ελεάτης ξένος} Τὸν τοῦ πατρὸς Παρμενίδου λόγον ἀναγκαῖον ἡμῖν ἀμυνομένοις ἔσται βασανίζειν, καὶ βιάζεσθαι τό τε μὴ ὄν ὡς ἔστι κατὰ τι καὶ τὸ ὄν αὖ πάλιν ὡς οὐκ ἔστι πῆ.

{Θεαίτητος} Φαίνεται τὸ τοιοῦτον διαμαχετέον ἐν τοῖς λόγοις.

{Ελεάτης ξένος} Πῶς γὰρ οὐ φαίνεται καὶ τὸ λεγόμενον δὴ τοῦτο τυφλῶ; τούτων γὰρ μήτ' ἐλεγχθέντων μήτε ὁμολογηθέντων σχολῆ ποτέ τις οἷός τε ἔσται περὶ λόγων ψευδῶν λέγων ἢ δόξης, εἴτε εἰδῶν εἴτε εἰκόνων εἴτε μιμημάτων εἴτε φαντασμάτων αὐτῶν, ἢ καὶ περὶ τεχνῶν τῶν ὅσαι περὶ ταῦτά εἰσι, μὴ καταγέλαστος εἶναι τὰ γ' ἐναντία ἀναγκαζόμενος αὐτῷ λέγειν.

{Θεαίτητος} Ἀληθέστατα.

[242]

{*Ἐλεάτης ξένος*} Διὰ ταῦτα μέντοι τολμητέον ἐπιτίθεσθαι τῷ πατρικῷ λόγῳ νῦν, ἢ τὸ παράπαν ἑατέον, εἰ τοῦτό τις εἶργει δρᾶν ὄκνος.

{*Θεαίτητος*} Ἄλλ' ἡμᾶς τοῦτό γε μηδὲν μηδαμῆ εἶρξῃ.

{*Ἐλεάτης ξένος*} Τρίτον τοίνυν ἔτι σε σμικρόν τι παραιτήσομαι.

{*Θεαίτητος*} Λέγε μόνον.

{*Ἐλεάτης ξένος*} Εἶπόν που νυνδὴ λέγων ὡς πρὸς τὸν περὶ ταῦτ' ἔλεγχον αἰεὶ τε ἀπειρηκῶς ἐγὼ τυγχάνω καὶ δὴ καὶ τὰ νῦν.

{*Θεαίτητος*} Εἶπες.

{*Ἐλεάτης ξένος*} Φοβοῦμαι δὴ τὰ εἰρημένα, μή ποτε διὰ ταῦτά σοι μανικὸς εἶναι δόξω παρὰ πόδα μεταβαλὼν ἑμαυτὸν ἄνω καὶ κάτω. σὴν γὰρ δὴ χάριν ἐλέγχειν τὸν λόγον ἐπιθησόμεθα, ἐάνπερ ἐλέγχωμεν.

{*Θεαίτητος*} Ὡς τοίνυν ἔμοιγε μηδαμῆ δόξων μηδὲν πλημμελεῖν, ἂν ἐπὶ τὸν ἔλεγχον τοῦτον καὶ τὴν ἀπόδειξιν ἴης, θαρρῶν ἴθι τούτου γε ἔνεκα.

{*Ἐλεάτης ξένος*} Φέρε δὴ, τίνα ἀρχὴν τις ἂν ἄρξαιτο παρακινδυνευτικοῦ λόγου; δοκῶ μὲν γὰρ τήνδ', ὧ παῖ, τὴν ὁδὸν ἀναγκαιοτάτην ἡμῖν εἶναι τρέπεσθαι.

{*Θεαίτητος*} Ποίαν δὴ;

{*Ἐλεάτης ξένος*} Τὰ δοκοῦντα νῦν ἐναργῶς ἔχειν ἐπισκέψασθαι πρῶτον μὴ πη τεταραγμένοι μὲν ὄμεν περὶ ταῦτα, ῥαδίως δ' ἀλλήλοις ὁμολογῶμεν ὡς εὐκρινῶς ἔχοντες.

{*Θεαίτητος*} Λέγε σαφέστερον ὃ λέγεις.

{*Ἐλεάτης ξένος*} Εὐκόλως μοι δοκεῖ Παρμενίδης ἡμῖν διειλέχθαι καὶ πᾶς ὅστις πώποτε ἐπὶ κρίσιν ὤρμησε τοῦ τὰ ὄντα διορίσασθαι πόσα τε καὶ ποῖά ἐστιν.

{*Θεαίτητος*} Πῆ;

{*Ἐλεάτης ξένος*} Μῦθόν τινα ἕκαστος φαίνεται μοι διηγεῖσθαι παισὶν ὡς οὖσιν ἡμῖν, ὁ μὲν ὡς τρία τὰ ὄντα, πολεμεῖ δὲ ἀλλήλοις ἐνίοτε αὐτῶν ἅττα πη, τοτὲ δὲ καὶ φίλα γιγνόμενα γάμους τε καὶ τόκους καὶ τροφὰς τῶν ἐκγόνων παρέχεται· δύο δὲ ἕτερος εἰπὼν, ὑγρὸν καὶ ξηρὸν ἢ θερμὸν καὶ ψυχρὸν, συνοικίζει τε αὐτὰ καὶ ἐκδίδωσι· τὸ δὲ παρ' ἡμῖν Ἐλεατικὸν ἔθνος, ἀπὸ Ξενοφάνους τε καὶ ἔτι πρόσθεν ἀρξάμενον, ὡς ἐνὸς ὄντος τῶν πάντων καλουμένων οὕτω διεξέρχεται τοῖς μύθοις. Ἰάδες δὲ καὶ Σικελαὶ τινες ὕστερον Μοῦσαι συνενόησαν ὅτι συμπλέκειν ἀσφαλέστατον ἀμφοτέρα καὶ λέγειν ὡς τὸ ὄν πολλά τε καὶ ἓν ἐστίν, ἔχθρα δὲ καὶ φιλία συνέχεται. διαφερόμενον γὰρ αἰεὶ συμφέρεται, φασὶν αἱ συντονώτεραι τῶν Μουσῶν· αἱ δὲ μαλακώτεραι τὸ μὲν αἰεὶ ταῦτα οὕτως ἔχειν ἐχάλασαν, ἐν μέρει δὲ τοτὲ μὲν ἓν εἶναι φασὶ τὸ πᾶν καὶ φίλον ὑπ' Ἀφροδίτης, [243] τοτὲ δὲ πολλά καὶ πολέμιον αὐτὸ αὐτῷ διὰ νεϊκός τι. ταῦτα δὲ πάντα εἰ μὲν ἀληθῶς τις ἢ μὴ τούτων εἶρηκε, χαλεπὸν καὶ πλημμελὲς οὕτω μεγάλα κλεινοῖς καὶ παλαιοῖς ἀνδράσιν ἐπιτιμᾶν· ἐκεῖνο δὲ ἀνεπίφθονον ἀποφήνασθαι –

{*Θεαίτητος*} Τὸ ποῖον;

{*Ελεάτης ξένος*} Ὅτι λίαν τῶν πολλῶν ἡμῶν ὑπεριδόντες ὀλιγώρησαν· οὐδὲν γὰρ φροντίσαντες εἶτ' ἐπακολουθοῦμεν αὐτοῖς λέγουσιν εἴτε ἀπολειπόμεθα, περαίνουσι τὸ σφέτερον αὐτῶν ἕκαστοι.

{*Θεαίτητος*} Πῶς λέγεις;

{*Ελεάτης ξένος*} Ὅταν τις αὐτῶν φθέγξεται λέγων ὡς ἔστιν ἢ γέγονεν ἢ γίγνεται πολλά ἢ ἓν ἢ δύο, καὶ θερμὸν αὖ ψυχρῶ συγκεραννύμενον, ἄλλοθί πη διακρίσεις καὶ συγκρίσεις ὑποτιθείς, τούτων, ὧ Θεαίτητε, ἐκάστοτε σύ τι πρὸς θεῶν συνίης ὅτι λέγουσιν; ἐγὼ μὲν γὰρ ὅτε μὲν ἦν νεώτερος, τοῦτο τε τὸ νῦν ἀπορούμενον ὁπότε τις εἴποι, τὸ μὴ ὄν, ἀκριβῶς ᾤμην συνιέναι. νῦν δὲ ὄρᾳς ἴν' ἐσμὲν αὐτοῦ πέρι τῆς ἀπορίας.

{*Θεαίτητος*} Ὅρῶ.

{*Ελεάτης ξένος*} Τάχα τοίνυν ἴσως οὐχ ἤττον κατὰ τὸ ὄν ταῦτόν τοῦτο πάθος εἰληφότες ἐν τῇ ψυχῇ περὶ μὲν τοῦτο εὐπορεῖν φαμεν καὶ μανθάνειν ὁπότεν τις αὐτὸ φθέγξεται, περὶ δὲ θάτερον οὐ, πρὸς ἀμφοτέρα ὁμοίως ἔχοντες.

{*Θεαίτητος*} ἴσως.

{*Ελεάτης ξένος*} Καὶ περὶ τῶν ἄλλων δὴ τῶν προειρημένων ἡμῖν ταῦτόν τοῦτο εἰρήσθω.

{*Θεαίτητος*} Πάνυ γε.

{*Ελεάτης ξένος*} Τῶν μὲν τοίνυν πολλῶν πέρι καὶ μετὰ τοῦτο σκεψόμεθ', ἂν δόξη, περὶ δὲ τοῦ μεγίστου τε καὶ ἀρχηγοῦ πρώτου νῦν σκεπτέον.

{*Θεαίτητος*} Τίνος δὴ λέγεις; ἢ δήλον ὅτι τὸ ὄν φῆς πρῶτον δεῖν διερευνησασθαι τί ποθ' οἱ λέγοντες αὐτὸ δηλοῦν ἡγοῦνται;

{*Ελεάτης ξένος*} Κατὰ πόδα γε, ὧ Θεαίτητε, ὑπέλαβες. λέγω γὰρ δὴ ταύτη δεῖν ποιεῖσθαι τὴν μέθοδον ἡμᾶς, οἷον αὐτῶν παρόντων ἀναπυθνομένων ὧδε· «Φέρε, ὁπόσοι θερμὸν καὶ ψυχρὸν ἢ τινε δύο τοιούτω τὰ πάντ' εἶναι φατε, τί ποτε ἄρα τοῦτ' ἐπ' ἀμφοῖν φθέγγεσθε, λέγοντες ἄμφω καὶ ἐκάτερον εἶναι; τί τὸ εἶναι τοῦτο ὑπολάβωμεν ὑμῶν; πότερον τρίτον παρὰ τὰ δύο ἐκεῖνα, καὶ τρία τὸ πᾶν ἀλλὰ μὴ δύο ἔτι καθ' ὑμᾶς τιθῶμεν; οὐ γὰρ που τοῖν γε δυοῖν καλοῦντες θάτερον ὄν ἀμφοτέρα ὁμοίως εἶναι λέγετε· σχεδὸν γὰρ ἂν ἀμφοτέρως ἓν, ἀλλ' οὐ δύο εἴτην.»

{*Θεαίτητος*} Ἀληθῆ λέγεις.

{*Ελεάτης ξένος*} «Ἄλλ' ἄρά γε τὰ ἄμφω βούλεσθε καλεῖν ὄν;»

{*Θεαίτητος*} ἴσως.

[244]

{*Ελεάτης ξένος*} «Ἄλλ', ὧ φίλοι,» φήσομεν, «κἂν οὕτω τὰ δύο λέγοιτ' ἂν σαφέστατα ἓν.»

{*Θεαίτητος*} Ὅρθότατα εἴρηκας.

{*Ελεάτης ξένος*} «Ἐπειδὴ τοίνυν ἡμεῖς ἠπορήκαμεν, ὑμεῖς αὐτὰ ἡμῖν ἐμφανίζετε ἱκανῶς, τί ποτε βούλεσθε σημαίνειν ὁπότεν ὄν φθέγγησθε. δήλον γὰρ ὡς ὑμεῖς μὲν ταῦτα πάλοι γινώσκετε, ἡμεῖς δὲ πρὸ τοῦ μὲν ὠόμεθα, νῦν δ' ἠπορήκαμεν. διδάσκετε οὖν πρῶτον τοῦτ' αὐτὸ ἡμᾶς, ἵνα μὴ δοξάζωμεν μανθάνειν μὲν τὰ λεγόμενα παρ' ὑμῶν, τὸ δὲ τούτου γίγνηται πᾶν τούναντίον.» ταῦτα

δὴ λέγοντές τε καὶ ἀξιοῦντες παρὰ τε τούτων καὶ παρὰ τῶν ἄλλων ὅσοι πλεῖον ἑνὸς λέγουσι τὸ πᾶν εἶναι, μῶν, ὧ παῖ, τί πλημμελήσομεν;

{Θεαίτητος} Ἡκιστά γε.

{Ἐλεάτης ξένος} Τί δέ; παρὰ τῶν ἑν τὸ πᾶν λεγόντων ἄρ' οὐ πευστέον εἰς δύναμιν τί ποτε λέγουσι τὸ ὄν;

{Θεαίτητος} Πῶς γὰρ οὐ;

{Ἐλεάτης ξένος} Τόδε τοίνυν ἀποκρινέσθων. «Ἐν πού φατε μόνον εἶναι;» – «Φαμέν γάρ,» φήσουσιν. ἦ γάρ;

{Θεαίτητος} Ναί.

{Ἐλεάτης ξένος} «Τί δέ; ὄν καλεῖτέ τι;»

{Θεαίτητος} Ναί.

{Ἐλεάτης ξένος} «Πότερον ὅπερ ἑν, ἐπὶ τῷ αὐτῷ προσχρώμενοι δυοῖν ὀνόμασιν, ἢ πῶς;»

{Θεαίτητος} Τίς οὖν αὐτοῖς ἢ μετὰ τοῦτ', ὧ ξένε, ἀπόκρισις;

{Ἐλεάτης ξένος} Δῆλον, ὧ Θεαίτητε, ὅτι τῷ ταύτην τὴν ὑπόθεσιν ὑποθεμένῳ πρὸς τὸ νῦν ἐρωτηθὲν καὶ πρὸς ἄλλο δὲ ὀτιοῦν οὐ πάντων ῥᾶστον ἀποκρίνασθαι.

{Θεαίτητος} Πῶς;

{Ἐλεάτης ξένος} Τό τε δύο ὀνόματα ὁμολογεῖν εἶναι μηδὲν θέμενον πλὴν ἑν καταγέλαστόν που.

{Θεαίτητος} Πῶς δ' οὐ;

{Ἐλεάτης ξένος} Καὶ τὸ παράπαν γε ἀποδέχεσθαι τοῦ λέγοντος ὡς ἔστιν ὄνομά τι, λόγον οὐκ ἂν ἔχον.

{Θεαίτητος} Πῆ;

{Ἐλεάτης ξένος} Τιθεῖς τε τοῦνομα τοῦ πράγματος ἕτερον δύο λέγει πού τινε.

{Θεαίτητος} Ναί.

{Ἐλεάτης ξένος} Καὶ μὴν ἂν ταυτόν γε αὐτῷ τιθῆ τοῦνομα, ἢ μηδενὸς ὄνομα ἀναγκασθήσεται λέγειν, εἰ δέ τις αὐτὸ φήσει, συμβήσεται τὸ ὄνομα ὀνόματος ὄνομα μόνον, ἄλλου δὲ οὐδενὸς ὄν.

{Θεαίτητος} Οὕτως.

{Ἐλεάτης ξένος} Καὶ τὸ ἑν γε, ἑνὸς ὄνομα ὄν καὶ τοῦ ὀνόματος αὐτὸ τὸ ἑν ὄν.

{Θεαίτητος} Ἀνάγκη.

{Ἐλεάτης ξένος} Τί δέ; τὸ ὅλον ἕτερον τοῦ ὄντος ἑνὸς ἢ ταυτόν φήσουσι τούτῳ;

{Θεαίτητος} Πῶς γὰρ οὐ φήσουσί τε καὶ φασίν;

{Ἐλεάτης ξένος} Εἰ τοίνυν ὅλον ἐστίν, ὡσπερ καὶ Παρμενίδης λέγει, Πάντοθεν εὐκύκλου σφαίρης ἐναλίγκιον ὄγκῳ, μεσσοθέν ἰσοπαλὲς πάντη· τὸ γὰρ οὔτε τι μείζον οὔτε τι βαιότερον πελέναι χρεόν

ἔστι τῆ ἢ τῆ, τοιοῦτόν γε ὄν τὸ ὄν μέσον τε καὶ ἔσχατα ἔχει, ταῦτα δὲ ἔχον πᾶσα ἀνάγκη μέρη ἔχειν· ἢ πῶς;

{Θεαίτητος} Οὕτως.

[245]

{Ἐλεάτης ξένος} Ἀλλὰ μὴν τό γε μεμερισμένον πάθος μὲν τοῦ ἐνός ἔχειν ἐπὶ τοῖς μέρεσι πᾶσιν οὐδὲν ἀποκωλύει, καὶ ταύτη δὴ πᾶν τε ὄν καὶ ὄλον ἐν εἶναι.

{Θεαίτητος} Τί δ' οὐ;

{Ἐλεάτης ξένος} Τὸ δὲ πεπονθὸς ταῦτα ἄρ' οὐκ ἀδύνατον αὐτό γε τὸ ἐν αὐτὸ εἶναι;

{Θεαίτητος} Πῶς;

{Ἐλεάτης ξένος} Ἄμερές δήπου δεῖ παντελῶς τό γε ἀληθῶς ἐν κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον εἰρησθαι.

{Θεαίτητος} Δεῖ γὰρ οὖν.

{Ἐλεάτης ξένος} Τὸ δέ γε τοιοῦτον ἐκ πολλῶν μερῶν ὄν οὐ συμφωνήσει τῷ ὄλω λόγῳ.

{Θεαίτητος} Μανθάνω.

{Ἐλεάτης ξένος} Πότερον δὴ πάθος ἔχον τὸ ὄν τοῦ ἐνός οὕτως ἐν τε ἔσται καὶ ὄλον, ἢ παντάπασι μὴ λέγωμεν ὄλον εἶναι τὸ ὄν;

{Θεαίτητος} Χαλεπὴν προβέβληκας αἴρεσιν.

{Ἐλεάτης ξένος} Ἀληθέστατα μέντοι λέγεις. πεπονθὸς τε γὰρ τὸ ὄν ἐν εἶναι πῶς οὐ ταῦτόν ὄν τῷ ἐνὶ φανεῖται, καὶ πλεόνα δὴ τὰ πάντα ἐνός ἔσται.

{Θεαίτητος} Ναί.

{Ἐλεάτης ξένος} Καὶ μὴν ἐάν γε τὸ ὄν ἢ μὴ ὄλον διὰ τὸ πεπονθέναι τὸ ὑπ' ἐκείνου πάθος, ἢ δὲ αὐτὸ τὸ ὄλον, ἐνδεές τὸ ὄν ἑαυτοῦ συμβαίνει.

{Θεαίτητος} Πάνυ γε.

{Ἐλεάτης ξένος} Καὶ κατὰ τοῦτον δὴ τὸν λόγον ἑαυτοῦ στερόμενον οὐκ ὄν ἔσται τὸ ὄν.

{Θεαίτητος} Οὕτως.

{Ἐλεάτης ξένος} Καὶ ἐνός γε αὖ πλείω τὰ πάντα γίγνεται, τοῦ τε ὄντος καὶ τοῦ ὄλου χωρὶς ἰδίαν ἑκατέρου φύσιν εἰληφότος.

{Θεαίτητος} Ναί.

{Ἐλεάτης ξένος} Μὴ ὄντος δέ γε τὸ παράπαν τοῦ ὄλου, ταῦτά τε ταῦτα ὑπάρχει τῷ ὄντι, καὶ πρὸς τῷ μὴ εἶναι μηδ' ἂν γενέσθαι ποτέ ὄν.

{Θεαίτητος} Τί δή;

{Ἐλεάτης ξένος} Τὸ γενόμενον αἰεὶ γέγονεν ὄλον· ὥστε οὔτε οὐσίαν οὔτε γένεσιν ὡς οὔσαν δεῖ προσαγορεύειν τὸ ἐν ἢ τὸ ὄλον ἐν τοῖς οὔσι μὴ τιθέντα.

{Θεαίτητος} Παντάπασιν ἔοικε ταῦθ' οὕτως ἔχειν.

{Ἐλεάτης ξένος} Καὶ μὴν οὐδ' ὅποσονοῦν τι δεῖ τὸ μὴ ὅλον εἶναι· ποσόν τι γὰρ ὄν, ὅποσον ἂν ἦ, τοσοῦτον ὅλον ἀναγκαῖον αὐτὸ εἶναι.

{Θεαίτητος} Κομιδῆ γε.

{Ἐλεάτης ξένος} Καὶ τοίνυν ἄλλα μυρία ἀπεράντους ἀπορίας ἕκαστον εἰληφὸς φανεῖται τῷ τὸ ὄν εἶτε δύο τινὲ εἶτε ἓν μόνον εἶναι λέγοντι.

{Θεαίτητος} Δηλοῖ σχεδὸν καὶ τὰ νῦν ὑποφαίνοντα· συνάπτεται γὰρ ἕτερον ἐξ ἄλλου, μείζω καὶ χαλεπωτέραν φέρον περὶ τῶν ἔμπροσθεν αἰεὶ ῥηθέντων πλάνην.

{Ἐλεάτης ξένος} Τοὺς μὲν τοίνυν διακριβολουμένους ὄντος τε πέρι καὶ μή, πάντας μὲν οὐ διεληλύθαμεν, ὅμως δὲ ἰκανῶς ἐχέτω· τοὺς δὲ ἄλλως λέγοντας αὖ θεατέον, ἴν' ἐκ πάντων ἴδωμεν [246] ὅτι τὸ ὄν τοῦ μὴ ὄντος οὐδὲν εὐπωρότερον εἰπεῖν ὅτι ποτ' ἔστιν.

{Θεαίτητος} Οὐκοῦν πορεύεσθαι χρὴ καὶ ἐπὶ τούτους.

{Ἐλεάτης ξένος} Καὶ μὴν ἔοικέ γε ἐν αὐτοῖς οἷον γιγαντομαχία τις εἶναι διὰ τὴν ἀμφισβήτησιν περὶ τῆς οὐσίας πρὸς ἀλλήλους.

{Θεαίτητος} Πῶς;

{Ἐλεάτης ξένος} Οἱ μὲν εἰς γῆν ἐξ οὐρανοῦ καὶ τοῦ ἀοράτου πάντα ἔλκουσι, ταῖς χερσὶν ἀτεχνῶς πέτρας καὶ δρυὸς περιλαμβάνοντες. τῶν γὰρ τοιούτων ἐφαπτόμενοι πάντων δισχυρίζονται τοῦτο εἶναι μόνον ὃ παρέχει προσβολὴν καὶ ἐπαφὴν τινα, ταῦτόν σῶμα καὶ οὐσίαν ὀριζόμενοι, τῶν δὲ ἄλλων εἴ τις τι φήσει μὴ σῶμα ἔχον εἶναι, καταφρονοῦντες τὸ παράπαν καὶ οὐδὲν ἐθέλοντες ἄλλο ἀκούειν.

{Θεαίτητος} Ἦ δεινοὺς εἶρηκας ἄνδρας· ἤδη γὰρ καὶ ἐγὼ τούτων συχνοῖς προσέτευχον.

{Ἐλεάτης ξένος} Τοιγαροῦν οἱ πρὸς αὐτοὺς ἀμφισβητοῦντες μάλα εὐλαβῶς ἄνωθεν ἐξ ἀοράτου ποθὲν ἀμύνονται, νοητὰ ἄττα καὶ ἀσώματα εἶδη βιαζόμενοι τὴν ἀληθινὴν οὐσίαν εἶναι· τὰ δὲ ἐκείνων σώματα καὶ τὴν λεγομένην ὑπ' αὐτῶν ἀλήθειαν κατὰ σμικρὰ διαθραύοντες ἐν τοῖς λόγοις γένεσιν ἀντ' οὐσίας φερομένην τινὰ προσαγορεύουσιν. ἐν μέσῳ δὲ περὶ ταῦτα ἄπλετος ἀμφοτέρων μάχη τις, ὧ Θεαίτητε, αἰεὶ συνέστηκεν.

{Θεαίτητος} Ἀληθῆ.

{Ἐλεάτης ξένος} Παρ' ἀμφοῖν τοίνυν τοῖν γενοῖν κατὰ μέρος λάβωμεν λόγον ὑπὲρ ἧς τίθενται τῆς οὐσίας.

{Θεαίτητος} Πῶς οὖν δὴ ληψόμεθα;

{Ἐλεάτης ξένος} Παρὰ μὲν τῶν ἐν εἶδεσιν αὐτὴν τιθεμένων ῥᾶον, ἡμερώτεροι γάρ· παρὰ δὲ τῶν εἰς σῶμα πάντα ἐλκόντων βία χαλεπωτέρον, ἴσως δὲ καὶ σχεδὸν ἀδύνατον. ἀλλ' ὧδέ μοι δεῖν δοκεῖ περὶ αὐτῶν δρᾶν.

{Θεαίτητος} Πῶς;

{Ελεάτης ξένος} Μάλιστα μὲν, εἴ πη δυνατόν ἦν, ἔργω βελτίους αὐτοὺς ποιεῖν· εἰ δὲ τοῦτο μὴ ἐγγωρεῖ, λόγῳ ποιῶμεν, ὑποτιθέμενοι νομιμώτερον αὐτοὺς ἢ νῦν ἐθέλοντας ἂν ἀποκρίνασθαι. τὸ γὰρ ὁμολογηθὲν παρὰ βελτιόνων που κυριώτερον ἢ τὸ παρὰ χειρόνων· ἡμεῖς δὲ οὐ τούτων φροντίζομεν, ἀλλὰ τάληθές ζητοῦμεν.

{Θεαίτητος} Ὅρθότατα.

{Ελεάτης ξένος} Κέλευε δὴ τοὺς βελτίους γεγονότας ἀποκρίνασθαί σοι, καὶ τὸ λεχθὲν παρ' αὐτῶν ἀφερμήνευε.

{Θεαίτητος} Ταῦτ' ἔσται.

{Ελεάτης ξένος} Λεγόντων δὴ θνητὸν ζῶον εἶ φασιν εἶναί τι.

{Θεαίτητος} Πῶς δ' οὐ;

{Ελεάτης ξένος} Τοῦτο δὲ οὐ σῶμα ἔμψυχον ὁμολογοῦσιν;

{Θεαίτητος} Πάνυ γε.

{Ελεάτης ξένος} Τιθέντες τι τῶν ὄντων ψυχὴν;

[247]

{Θεαίτητος} Ναί.

{Ελεάτης ξένος} Τί δέ; ψυχὴν οὐ τὴν μὲν δικαίαν, τὴν δὲ ἄδικόν φασιν εἶναι, καὶ τὴν μὲν φρόνιμον, τὴν δὲ ἄφρονα;

{Θεαίτητος} Τί μὴν;

{Ελεάτης ξένος} Ἄλλ' οὐ δικαιοσύνης ἔξει καὶ παρουσίᾳ τοιαύτην αὐτῶν ἐκάστην γίνεσθαι, καὶ τῶν ἐναντίων τὴν ἐναντίαν;

{Θεαίτητος} Ναί, καὶ ταῦτα σύμφασιν.

{Ελεάτης ξένος} Ἄλλὰ μὴν τό γε δυνατόν τῷ παραγίγεσθαι καὶ ἀπογίγεσθαι πάντως εἶναί τι φήσουσιν.

{Θεαίτητος} Φασὶ μὲν οὖν.

{Ελεάτης ξένος} Οὕσης οὖν δικαιοσύνης καὶ φρονήσεως καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς καὶ τῶν ἐναντίων, καὶ δὴ καὶ ψυχῆς ἐν ἧ ταῦτα ἐγγίγνεται, πότερον ὄρατὸν καὶ ἀπτὸν εἶναί φασί τι αὐτῶν ἢ πάντα ἀόρατα;

{Θεαίτητος} Σχεδὸν οὐδὲν τούτων γε ὄρατόν.

{Ελεάτης ξένος} Τί δὲ τῶν τοιούτων; μὴν σῶμά τι λέγουσιν ἴσχειν;

{Θεαίτητος} Τοῦτο οὐκέτι κατὰ ταῦτα ἀποκρίνονται πᾶν, ἀλλὰ τὴν μὲν ψυχὴν αὐτὴν δοκεῖν σφίσι σῶμά τι κεκτηῖσθαι, φρόνησιν δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον ὧν ἠρώτηκας, αἰσχύνονται τὸ τολμᾶν ἢ μηδὲν τῶν ὄντων αὐτὰ ὁμολογεῖν ἢ πάντ' εἶναι σώματα δισχυρίζεσθαι.

{Ελεάτης ξένος} Σαφῶς γάρ ἡμῖν, ὦ Θεαίτητε, βελτίους γεγόνασιν ἄνδρες· ἐπεὶ τούτων οὐδ' ἂν ἐν ἐπαισχυνθεῖεν οἷ γε αὐτῶν σπαρτοὶ τε καὶ αὐτόχθονες, ἀλλὰ διατείνονται ἂν πᾶν ὃ μὴ δυνατοὶ ταῖς χερσὶ συμπίεζεν εἰσίν, ὡς ἄρα τοῦτο οὐδὲν τὸ παράπαν ἐστίν.

{Θεαίτητος} Σχεδὸν οἷα διανοοῦνται λέγεις.

{Ελεάτης ξένος} Πάλιν τοίνυν ἀνερωτῶμεν αὐτούς· εἰ γάρ τι καὶ σμικρὸν ἐθέλουσι τῶν ὄντων συγχωρεῖν ἀσώματον, ἐξαρκεῖ. τὸ γὰρ ἐπὶ τε τούτοις ἅμα καὶ ἐπ' ἐκείνοις ὅσα ἔχει σῶμα συμφορὸς γεγονός, εἰς ὃ βλέποντες ἀμφοτέρω εἶναι λέγουσι, τοῦτο αὐτοῖς ῥητέον. τάχ' οὖν ἴσως ἂν ἀποροῖεν· εἰ δὴ τι τοιοῦτον πεπόνθασι, σκόπει, προτεινομένων ἡμῶν, ἄρ' ἐθέλοιεν ἂν δέχεσθαι καὶ ὁμολογεῖν τοιόνδ' εἶναι τὸ ὄν.

{Θεαίτητος} Τὸ ποῖον δὴ; λέγε, καὶ τάχα εἰσόμεθα.

{Ελεάτης ξένος} Λέγω δὴ τὸ καὶ ὅποιοι οὖν τινα κεκτημένον δύναμιν εἴτ' εἰς τὸ ποιεῖν ἕτερον ὀτιοῦν πεφυκὸς εἴτ' εἰς τὸ παθεῖν καὶ σμικρότατον ὑπὸ τοῦ φαυλοτάτου, κἂν εἰ μόνον εἰς ἅπαξ, πᾶν τοῦτο ὄντως εἶναι· τίθεμαι γὰρ ὄρον ὀρίζειν τὰ ὄντα ὡς ἔστιν οὐκ ἄλλο τι πλὴν δύναμις.

{Θεαίτητος} Ἄλλ' ἐπεὶπερ αὐτοὶ γε οὐκ ἔχουσιν ἐν τῷ παρόντι τούτου βέλτιον λέγειν, δέχονται τοῦτο.

{Ελεάτης ξένος} Καλῶς· ἴσως γὰρ ἂν εἰς ὕστερον ἡμῖν τε καὶ τούτοις [248] ἕτερον ἂν φανείη. πρὸς μὲν οὖν τούτους τοῦτο ἡμῖν ἐνταῦθα μενέτω συνομολογηθέν.

{Θεαίτητος} Μένει.

{Ελεάτης ξένος} Πρὸς δὴ τοὺς ἐτέρους ἴωμεν, τοὺς τῶν εἰδῶν φίλους· σὺ δ' ἡμῖν καὶ τὰ παρὰ τούτων ἀφερμήνευε.

{Θεαίτητος} Ταῦτ' ἔσται.

{Ελεάτης ξένος} Γένεσιν, τὴν δὲ οὐσίαν χωρὶς που διελόμενοι λέγετε; ἢ γάρ;

{Θεαίτητος} Ναί.

{Ελεάτης ξένος} Καὶ σῶματι μὲν ἡμᾶς γενέσει δι' αἰσθήσεως κοινωνεῖν, διὰ λογισμοῦ δὲ ψυχῇ πρὸς τὴν ὄντως οὐσίαν, ἣν ἀεὶ κατὰ ταῦτα ὡσαύτως ἔχειν φατέ, γένεσιν δὲ ἄλλοτε ἄλλως.

{Θεαίτητος} Φαμέν γὰρ οὖν.

{Ελεάτης ξένος} Τὸ δὲ δὴ κοινωνεῖν, ὦ πάντων ἄριστοι, τί τοῦθ' ὑμᾶς ἐπ' ἀμφοῖν λέγειν φῶμεν; ἄρ' οὐ τὸ νυνδὴ παρ' ἡμῶν ῥηθέν;

{Θεαίτητος} Τὸ ποῖον;

{Ελεάτης ξένος} Πάθημα ἢ ποίημα ἐκ δυνάμεώς τινος ἀπὸ τῶν πρὸς ἄλληλα συνιόντων γιγνόμενον. τάχ' οὖν, ὦ Θεαίτητε, αὐτῶν τὴν πρὸς ταῦτα ἀπόκρισιν σὺ μὲν οὐ κατακούεις, ἐγὼ δὲ ἴσως διὰ συνήθειαν.

{Θεαίτητος} Τίν' οὖν δὴ λέγουσι λόγον;

{Ελεάτης ξένος} Οὐ συγχωροῦσιν ἡμῖν τὸ νυνδὴ ῥηθέν πρὸς τοὺς γηγενεῖς οὐσίας πέρι.

{Θεαίτητος} Τὸ ποῖον;

{Ἐλεάτης ξένος} Ἰκανὸν ἔθεμεν ὄρον που τῶν ὄντων, ὅταν τῷ παρῆ ἢ τοῦ πάσχειν ἢ δρᾶν καὶ πρὸς τὸ σμικρότατον δύναμις;

{Θεαίτητος} Ναί.

{Ἐλεάτης ξένος} Πρὸς δὴ ταῦτα τότε λέγουσιν, ὅτι γενέσει μὲν μέτεστι τοῦ πάσχειν καὶ ποιεῖν δυνάμει, πρὸς δὲ οὐσίαν τούτων οὐδετέρου τὴν δύναμιν ἀρμόττειν φασίν.

{Θεαίτητος} Οὐκοῦν λέγουσί τι;

{Ἐλεάτης ξένος} Πρὸς ὃ γε λεκτέον ἡμῖν ὅτι δεόμεθα παρ' αὐτῶν ἔτι πυθέσθαι σαφέστερον εἰ προσομολογοῦσι τὴν μὲν ψυχὴν γινώσκειν, τὴν δ' οὐσίαν γινώσκεσθαι.

{Θεαίτητος} Φασὶ μὴν τοῦτό γε.

{Ἐλεάτης ξένος} Τί δέ; τὸ γινώσκειν ἢ τὸ γινώσκεσθαι φατε ποῖημα ἢ πάθος ἢ ἀμφοτέρων; ἢ τὸ μὲν πάθημα, τὸ δὲ θάτερον; ἢ παντάπασιν οὐδέτερον οὐδετέρου τούτων μεταλαμβάνειν;

{Θεαίτητος} Δῆλον ὡς οὐδέτερον οὐδετέρου· τάναντία γὰρ ἂν τοῖς ἔμπροσθεν λέγοιεν.

{Ἐλεάτης ξένος} Μανθάνω· τότε γε, ὡς τὸ γινώσκειν εἴπερ ἔσται ποιεῖν τι, τὸ γινωσκόμενον ἀναγκαῖον αὐτῷ συμβαίνει πάσχειν. τὴν οὐσίαν δὲ κατὰ τὸν λόγον τοῦτον γινωσκομένην ὑπὸ τῆς γνώσεως, καθ' ὅσον γινώσκεται, κατὰ τοσοῦτον κινεῖσθαι διὰ τὸ πάσχειν, ὃ δὴ φαμεν οὐκ ἂν γενέσθαι περὶ τὸ ἡρεμοῦν.

{Θεαίτητος} Ὅρθως.

{Ἐλεάτης ξένος} Τί δὲ πρὸς Διός; ὡς ἀληθῶς κίνησιν καὶ ζωὴν καὶ ψυχὴν καὶ φρόνησιν ἢ ῥαδίως πεισθησόμεθα τῷ παντελῶς ὄντι μὴ παρεῖναι, [249] μηδὲ ζῆν αὐτὸ μηδὲ φρονεῖν, ἀλλὰ σεμνὸν καὶ ἄγιον, νοῦν οὐκ ἔχον, ἀκίνητον ἐστὸς εἶναι;

{Θεαίτητος} Δεινὸν μεντᾶν, ὦ ξένε, λόγον συγχωροῖμεν.

{Ἐλεάτης ξένος} Ἀλλὰ νοῦν μὲν ἔχειν, ζωὴν δὲ μὴ φῶμεν;

{Θεαίτητος} Καὶ πῶς;

{Ἐλεάτης ξένος} Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἀμφοτέρω ἐνόντ' αὐτῷ λέγομεν, οὐ μὴν ἐν ψυχῇ γε φήσομεν αὐτὸ ἔχειν αὐτά;

{Θεαίτητος} Καὶ τί ν' ἂν ἕτερον ἔχοι τρόπον;

{Ἐλεάτης ξένος} Ἀλλὰ δῆτα νοῦν μὲν καὶ ζωὴν καὶ ψυχὴν ἔχειν, ἀκίνητον μὲντοι τὸ παράπαν ἔμψυχον ὄν ἐστάναι;

{Θεαίτητος} Πάντα ἔμοιγε ἄλογα ταῦτ' εἶναι φαίνεται.

{Ἐλεάτης ξένος} Καὶ τὸ κινούμενον δὴ καὶ κίνησιν συγχωρητέον ὡς ὄντα.

{Θεαίτητος} Πῶς δ' οὐ;

{Ελεάτης ξένος} Συμβαίνει δ' οὖν, ὦ Θεαίτητε, ἀκινήτων τε ὄντων νοῦν μηδενὶ περὶ μηδενὸς εἶναι μηδαμοῦ.

{Θεαίτητος} Κομιδῆ μὲν οὖν.

{Ελεάτης ξένος} Καὶ μὴν ἂν αὖ φερόμενα καὶ κινούμενα πάντ' εἶναι συγχωρῶμεν, καὶ τούτῳ τῷ λόγῳ ταῦτόν τοῦτο ἐκ τῶν ὄντων ἐξαιρήσομεν.

{Θεαίτητος} Πῶς;

{Ελεάτης ξένος} Τὸ κατὰ ταῦτα καὶ ὡσαύτως καὶ περὶ τὸ αὐτὸ δοκεῖ σοι χωρὶς στάσεως γενέσθαι ποτ' ἂν;

{Θεαίτητος} Οὐδαμῶς.

{Ελεάτης ξένος} Τί δ'; ἄνευ τούτων νοῦν καθορᾶς ὄντα ἢ γεγόμενον ἂν καὶ ὅπουοῦν;

{Θεαίτητος} Ἦκιστα.

{Ελεάτης ξένος} Καὶ μὴν πρὸς γε τοῦτον παντὶ λόγῳ μαχετέον, ὅς ἂν ἐπιστήμην ἢ φρόνησιν ἢ νοῦν ἀφανίζων ἰσχυρίζεται περὶ τίνος ὀπιοῦν.

{Θεαίτητος} Σφόδρα γε.

{Ελεάτης ξένος} Τῷ δὴ φιλοσόφῳ καὶ ταῦτα μάλιστα τιμῶντι πᾶσα, ὡς ἔοικεν, ἀνάγκη διὰ ταῦτα μήτε τῶν ἐν ἡ καὶ τὰ πολλὰ εἶδη λεγόντων τὸ πᾶν ἐστηκὸς ἀποδέχεσθαι, τῶν τε αὖ πανταχῆ τὸ ὄν κινούντων μηδὲ τὸ παράπαν ἀκούειν, ἀλλὰ κατὰ τὴν τῶν παίδων εὐχὴν, ὅσα ἀκίνητα καὶ κεκινημένα, τὸ ὄν τε καὶ τὸ πᾶν συναμφοτέρα λέγειν.

{Θεαίτητος} Ἀληθέστατα.

{Ελεάτης ξένος} Τί οὖν; ἄρ' οὐκ ἐπιεικῶς ἤδη φαινόμεθα περιειληφέναι τῷ λόγῳ τὸ ὄν;

{Θεαίτητος} Πάνυ μὲν οὖν.

{Ελεάτης ξένος} Βαβαὶ μέντ' ἂν ἄρα, ὦ Θεαίτητε, ὡς μοι δοκοῦμεν νῦν αὐτοῦ γνῶσεσθαι πέρι τὴν ἀπορίαν τῆς σκέψεως.

{Θεαίτητος} Πῶς αὖ καὶ τί τοῦτ' εἴρηκας;

{Ελεάτης ξένος} Ὡ μακάριε, οὐκ ἐννοεῖς ὅτι νῦν ἐσμεν ἐν ἀγνοίᾳ τῆ πλείστη περὶ αὐτοῦ, φαινόμεθα δέ τι λέγειν ἡμῖν αὐτοῖς;

{Θεαίτητος} Ἐμοὶ γοῦν· ὅπῃ δ' αὖ λελήθαμεν οὕτως ἔχοντες, οὐ πάνυ συνήμι.

{Ελεάτης ξένος} Σκόπει δὴ σαφέστερον εἰ τὰ νῦν συνομολογοῦντες [250] δικαίως ἂν ἐπερωτηθεῖμεν ἅπερ αὐτοὶ τότε ἠρωτῶμεν τοὺς λέγοντας εἶναι τὸ πᾶν θερμὸν καὶ ψυχρόν.

{Θεαίτητος} Ποῖα; ὑπόμνησόν με.

{Ελεάτης ξένος} Πάνυ μὲν οὖν· καὶ πειράσομαί γε δρᾶν τοῦτο ἐρωτῶν σὲ καθάπερ ἐκείνους τότε, ἵνα ἅμα τι καὶ προῖωμεν.

{Θεαίτητος} Ὅρθῶς.

{Ἐλεάτης ξένος} Εἶεν δὴ, κίνησιν καὶ στάσιν ἄρ' οὐκ ἐναντιώτατα λέγεις ἀλλήλοις;

{Θεαίτητος} Πῶς γὰρ οὐ;

{Ἐλεάτης ξένος} Καὶ μὴν εἶναι γε ὁμοίως φῆς ἀμφοτέρα αὐτὰ καὶ ἐκάτερον;

{Θεαίτητος} Φημί γὰρ οὖν.

{Ἐλεάτης ξένος} Ἄρα κινεῖσθαι λέγων ἀμφοτέρα καὶ ἐκάτερον, ὅταν εἶναι συγχωρῆς;

{Θεαίτητος} Οὐδαμῶς.

{Ἐλεάτης ξένος} Ἄλλ' ἐστάναι σημαίνεις λέγων αὐτὰ ἀμφοτέρα εἶναι;

{Θεαίτητος} Καὶ πῶς;

{Ἐλεάτης ξένος} Τρίτον ἄρα τι παρὰ ταῦτα τὸ ὄν ἐν τῇ ψυχῇ τιθεῖς, ὡς ὑπ' ἐκείνου τὴν τε στάσιν καὶ τὴν κίνησιν περιεχομένην, συλλαβῶν καὶ ἀπιδῶν αὐτῶν πρὸς τὴν τῆς οὐσίας κοινωνίαν, οὕτως εἶναι προσεῖπας ἀμφοτέρα;

{Θεαίτητος} Κινδυνεύομεν ὡς ἀληθῶς τρίτον ἀπομαντεύεσθαι τι τὸ ὄν, ὅταν κίνησιν καὶ στάσιν εἶναι λέγωμεν.

{Ἐλεάτης ξένος} Οὐκ ἄρα κινήσεις καὶ στάσεις ἐστὶ συναμφοτέρον τὸ ὄν ἀλλ' ἕτερον δὴ τι τούτων.

{Θεαίτητος} Ἔοικεν.

{Ἐλεάτης ξένος} Κατὰ τὴν αὐτοῦ φύσιν ἄρα τὸ ὄν οὔτε ἔστηκεν οὔτε κινεῖται.

{Θεαίτητος} Σχεδόν.

{Ἐλεάτης ξένος} Ποῖ δὴ χρὴ τὴν διάνοιαν ἔτι τρέπειν τὸν βουλόμενον ἐναργές τι περὶ αὐτοῦ παρ' ἑαυτῷ βεβαιώσασθαι;

{Θεαίτητος} Ποῖ γάρ;

{Ἐλεάτης ξένος} Οἴμαι μὲν οὐδαμῶς ἔτι ῥάδιον. εἰ γάρ τι μὴ κινεῖται, πῶς οὐχ ἔστηκεν; ἢ τὸ μηδαμῶς ἐστὸς πῶς οὐκ αὖ κινεῖται; τὸ δὲ ὄν ἡμῖν νῦν ἐκτὸς τούτων ἀμφοτέρων ἀναπέφανται. ἢ δυνατὸν οὖν τοῦτο;

{Θεαίτητος} Πάντων μὲν οὖν ἀδυνατώτατον.

{Ἐλεάτης ξένος} Τόδε τοίνυν μνησθῆναι δίκαιον ἐπὶ τούτοις.

{Θεαίτητος} Τὸ ποῖον;

{Ἐλεάτης ξένος} Ὅτι τοῦ μὴ ὄντος ἐρωτηθέντες τοῦνομα ἐφ' ὅτι ποτὲ δεῖ φέρειν, πάσῃ συνεσχόμεθα ἀπορίᾳ. μέμνησαι;

{Θεαίτητος} Πῶς γὰρ οὐ;

{Ἐλεάτης ξένος} Μῶν οὖν ἐν ἐλάττονι τινι νῦν ἐσμεν ἀπορία περὶ τὸ ὄν;

{Θεαίτητος} Ἐμοὶ μὲν, ὧ ξένε, εἰ δυνατὸν εἰπεῖν, ἐν πλείονι φαινόμεθα.

{*Ελεάτης ξένος*} Τοῦτο μὲν τοίνυν ἐνταῦθα κείσθω διηπορημένον· ἐπειδὴ δὲ ἐξ ἴσου τό τε ὄν καὶ τὸ μὴ ὄν ἀπορίας μετελήφατον, νῦν ἐλπίς ἤδη καθάπερ ἂν αὐτῶν θάτερον εἶτε ἀμυδρότερον εἶτε σαφέστερον ἀναφαίνεται, καὶ θάτερον οὕτως ἀναφαίνεσθαι· [251] καὶ ἐὰν αὖ μῆδέτερον ἰδεῖν δυνώμεθα, τὸν γοῦν λόγον ὀπηπερ ἂν οἰοί τε ὦμεν εὐπρεπέστατα διωσόμεθα οὕτως ἀμφοῖν ἅμα.

{*Θεαίτητος*} Καλῶς.

{*Ελεάτης ξένος*} Λέγωμεν δὴ καθ' ὄντινά ποτε τρόπον πολλοῖς ὀνόμασι ταῦτόν τοῦτο ἐκάστοτε προσαγορευόμεν.

{*Θεαίτητος*} Οἷον δὴ τί; παράδειγμα εἰπέ.

{*Ελεάτης ξένος*} Λέγομεν ἄνθρωπον δήπου πόλλ' ἄττα ἐπονομάζοντες, τά τε χρώματα ἐπιφέροντες αὐτῶ καὶ τὰ σχήματα καὶ μεγέθη καὶ κακίας καὶ ἀρετάς, ἐν οἷς πᾶσι καὶ ἑτέροις μυρίοις οὐ μόνον ἄνθρωπον αὐτὸν εἶναί φαμεν, ἀλλὰ καὶ ἀγαθὸν καὶ ἕτερα ἄπειρα, καὶ ἄλλα δὴ κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον οὕτως ἐν ἕκαστον ὑποθέμενοι πάλιν αὐτὸ πολλὰ καὶ πολλοῖς ὀνόμασι λέγομεν.

{*Θεαίτητος*} Ἀληθῆ λέγεις.

{*Ελεάτης ξένος*} Ὅθεν γε οἶμαι τοῖς τε νέοις καὶ τῶν γερόντων τοῖς ὀψιμαθέσι θοίνην παρεσκευάκαμεν· εὐθύς γὰρ ἀντιλαβέσθαι παντὶ πρόχειρον ὡς ἀδύνατον τά τε πολλὰ ἐν καὶ τὸ ἐν πολλὰ εἶναι, καὶ δήπου χαίρουσιν οὐκ ἐδῶντες ἀγαθὸν λέγειν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸ μὲν ἀγαθὸν ἀγαθόν, τὸν δὲ ἄνθρωπον ἄνθρωπον. ἐντυγχάνεις γάρ, ὦ Θεαίτητε, ὡς ἐγῶμαι, πολλάκις τὰ τοιαῦτα ἐσπουδακόσιν, ἐνίοτε πρεσβυτέροις ἀνθρώποις, καὶ ὑπὸ πενίας τῆς περὶ φρόνησιν κτήσεως τὰ τοιαῦτα τεθαυμακόσι, καὶ δὴ τι καὶ πάσσοφον οἰομένοις τοῦτο αὐτὸ ἀνηυρηκέναί.

{*Θεαίτητος*} Πάνυ μὲν οὖν.

{*Ελεάτης ξένος*} Ἴνα τοίνυν πρὸς ἅπαντας ἡμῖν ὁ λόγος ἦ τοὺς πρότερον περὶ οὐσίας καὶ ὀτιοῦν διαλεχθέντας, ἔστω καὶ πρὸς τούτους καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους, ὅσοις ἔμπροσθεν διειλέγμεθα, τὰ νῦν ὡς ἐν ἐρωτήσῃ λεχθησόμενα.

{*Θεαίτητος*} Τὰ ποῖα δὴ;

{*Ελεάτης ξένος*} Πότερον μῆτε τὴν οὐσίαν κινήσει καὶ στάσει προσάπτωμεν μῆτε ἄλλο ἄλλῳ μῆδὲν μηδενί, ἀλλ' ὡς ἄμεικτα ὄντα καὶ ἀδύνατον μεταλαμβάνειν ἀλλήλων οὕτως αὐτὰ ἐν τοῖς παρ' ἡμῖν λόγοις τιθῶμεν; ἢ πάντα εἰς ταῦτόν συναγάγωμεν ὡς δυνατὰ ἐπικοινωνεῖν ἀλλήλοις; ἢ τὰ μὲν, τὰ δὲ μῆ; τούτων, ὦ Θεαίτητε, τί ποτ' ἂν αὐτοὺς προαιρεῖσθαι φήσομεν;

{*Θεαίτητος*} Ἐγὼ μὲν ὑπὲρ αὐτῶν οὐδὲν ἔχω πρὸς ταῦτα ἀποκρίνασθαι.

{*Ελεάτης ξένος*} Τί οὖν οὐ καθ' ἐν ἀποκρινόμενος ἐφ' ἐκάστου τὰ συμβαίνοντα ἐσκέψω;

{*Θεαίτητος*} Καλῶς λέγεις.

{*Ελεάτης ξένος*} Καὶ τιθῶμέν γε αὐτοὺς λέγειν, εἰ βούλει, πρῶτον μηδενί μῆδὲν μηδεμίαν δύναμιν ἔχειν κοινωνίας εἰς μῆδὲν. οὐκοῦν κινήσις τε καὶ στάσις οὐδαμῆ μεθέξετον οὐσίας;

[252]

{*Θεαίτητος*} Οὐ γὰρ οὖν.

{Ελεάτης ξένος} Τί δέ; ἔσται πότερον αὐτῶν οὐσίας μή προσκοινωνοῦν;

{Θεαίτητος} Οὐκ ἔσται.

{Ελεάτης ξένος} Ταχὺ δὴ ταύτη γε τῇ συνομολογία πάντα ἀνάστατα γέγονεν, ὡς ἔοικεν, ἅμα τε τῶν τὸ πᾶν κινούντων καὶ τῶν ὡς ἐν ἰσάντων καὶ ὅσοι κατ' εἶδη τὰ ὄντα κατὰ ταῦτα ὡσαύτως ἔχοντα εἶναί φασιν αἰεὶ· πάντες γὰρ οὗτοι τό γε εἶναι προσάπτουσιν, οἱ μὲν ὄντως κινεῖσθαι λέγοντες, οἱ δὲ ὄντως ἐστηκότ' εἶναι.

{Θεαίτητος} Κομιδῆ μὲν οὖν.

{Ελεάτης ξένος} Καὶ μὴν καὶ ὅσοι τοτὲ μὲν συντιθέασιν τὰ πάντα, τοτὲ δὲ διαιροῦσιν, εἴτε εἰς ἐν καὶ ἐξ ἐνὸς ἄπειρα εἴτε εἰς πέρασ ἔχοντα στοιχεῖα διαιρούμενοι καὶ ἐκ τούτων συντιθέντες, ὁμοίως μὲν ἐὰν ἐν μέρει τοῦτο τιθῶσι γιγνόμενον, ὁμοίως δὲ καὶ ἐὰν αἰεὶ, κατὰ πάντα ταῦτα λέγοιεν ἂν οὐδέν, εἴπερ μηδεμία ἔστι σύμμειξις.

{Θεαίτητος} Ὅρθῶς.

{Ελεάτης ξένος} Ἔτι τοίνυν ἂν αὐτοὶ πάντων καταγελαστότατα μετίοιεν τὸν λόγον οἱ μηδὲν ἔδωτες κοινωνία παθήματος ἐτέρου θάτερον προσαγορεύειν.

{Θεαίτητος} Πῶς;

{Ελεάτης ξένος} Τῷ τε «εἶναί» που περὶ πάντα ἀναγκάζονται χρῆσθαι καὶ τῷ «χωρὶς» καὶ τῷ «τῶν ἄλλων» καὶ τῷ «καθ' αὐτό» καὶ μυρίοις ἐτέροις, ὧν ἀκρατεῖς ὄντες εἴργεσθαι καὶ μὴ συνάπτειν ἐν τοῖς λόγοις οὐκ ἄλλων δέονται τῶν ἐξελεγχόντων, ἀλλὰ τὸ λεγόμενον οἴκοθεν τὸν πολέμιον καὶ ἐναντιωσόμενον ἔχοντες, ἐντὸς ὑποφθεγγόμενον ὡσπερ τὸν ἄτοπον Εὐρυκλέα περιφέροντες αἰεὶ πορεύονται.

{Θεαίτητος} Κομιδῆ λέγεις ὁμοίον τε καὶ ἀληθές.

{Ελεάτης ξένος} Τί δ', ἂν πάντα ἀλλήλοις ἐῶμεν δύναμιν ἔχειν ἐπικοινωνίας;

{Θεαίτητος} Τοῦτο μὲν οἷός τε κάγῳ διαλύειν.

{Ελεάτης ξένος} Πῶς;

{Θεαίτητος} Ὅτι κίνησις τε αὐτὴ παντάπασιν ἴσταιτ' ἂν καὶ στάσις αὖ πάλιν αὐτὴ κινεῖτο, εἴπερ ἐπιγιννοίσθην ἐπ' ἀλλήλοιν.

{Ελεάτης ξένος} Ἀλλὰ μὴν τοῦτό γε που ταῖς μεγίσταις ἀνάγκαις ἀδύνατον, κίνησιν τε ἴστασθαι καὶ στάσιν κινεῖσθαι;

{Θεαίτητος} Πῶς γὰρ οὐ;

{Ελεάτης ξένος} Τὸ τρίτον δὴ μόνον λοιπόν.

{Θεαίτητος} Ναί.

{Ελεάτης ξένος} Καὶ μὴν ἐν γέ τι τούτων ἀναγκαῖον, ἢ πάντα ἢ μηδὲν ἢ τὰ μὲν ἐθέλειν, τὰ δὲ μὴ συμμείγνυσθαι.

{Θεαίτητος} Πῶς γὰρ οὐ;

{Ελεάτης ξένος} Καὶ μὴν τὰ γε δύο ἀδύνατον ἠύρέθη.

{Θεαίτητος} Ναί.

{Ελεάτης ξένος} Πᾶς ἄρα ὁ βουλόμενος ὀρθῶς ἀποκρίνεσθαι τὸ λοιπὸν τῶν τριῶν θήσει.

{Θεαίτητος} Κομιδῆ μὲν οὖν.

{Ελεάτης ξένος} Ὅτε δὴ τὰ μὲν ἐθέλει τοῦτο δρᾶν, τὰ δ' οὐ, [253] σχεδὸν οἷον τὰ γράμματα πεπονθότ' ἂν εἶη. καὶ γὰρ ἐκείνων τὰ μὲν ἀναρμοστεῖ που πρὸς ἄλληλα, τὰ δὲ συναρμόττει.

{Θεαίτητος} Πῶς δ' οὐ;

{Ελεάτης ξένος} Τὰ δέ γε φωνήεντα διαφερόντως τῶν ἄλλων οἷον δεσμός διὰ πάντων κεχώρηκεν, ὥστε ἄνευ τινὸς αὐτῶν ἀδύνατον ἀρμόττειν καὶ τῶν ἄλλων ἕτερον ἐτέρῳ.

{Θεαίτητος} Καὶ μάλα γε.

{Ελεάτης ξένος} Πᾶς οὖν οἶδεν ὅποια ὁποίοις δυνατὰ κοινωνεῖν, ἢ τέχνης δεῖ τῷ μέλλοντι δρᾶν ἱκανῶς αὐτό;

{Θεαίτητος} Τέχνης.

{Ελεάτης ξένος} Ποίας;

{Θεαίτητος} Τῆς γραμματικῆς.

{Ελεάτης ξένος} Τί δέ; περὶ τοὺς τῶν ὀξέων καὶ βαρέων φθόγγους ἄρ' οὐχ οὕτως; ὁ μὲν τοὺς συγκεραννυμένους τε καὶ μὴ τέχνην ἔχων γινώσκειν μουσικός, ὁ δὲ μὴ συνιεῖς ἄμουσος;

{Θεαίτητος} Οὕτως.

{Ελεάτης ξένος} Καὶ κατὰ τῶν ἄλλων δὴ τεχνῶν καὶ ἀτεχνιῶν τοιαῦτα εὐρήσομεν ἕτερα.

{Θεαίτητος} Πῶς δ' οὐ;

{Ελεάτης ξένος} Τί δ'; ἐπειδὴ καὶ τὰ γένη πρὸς ἄλληλα κατὰ ταῦτα μείξεως ἔχειν ὠμολογήκαμεν, ἄρ' οὐ μετ' ἐπιστήμης τινὸς ἀναγκαῖον διὰ τῶν λόγων πορεύεσθαι τὸν ὀρθῶς μέλλοντα δείξειν ποῖα ποίοις συμφωνεῖ τῶν γενῶν καὶ ποῖα ἄλληλα οὐ δέχεται; καὶ δὴ καὶ διὰ πάντων εἰ συνέχοντ' ἄττ' αὐτ' ἐστίν, ὥστε συμμείγνυσθαι δυνατὰ εἶναι, καὶ πάλιν ἐν ταῖς διαιρέσεσιν, εἰ δι' ὄλων ἕτερα τῆς διαιρέσεως αἴτια;

{Θεαίτητος} Πῶς γὰρ οὐκ ἐπιστήμης δεῖ, καὶ σχεδὸν γε ἴσως τῆς μεγίστης;

{Ελεάτης ξένος} Τίν' οὖν αὖ νῦν προσεροῦμεν, ὦ Θεαίτητε, ταύτην; ἢ πρὸς Διὸς ἐλάθομεν εἰς τὴν τῶν ἐλευθέρων ἐμπεσόντες ἐπιστήμην, καὶ κινδυνεύομεν ζητοῦντες τὸν σοφιστὴν πρότερον ἀνηυρηκέναι τὸν φιλόσοφον;

{Θεαίτητος} Πῶς λέγεις;

{Ελεάτης ξένος} Τὸ κατὰ γένη διαιρεῖσθαι καὶ μήτε ταυτὸν εἶδος ἕτερον ἠγήσασθαι μήτε ἕτερον ὄν ταυτὸν μῶν οὐ τῆς διαλεκτικῆς φήσομεν ἐπιστήμης εἶναι;

{Θεαίτητος} Ναί, φήσομεν.

{*Ελεάτης ξένος*} Οὐκοῦν ὁ γε τοῦτο δυνατός δρᾶν μίαν ιδέαν διὰ πολλῶν, ἐνὸς ἐκάστου κειμένου χωρίς, πάντη διατεταμένην ἱκανῶς διαισθάνεται, καὶ πολλὰς ἐτέρας ἀλλήλων ὑπὸ μιᾶς ἔξωθεν περιεχομένας, καὶ μίαν αὖ δι' ὄλων πολλῶν ἐν ἐνὶ συνημμένην, καὶ πολλὰς χωρίς πάντη διωρισμένας· τοῦτο δ' ἔστιν, ἧ τε κοινωνεῖν ἕκαστα δύναται καὶ ὅπη μή, διακρίνειν κατὰ γένος ἐπίστασθαι.

{*Θεαίτητος*} Παντάπασι μὲν οὖν.

{*Ελεάτης ξένος*} Ἀλλὰ μὴν τό γε διαλεκτικὸν οὐκ ἄλλω δώσεις, ὡς ἐγώ μαι, πλὴν τῷ καθαρῶς τε καὶ δικαίως φιλοσοφοῦντι.

{*Θεαίτητος*} Πῶς γὰρ ἂν ἄλλω δοίη τις;

{*Ελεάτης ξένος*} Τὸν μὲν δὴ φιλόσοφον ἐν τοιοῦτῳ τινὶ τόπῳ καὶ νῦν καὶ ἔπειτα ἀνευρήσομεν ἐὰν ζητῶμεν, ἰδεῖν μὲν χαλεπὸν ἐναργῶς καὶ τοῦτον, [254] ἕτερον μὴν τρόπον ἢ τε τοῦ σοφιστοῦ χαλεπότης ἢ τε τούτου.

{*Θεαίτητος*} Πῶς;

{*Ελεάτης ξένος*} Ὁ μὲν ἀποδιδράσκων εἰς τὴν τοῦ μὴ ὄντος σκοτεινότητα, τριβῆ προσαπτόμενος αὐτῆς, διὰ τὸ σκοτεινὸν τοῦ τόπου κατανοῆσαι χαλεπός· ἢ γάρ;

{*Θεαίτητος*} Ὅμοιον.

{*Ελεάτης ξένος*} Ὁ δέ γε φιλόσοφος, τῇ τοῦ ὄντος ἀεὶ διὰ λογισμῶν προσκείμενος ἰδέα, διὰ τὸ λαμπρὸν αὖ τῆς χώρας οὐδαμῶς εὐπετῆς ὀφθῆναι· τὰ γὰρ τῆς τῶν πολλῶν ψυχῆς ὄμματα καρτερεῖν πρὸς τὸ θεῖον ἀφορῶντα ἀδύνατα.

{*Θεαίτητος*} Καὶ ταῦτα εἰκὸς οὐχ ἦττον ἐκείνων οὕτως ἔχειν.

{*Ελεάτης ξένος*} Οὐκοῦν περὶ μὲν τούτου καὶ τάχα ἐπισκεψόμεθα σαφέστερον, ἂν ἔτι βουλομένοις ἡμῖν ἦ· περὶ δὲ τοῦ σοφιστοῦ που δῆλον ὡς οὐκ ἀνετέον πρὶν ἂν ἱκανῶς αὐτὸν θεασώμεθα.

{*Θεαίτητος*} Καλῶς εἶπες.

{*Ελεάτης ξένος*} Ὅτι οὖν δὴ τὰ μὲν ἡμῖν τῶν γενῶν ὠμολόγηται κοινωνεῖν ἐθέλειν ἀλλήλοις, τὰ δὲ μή, καὶ τὰ μὲν ἐπ' ὀλίγον, τὰ δ' ἐπὶ πολλά, τὰ δὲ καὶ διὰ πάντων οὐδὲν κωλύειν τοῖς πᾶσι κεκοινωνηκέναι, τὸ δὴ μετὰ τοῦτο συνεπισπώμεθα τῷ λόγῳ τῆδε σκοποῦντες, μὴ περὶ πάντων τῶν εἰδῶν, ἵνα μὴ ταραττώμεθα ἐν πολλοῖς, ἀλλὰ προελόμενοι τῶν μεγίστων λεγομένων ἄττα, πρῶτον μὲν ποῖα ἕκαστά ἐστιν, ἔπειτα κοινωνίας ἀλλήλων πῶς ἔχει δυνάμεως, ἵνα τό τε ὄν καὶ μὴ ὄν εἰ μὴ πάση σαφηνεῖα δυνάμεθα λαβεῖν, ἀλλ' οὖν λόγου γε ἐνδεεῖς μηδὲν γινώμεθα περὶ αὐτῶν, καθ' ὅσον ὁ τρόπος ἐνδέχεται τῆς νῦν σκέψεως, ἐὰν ἄρα ἡμῖν πῆ παρεικάθη τὸ μὴ ὄν λέγουσιν ὡς ἔστιν ὄντως μὴ ὄν ἀθῶοις ἀπαλλάττειν.

{*Θεαίτητος*} Οὐκοῦν χρή.

{*Ελεάτης ξένος*} Μέγιστα μὴν τῶν γενῶν ἃ νυνδὴ διῆμεν τό τε ὄν αὐτὸ καὶ στάσις καὶ κίνησις.

{*Θεαίτητος*} Πολύ γε.

{*Ελεάτης ξένος*} Καὶ μὴν τό γε δύο φαμέν αὐτοῖν ἀμείκτω πρὸς ἀλλήλω.

{Θεαίτητος} Σφόδρα γε.

{Ἐλεάτης ξένος} Τὸ δέ γε ὄν μεικτὸν ἀμφοῖν· ἐστὸν γὰρ ἄμφω που.

{Θεαίτητος} Πῶς δ' οὐ;

{Ἐλεάτης ξένος} Τρία δὴ γίνεταί ταῦτα.

{Θεαίτητος} Τί μήν;

{Ἐλεάτης ξένος} Οὐκοῦν αὐτῶν ἕκαστον τοῖν μὲν δυοῖν ἕτερόν ἐστιν, αὐτὸ δ' ἑαυτῷ ταυτόν.

{Θεαίτητος} Οὕτως.

{Ἐλεάτης ξένος} Τί ποτ' αὖ νῦν οὕτως εἰρήκαμεν τό τε ταυτόν καὶ θάτερον; πότερα δύο γένητιν ἐ αὐτῷ, τῶν μὲν τριῶν ἄλλω, συμμειγνυμένω μὴν ἐκείνοις ἐξ ἀνάγκης ἀεὶ, καὶ περὶ πέντε ἄλλ' οὐ περὶ τριῶν ὡς ὄντων αὐτῶν σκεπτέον, ἢ τό τε ταυτόν [255] τοῦτο καὶ θάτερον ὡς ἐκείνων τι προσαγορεύοντες λανθάνομεν ἡμᾶς αὐτούς;

{Θεαίτητος} Ἴσως.

{Ἐλεάτης ξένος} Ἄλλ' οὐ τι μὴν κίνησίς γε καὶ στάσις οὔθ' ἕτερον οὔτε ταυτόν ἐστι.

{Θεαίτητος} Πῶς;

{Ἐλεάτης ξένος} Ὅτιπερ ἂν κοινῇ προσείπωμεν κίνησιν καὶ στάσιν, τοῦτο οὐδέτερον αὐτοῖν οἶόν τε εἶναι.

{Θεαίτητος} Τί δή;

{Ἐλεάτης ξένος} Κίνησίς τε στήσεται καὶ στάσις αὖ κινήθησεται· περὶ γὰρ ἀμφοτέρα θάτερον ὁποτερονοῦν γιγνόμενον αὐτοῖν ἀναγκάσει μεταβάλλειν αὖ θάτερον ἐπὶ τούναντίον τῆς αὐτοῦ φύσεως, ἅτε μετασχὸν τοῦ ἐναντίου.

{Θεαίτητος} Κομιδῆ γε.

{Ἐλεάτης ξένος} Μετέχετον μὴν ἄμφω ταύτου καὶ θατέρου.

{Θεαίτητος} Ναί.

{Ἐλεάτης ξένος} Μὴ τοίνυν λέγωμεν κίνησιν γ' εἶναι ταυτόν ἢ θάτερον, μηδ' αὖ στάσιν.

{Θεαίτητος} Μὴ γάρ.

{Ἐλεάτης ξένος} Ἄλλ' ἄρα τὸ ὄν καὶ τὸ ταυτόν ὡς ἓν τι διανοητέον ἡμῖν;

{Θεαίτητος} Ἴσως.

{Ἐλεάτης ξένος} Ἄλλ' εἰ τὸ ὄν καὶ τὸ ταυτόν μηδὲν διάφορον σημαίνετον, κίνησιν αὖ πάλιν καὶ στάσιν ἀμφοτέρα εἶναι λέγοντες ἀμφοτέρα οὕτως αὐτὰ ταυτόν ὡς ὄντα προσεροῦμεν.

{Θεαίτητος} Ἀλλὰ μὴν τοῦτό γε ἀδύνατον.

{Ἐλεάτης ξένος} Ἀδύνατον ἄρα ταυτόν καὶ τὸ ὄν ἓν εἶναι.

{Θεαίτητος} Σχεδόν.

{Ελεάτης ξένος} Τέταρτον δὴ πρὸς τοῖς τρισὶν εἶδεσιν τὸ ταῦτόν τιθῶμεν;

{Θεαίτητος} Πάνυ μὲν οὖν.

{Ελεάτης ξένος} Τί δέ; τὸ θάτερον ἄρα ἡμῖν λεκτέον πέμπτον; ἢ τοῦτο καὶ τὸ ὄν ὡς δύο ἄττα ὀνόματα ἐφ' ἐνὶ γένει διανοεῖσθαι δεῖ;

{Θεαίτητος} Τάχ' ἄν.

{Ελεάτης ξένος} Ἄλλ' οἷμαί σε συγχωρεῖν τῶν ὄντων τὰ μὲν αὐτὰ καθ' αὐτά, τὰ δὲ πρὸς ἄλλα ἀεὶ λέγεσθαι.

{Θεαίτητος} Τί δ' οὐ;

{Ελεάτης ξένος} Τὸ δέ γ' ἕτερον ἀεὶ πρὸς ἕτερον· ἦ γάρ;

{Θεαίτητος} Οὕτως.

{Ελεάτης ξένος} Οὐκ ἄν, εἴ γε τὸ ὄν καὶ τὸ θάτερον μὴ πάμπολυ διεφερέτην· ἀλλ' εἴπερ θάτερον ἀμφοῖν μετεῖχε τοῖν εἰδοῖν ὡσπερ τὸ ὄν, ἦν ἄν ποτέ τι καὶ τῶν ἐτέρων ἕτερον οὐ πρὸς ἕτερον· νῦν δὲ ἀτεχνῶς ἡμῖν ὅτιπερ ἄν ἕτερον ἦ, συμβέβηκεν ἐξ ἀνάγκης ἐτέρου τοῦτο ὅπερ ἐστὶν εἶναι.

{Θεαίτητος} Λέγεις καθάπερ ἔχει.

{Ελεάτης ξένος} Πέμπτον δὴ τὴν θατέρου φύσιν λεκτέον ἐν τοῖς εἶδεσιν οὔσαν, ἐν οἷς προαιρούμεθα.

{Θεαίτητος} Ναί.

{Ελεάτης ξένος} Καὶ διὰ πάντων γε αὐτὴν αὐτῶν φήσομεν εἶναι διεληλυθυῖαν· ἐν ἕκαστον γὰρ ἕτερον εἶναι τῶν ἄλλων οὐ διὰ τὴν αὐτοῦ φύσιν, ἀλλὰ διὰ τὸ μετέχειν τῆς ἰδέας τῆς θατέρου.

{Θεαίτητος} Κομιδῆ μὲν οὖν.

{Ελεάτης ξένος} Ὡδε δὴ λέγωμεν ἐπὶ τῶν πέντε καθ' ἐν ἀναλαμβάνοντες.

{Θεαίτητος} Πῶς;

{Ελεάτης ξένος} Πρῶτον μὲν κίνησιν, ὡς ἔστι παντάπασιν ἕτερον στάσεως. ἢ πῶς λέγομεν;

{Θεαίτητος} Οὕτως.

{Ελεάτης ξένος} Οὐ στάσις ἄρ' ἐστίν.

{Θεαίτητος} Οὐδαμῶς.

[256]

{Ελεάτης ξένος} Ἔστι δέ γε διὰ τὸ μετέχειν τοῦ ὄντος.

{Θεαίτητος} Ἔστιν.

{Ελεάτης ξένος} Αὐθις δὴ πάλιν ἢ κίνησις ἕτερον ταύτου ἐστίν.

{Θεαίτητος} Σχεδόν.

{Ελεάτης ξένος} Οὐ ταῦτόν ἄρα ἐστίν.

{Θεαίτητος} Οὐ γάρ οὖν.

{Ελεάτης ξένος} Ἀλλά μήν αὕτη γ' ἦν ταυτόν διὰ τὸ μετέχειν αὐτὸ πάντ' αὐτοῦ.

{Θεαίτητος} Καὶ μάλα.

{Ελεάτης ξένος} Τὴν κίνησιν δὴ ταυτόν τ' εἶναι καὶ μὴ ταυτόν ὁμολογητέον καὶ οὐ δυσχεραντέον. οὐ γὰρ ὅταν εἴπωμεν αὐτὴν ταυτόν καὶ μὴ ταυτόν, ὁμοίως εἰρήκαμεν, ἀλλ' ὅποταν μὲν ταυτόν, διὰ τὴν μέθεξιν ταυτοῦ πρὸς ἑαυτὴν οὕτω λέγομεν, ὅταν δὲ μὴ ταυτόν, διὰ τὴν κοινωνίαν αὐτῆς θατέρου, δι' ἣν ἀποχωριζομένη ταυτοῦ γέγονεν οὐκ ἐκεῖνο ἀλλ' ἕτερον, ὥστε ὀρθῶς αὐτὸ λέγεται πάλιν οὐ ταυτόν.

{Θεαίτητος} Πάνυ μὲν οὖν.

{Ελεάτης ξένος} Οὐκοῦν κἄν εἴ πη μετελάμβανεν αὐτὴ κίνησις στάσεως, οὐδὲν ἂν ἄτοπον ἦν στάσιμον αὐτὴν προσαγορεύειν;

{Θεαίτητος} Ὅρθότατά γε, εἴπερ τῶν γενῶν συγχωρησόμεθα τὰ μὲν ἀλλήλοις ἐθέλειν μίγνυσθαι, τὰ δὲ μή.

{Ελεάτης ξένος} Καὶ μὴν ἐπὶ γε τὴν τούτου πρότερον ἀπόδειξιν ἢ τῶν νῦν ἀφικόμεθα, ἐλέγχοντες ὡς ἔστι κατὰ φύσιν αὕτη.

{Θεαίτητος} Πῶς γὰρ οὐ;

{Ελεάτης ξένος} Λέγωμεν δὴ πάλιν· ἡ κίνησις ἐστὶν ἕτερον τοῦ ἐτέρου, καθάπερ ταυτοῦ τε ἦν ἄλλο καὶ τῆς στάσεως;

{Θεαίτητος} Ἀναγκαῖον.

{Ελεάτης ξένος} Οὐχ ἕτερον ἄρ' ἐστὶ πη καὶ ἕτερον κατὰ τὸν νυνδὴ λόγον.

{Θεαίτητος} Ἀληθῆ.

{Ελεάτης ξένος} Τί οὖν δὴ τὸ μετὰ τούτου; ἄρ' αὐτῶν μὲν τριῶν ἕτερον αὐτὴν φήσομεν εἶναι, τοῦ δὲ τετάρτου μὴ φῶμεν, ὁμολογήσαντες αὐτὰ εἶναι πέντε, περὶ ὧν καὶ ἐν οἷς προυθέμεθα σκοπεῖν;

{Θεαίτητος} Καὶ πῶς; ἀδύνατον γὰρ συγχωρεῖν ἐλάττω τὸν ἀριθμὸν τοῦ νυνδὴ φανέντος.

{Ελεάτης ξένος} Ἀδεῶς ἄρα τὴν κίνησιν ἕτερον εἶναι τοῦ ὄντος διαμαχόμενοι λέγωμεν;

{Θεαίτητος} Ἀδεέστατα μὲν οὖν.

{Ελεάτης ξένος} Οὐκοῦν δὴ σαφῶς ἡ κίνησις ὄντως οὐκ ὄν ἐστὶ καὶ ὄν, ἐπεὶπερ τοῦ ὄντος μετέχει;

{Θεαίτητος} Σαφέστατά γε.

{Ελεάτης ξένος} Ἔστιν ἄρα ἐξ ἀνάγκης τὸ μὴ ὄν ἐπὶ τε κινήσεως εἶναι καὶ κατὰ πάντα τὰ γένη· κατὰ πάντα γὰρ ἡ θατέρου φύσις ἕτερον ἀπεργαζομένη τοῦ ὄντος ἕκαστον οὐκ ὄν ποιεῖ, καὶ σύμπαντα δὴ κατὰ ταῦτα οὕτως οὐκ ὄντα ὀρθῶς ἐροῦμεν, καὶ πάλιν, ὅτι μετέχει τοῦ ὄντος, εἶναί τε καὶ ὄντα.

{Θεαίτητος} Κινδυνεύει.

{Ελεάτης ξένος} Περί ἕκαστον ἄρα τῶν εἰδῶν πολὺ μὲν ἐστὶ τὸ ὄν, ἄπειρον δὲ πλήθει τὸ μὴ ὄν.

{Θεαίτητος} Ὅμοιον.

[257]

{Ελεάτης ξένος} Οὐκοῦν καὶ τὸ ὄν αὐτὸ τῶν ἄλλων ἕτερον εἶναι λεκτέον.

{Θεαίτητος} Ἀνάγκη.

{Ελεάτης ξένος} Καὶ τὸ ὄν ἄρ' ἡμῖν, ὅσαπέρ ἐστὶ τὰ ἄλλα, κατὰ τοσαῦτα οὐκ ἔστιν· ἐκεῖνα γὰρ οὐκ ὄν ἐν μὲν αὐτὸ ἐστίν, ἀπέραντα δὲ τὸν ἀριθμὸν τᾶλλα οὐκ ἔστιν αὐτῶν.

{Θεαίτητος} Σχεδὸν οὕτως.

{Ελεάτης ξένος} Οὐκοῦν δὴ καὶ ταῦτα οὐ δυσχεραντέον, ἐπεὶπερ ἔχει κοινωνίαν ἀλλήλοις ἢ τῶν γενῶν φύσις. εἰ δέ τις ταῦτα μὴ συγχωρεῖ, πείσας ἡμῶν τοὺς ἔμπροσθεν λόγους οὕτω πειθέτω τὰ μετὰ ταῦτα.

{Θεαίτητος} Δικαιότατα εἴρηκας.

{Ελεάτης ξένος} Ἰδῶμεν δὴ καὶ τόδε.

{Θεαίτητος} Τὸ ποῖον;

{Ελεάτης ξένος} Ὅταν τὸ μὴ ὄν λέγωμεν, ὡς ὅμοιον, οὐκ ἐναντίον τι λέγομεν τοῦ ὄντος ἀλλ' ἕτερον μόνον.

{Θεαίτητος} Πῶς;

{Ελεάτης ξένος} Οἷον ὅταν εἴπωμέν τι μὴ μέγα, τότε μᾶλλον τί σοι φαινόμεθα τὸ σμικρὸν ἢ τὸ ἴσον δηλοῦν τῷ ῥήματι;

{Θεαίτητος} Καὶ πῶς;

{Ελεάτης ξένος} Οὐκ ἄρ', ἐναντίον ὅταν ἀπόφασις λέγηται σημαίνειν, συγχωρησόμεθα, τοσοῦτον δὲ μόνον, ὅτι τῶν ἄλλων τι μηνύει τὸ μὴ καὶ τὸ οὐ προτιθέμενα τῶν ἐπόντων ὀνομάτων, μᾶλλον δὲ τῶν πραγμάτων περὶ ἅτ' ἂν κέηται τὰ ἐπιφθεγγόμενα ὑστερον τῆς ἀποφάσεως ὀνόματα.

{Θεαίτητος} Παντάπασι μὲν οὖν.

{Ελεάτης ξένος} Τόδε δὲ διανοηθῶμεν, εἰ καὶ σοὶ συνδοκεῖ.

{Θεαίτητος} Τὸ ποῖον;

{Ελεάτης ξένος} Ἡ θατέρου μοι φύσις φαίνεται κατακεκερματισθαι καθάπερ ἐπιστήμη.

{Θεαίτητος} Πῶς;

{Ελεάτης ξένος} Μία μὲν ἐστὶ που καὶ ἐκείνη, τὸ δ' ἐπὶ τῷ γιγνόμενον μέρος αὐτῆς ἕκαστον ἀφορισθὲν ἐπωνυμίαν ἴσχει τινὰ ἑαυτῆς ἰδίαν· διὸ πολλὰ τέχνη τ' εἰσὶ λεγόμενα καὶ ἐπιστήμαι.

{Θεαίτητος} Πάνυ μὲν οὖν.

{Ελεάτης ξένος} Οὐκοῦν καὶ τὰ τῆς θατέρου φύσεως μόρια μιᾶς οὐσίας ταῦτόν πέπονθε τοῦτο.

{Θεαίτητος} Τάχ' ἄν· ἄλλ' ὅπη δὴ λέγωμεν;

{Ἐλεάτης ξένος} Ἔστι τῷ καλῷ τι θατέρου μόριον ἀντιτιθέμενον;

{Θεαίτητος} Ἔστιν.

{Ἐλεάτης ξένος} Τοῦτ' οὖν ἀνώνυμον ἐροῦμεν ἢ τιν' ἔχον ἐπωνυμίαν;

{Θεαίτητος} Ἐχον· ὁ γὰρ μὴ καλὸν ἐκάστοτε φεγγόμεθα, τοῦτο οὐκ ἄλλου τινὸς ἕτερόν ἐστιν ἢ τῆς τοῦ καλοῦ φύσεως.

{Ἐλεάτης ξένος} Ἴθι νυν τόδε μοι λέγε.

{Θεαίτητος} Τὸ ποῖον;

{Ἐλεάτης ξένος} Ἄλλο τι τῶν ὄντων τινὸς ἐνὸς γένους ἀφορισθὲν καὶ πρὸς τι τῶν ὄντων αὖ πάλιν ἀντιτεθὲν οὕτω συμβέβηκεν εἶναι τὸ μὴ καλόν;

{Θεαίτητος} Οὕτως.

{Ἐλεάτης ξένος} ὄντος δὴ πρὸς ὃν ἀντίθεσις, ὡς ἔοικ', εἶναι τις συμβαίνει τὸ μὴ καλόν.

{Θεαίτητος} Ὁρθότατα.

{Ἐλεάτης ξένος} Τί οὖν; κατὰ τοῦτον τὸν λόγον ἄρα μᾶλλον μὲν τὸ καλὸν ἡμῖν ἐστὶ τῶν ὄντων, ἦττον δὲ τὸ μὴ καλόν;

{Θεαίτητος} Οὐδέν.

[258]

{Ἐλεάτης ξένος} Ὁμοίως ἄρα τὸ μὴ μέγα καὶ τὸ μέγα αὐτὸ εἶναι λεκτέον;

{Θεαίτητος} Ὁμοίως.

{Ἐλεάτης ξένος} Οὐκοῦν καὶ τὸ μὴ δίκαιον τῷ δικαίῳ κατὰ ταῦτα θετέον πρὸς τὸ μηδέν τι μᾶλλον εἶναι θάτερον θατέρου;

{Θεαίτητος} Τί μήν;

{Ἐλεάτης ξένος} Καὶ τᾶλλα δὴ ταύτη λέξομεν, ἐπεὶπερ ἡ θατέρου φύσις ἐφάνη τῶν ὄντων οὔσα, ἐκείνης δὲ οὔσης ἀνάγκη δὴ καὶ τὰ μόρια αὐτῆς μηδενὸς ἦττον ὄντα τιθέναι.

{Θεαίτητος} Πῶς γὰρ οὐ;

{Ἐλεάτης ξένος} Οὐκοῦν, ὡς ἔοικεν, ἡ τῆς θατέρου μορίου φύσεως καὶ τῆς τοῦ ὄντος πρὸς ἄλληλα ἀντικειμένων ἀντίθεσις οὐδὲν ἦττον, εἰ θέμις εἰπεῖν, αὐτοῦ τοῦ ὄντος οὐσία ἐστίν, οὐκ ἐναντίον ἐκείνῳ σημαίνουσα ἀλλὰ τοσοῦτον μόνον, ἕτερον ἐκείνου.

{Θεαίτητος} Σαφέστατά γε.

{Ἐλεάτης ξένος} Τίν' οὖν αὐτὴν προσείπωμεν;

{Θεαίτητος} Δῆλον ὅτι τὸ μὴ ὄν, ὃ διὰ τὸν σοφιστὴν ἐζητοῦμεν, αὐτό ἐστὶ τοῦτο.

{*Ελεάτης ξένος*} Πότερον οὖν, ὡσπερ εἶπες, ἔστιν οὐδενός τῶν ἄλλων οὐσίας ἐλλειπόμενον, καὶ δεῖ θαρροῦντα ἤδη λέγειν ὅτι τὸ μὴ ὄν βεβαίως ἐστὶ τὴν αὐτοῦ φύσιν ἔχον, ὡσπερ τὸ μέγα ἦν μέγα καὶ τὸ καλὸν ἦν καλὸν καὶ τὸ μὴ μέγα μὴ μέγα καὶ τὸ μὴ καλὸν μὴ καλόν, οὕτω δὲ καὶ τὸ μὴ ὄν κατὰ ταυτὸν ἦν τε καὶ ἔστι μὴ ὄν, ἐνάριθμον τῶν πολλῶν ὄντων εἶδος ἓν; ἢ τινα ἔτι πρὸς αὐτό, ὃ Θεαίτητε, ἀπιστίαν ἔχομεν;

{*Θεαίτητος*} Οὐδεμίαν.

{*Ελεάτης ξένος*} Οἷσθ' οὖν ὅτι Παρμενίδη μακροτέρως τῆς ἀπορρήσεως ἠπιστήκαμεν;

{*Θεαίτητος*} Τί δή;

{*Ελεάτης ξένος*} Πλεῖον ἢ ἑκεῖνος ἀπέειπε σκοπεῖν, ἡμεῖς εἰς τὸ πρόσθεν ἔτι ζητήσαντες ἀπεδείξαμεν αὐτῷ.

{*Θεαίτητος*} Πῶς;

{*Ελεάτης ξένος*} Ὅτι ὁ μὲν πού φησιν –

Οὐ γὰρ μὴ ποτε τοῦτο δαμῆ, εἶναι μὴ ἐόντα,
ἀλλὰ σὺ τῆσδ' ἀφ' ὁδοῦ διζήσιος εἶργε νόημα.

{*Θεαίτητος*} Λέγει γὰρ οὖν οὕτως.

{*Ελεάτης ξένος*} Ἡμεῖς δὲ γε οὐ μόνον τὰ μὴ ὄντα ὡς ἔστιν ἀπεδείξαμεν, ἀλλὰ καὶ τὸ εἶδος ὁ τυγχάνει ὄν τοῦ μὴ ὄντος ἀπεφηνάμεθα· τὴν γὰρ θατέρου φύσιν ἀποδείξαντες οὐσάν τε καὶ κατακεκερματισμένην ἐπὶ πάντα τὰ ὄντα πρὸς ἀλλήλα, τὸ πρὸς τὸ ὄν ἕκαστον μόριον αὐτῆς ἀντιτιθέμενον ἐτολήμαμεν εἰπεῖν ὡς αὐτὸ τοῦτό ἐστιν ὄντως τὸ μὴ ὄν.

{*Θεαίτητος*} Καὶ παντάπασί γε, ὃ ξένε, ἀληθέστατά μοι δοκοῦμεν εἰρηκέναι.

{*Ελεάτης ξένος*} Μὴ τοίνυν ἡμᾶς εἶπη τις ὅτι τούναντίον τοῦ ὄντος τὸ μὴ ὄν ἀποφαινόμενοι τολμῶμεν λέγειν ὡς ἔστιν. ἡμεῖς γὰρ περὶ μὲν ἐναντίου τινὸς αὐτῷ χαίρειν πάλαι λέγομεν, εἴτ' ἔστιν εἴτε μὴ, [259] λόγον ἔχον ἢ καὶ παντάπασιν ἄλογον· ὁ δὲ νῦν εἰρήκαμεν εἶναι τὸ μὴ ὄν, ἢ πεισάτω τις ὡς οὐ καλῶς λέγομεν ἐλέγξας, ἢ μέχρι περ ἂν ἀδυνατῆ, λεκτέον καὶ ἐκείνῳ καθάπερ ἡμεῖς λέγομεν, ὅτι συμμείγνυται τε ἀλλήλοις τὰ γένη καὶ τό τε ὄν καὶ θάτερον διὰ πάντων καὶ δι' ἀλλήλων διεληλυθότε τὸ μὲν ἕτερον μετασχὼν τοῦ ὄντος ἔστι μὲν διὰ ταύτην τὴν μέθεξιν, οὐ μὴν ἐκεῖνο γε οὐ μετέσχεν ἀλλ' ἕτερον, ἕτερον δὲ τοῦ ὄντος ὄν ἔστι σαφέστατα ἐξ ἀνάγκης εἶναι μὴ ὄν· τὸ δὲ ὄν αὐθάρτου μετεληφὸς ἕτερον τῶν ἄλλων ἂν εἴη γενῶν, ἕτερον δ' ἐκείνων ἀπάντων ὄν οὐκ ἔστιν ἕκαστον αὐτῶν οὐδὲ σύμπαντα τὰ ἄλλα πλὴν αὐτό, ὥστε τὸ ὄν ἀναμφισβητήτως αὐτῷ μυρία ἐπὶ μυρίοις οὐκ ἔστι, καὶ τᾶλλα δὲ καθ' ἕκαστον οὕτω καὶ σύμπαντα πολλαχῆ μὲν ἔστι, πολλαχῆ δ' οὐκ ἔστιν.

{*Θεαίτητος*} Ἀληθῆ.

{*Ελεάτης ξένος*} Καὶ ταύταις δὴ ταῖς ἐναντιώσεσιν εἴτε ἀπιστεῖ τις, σκεπτέον αὐτῷ καὶ λεκτέον βέλτιόν τι τῶν νῦν εἰρημένων· εἴτε ὡς τι χαλεπὸν κατανενοηκῶς χαίρει τοτὲ μὲν ἐπὶ θάτερα τοτὲ δ' ἐπὶ θάτερα τοὺς λόγους ἔλκων, οὐκ ἄξια πολλῆς σπουδῆς ἐσπούδακεν, ὡς οἱ νῦν λόγοι φασί. τοῦτο μὲν γὰρ οὔτε τι κομψὸν οὔτε χαλεπὸν εὐρεῖν, ἐκεῖνο δ' ἤδη καὶ χαλεπὸν ἄμα καὶ καλόν.

{Θεαίτητος} Τὸ ποῖον;

{Ἐλεάτης ξένος} Ὁ καὶ πρόσθεν εἴρηται, τὸ ταῦτα ἐάσαντα ὡς δυνατὰ τοῖς λεγομένοις οἷόν τ' εἶναι καθ' ἕκαστον ἐλέγχοντα ἐπακολουθεῖν, ὅταν τέ τις ἕτερον ὄν πῃ ταῦτόν εἶναι φῆ καὶ ὅταν ταῦτόν ὄν ἕτερον, ἐκείνη καὶ κατ' ἐκεῖνο ὁ φησι τούτων πεπονθέναι πότερον. τὸ δὲ ταῦτόν ἕτερον ἀποφαίνειν ἀμῆ γέ πῃ καὶ τὸ θάτερον ταῦτόν καὶ τὸ μέγα σμικρὸν καὶ τὸ ὅμοιον ἀνόμοιον, καὶ χαίρειν οὕτω τάναντία ἀεὶ προφέροντα ἐν τοῖς λόγοις, οὔτε τις ἔλεγχος οὗτος ἀληθινὸς ἄρτι τε τῶν ὄντων τινὸς ἐφαπτομένου δηλὸς νεογενῆς ὄν.

{Θεαίτητος} Κομιδῆ μὲν οὖν.

{Ἐλεάτης ξένος} Καὶ γάρ, ὠγαθέ, τό γε πᾶν ἀπὸ παντὸς ἐπιχειρεῖν ἀποχωρίζειν ἄλλως τε οὐκ ἐμμελὲς καὶ δὴ καὶ παντάπασιν ἀμούσου τινὸς καὶ ἀφιλοσόφου.

{Θεαίτητος} Τί δή;

{Ἐλεάτης ξένος} Τελεωτάτη πάντων λόγων ἐστὶν ἀφάνισις τὸ διαλύειν ἕκαστον ἀπὸ πάντων· διὰ γὰρ τὴν ἀλλήλων τῶν εἰδῶν συμπλοκὴν ὁ λόγος γέγονεν ἡμῖν.

{Θεαίτητος} Ἀληθῆ.

[260]

{Ἐλεάτης ξένος} Σκόπει τοίνυν ὡς ἐν καιρῷ νυνδὴ τοῖς τοιούτοις διεμαχόμεθα καὶ προσηναγκάζομεν ἔαν ἕτερον ἐτέρῳ μίγνυσθαι.

{Θεαίτητος} Πρὸς δὴ τί;

{Ἐλεάτης ξένος} Πρὸς τὸ τὸν λόγον ἡμῖν τῶν ὄντων ἐν τι γενῶν εἶναι. τούτου γὰρ στερηθέντες, τὸ μὲν μέγιστον, φιλοσοφίας ἂν στερηθεῖμεν· ἔτι δ' ἐν τῷ παρόντι δεῖ λόγον ἡμᾶς διομολογήσασθαι τί ποτ' ἐστίν, εἰ δὲ ἀφηρέθημεν αὐτὸ μὴδ' εἶναι τὸ παράπαν, οὐδὲν ἂν ἔτι πού λέγειν οἷοί τ' ἦμεν. ἀφηρέθημεν δ' ἂν, εἰ συνεχωρήσαμεν μηδεμίαν εἶναι μεῖζιν μηδενὶ πρὸς μηδέν.

{Θεαίτητος} Ὅρθῶς τοῦτο γε· λόγον δὲ δι' ὅτι νῦν διομολογητέον οὐκ ἔμαθον.

{Ἐλεάτης ξένος} Ἄλλ' ἴσως τῆδ' ἐπόμενος ῥᾶστ' ἂν μάθοις.

{Θεαίτητος} Πῆ;

{Ἐλεάτης ξένος} Τὸ μὲν δὴ μὴ ὄν ἡμῖν ἐν τι τῶν ἄλλων γένος ὄν ἀνεφάνη, κατὰ πάντα τὰ ὄντα διεσπαρμένον.

{Θεαίτητος} Οὕτως.

{Ἐλεάτης ξένος} Οὐκοῦν τὸ μετὰ τοῦτο σκεπτέον εἰ δόξη τε καὶ λόγῳ μίγνυται.

{Θεαίτητος} Τί δή;

{Ἐλεάτης ξένος} Μὴ μίγνυμένου μὲν αὐτοῦ τούτοις ἀναγκαῖον ἀληθῆ πάντ' εἶναι, μίγνυμένου δὲ δόξα τε ψευδῆς γίγνεται καὶ λόγος· τὸ γὰρ τὰ μὴ ὄντα δοξάζειν ἢ λέγειν, τοῦτ' ἐστὶ πού τὸ ψεῦδος ἐν διανοίᾳ τε καὶ λόγοις γιγνόμενον.

{Θεαίτητος} Οὕτως.

{Ελεάτης ξένος} ὄντος δέ γε ψεύδους ἔστιν ἀπάτη.

{Θεαίτητος} Ναί.

{Ελεάτης ξένος} Καί μὴν ἀπάτης οὔσης εἰδώλων τε καὶ εἰκόνων ἤδη καὶ φαντασίας πάντα ἀνάγκη μεστὰ εἶναι.

{Θεαίτητος} Πῶς γὰρ οὐ;

{Ελεάτης ξένος} Τὸν δέ γε σοφιστὴν ἔφαμεν ἐν τούτῳ που τῷ τόπῳ καταπεφευγέναι μὲν, ἕξαρνον δὲ γεγονέναι τὸ παράπαν μὴδ' εἶναι ψεῦδος· τὸ γὰρ μὴ ὄν οὔτε διανοεῖσθαι τινα οὔτε λέγειν· οὐσίας γὰρ οὐδὲν οὐδαμῆ τὸ μὴ ὄν μετέχειν.

{Θεαίτητος} Ἦν ταῦτα.

{Ελεάτης ξένος} Νῦν δέ γε τοῦτο μὲν ἐφάνη μετέχον τοῦ ὄντος, ὥστε ταύτη μὲν ἴσως οὐκ ἂν μάχοιτο ἔτι· τάχα δ' ἂν φαίη τῶν εἰδῶν τὰ μὲν μετέχειν τοῦ μὴ ὄντος, τὰ δ' οὐ, καὶ λόγον δὴ καὶ δόξαν εἶναι τῶν οὐ μετεχόντων, ὥστε τὴν εἰδωλοποικὴν καὶ φανταστικὴν, ἐν ἧ φαμεν αὐτὸν εἶναι, διαμάχοιτ' ἂν πάλιν ὡς παντάπασιν οὐκ ἔστιν, ἐπειδὴ δόξα καὶ λόγος οὐ κοινωνεῖ τοῦ μὴ ὄντος· ψεῦδος γὰρ τὸ παράπαν οὐκ εἶναι ταύτης μὴ συνισταμένης τῆς κοινωνίας. διὰ ταῦτ' οὖν λόγον πρῶτον καὶ δόξαν καὶ φαντασίαν διερευνητέον ὅτι ποτ' ἔστιν, ἵνα φανέντων καὶ τὴν κοινωνίαν αὐτῶν τῷ μὴ ὄντι κατίδωμεν, [261] κατιδόντες δὲ τὸ ψεῦδος ὃν ἀποδείξωμεν, ἀποδείξαντες δὲ τὸν σοφιστὴν εἰς αὐτὸ ἐνδήσωμεν, εἴπερ ἔνοχος ἔστιν, ἢ καὶ ἀπολύσαντες ἐν ἄλλῳ γένει ζητῶμεν.

{Θεαίτητος} Κομιδῆ δέ γε, ὃ ξένη, ἔοικεν ἀληθὲς εἶναι τὸ περὶ τὸν σοφιστὴν κατ' ἀρχὰς λεχθέν, ὅτι δυσθῆρευτον εἶη τὸ γένος. φαίνεται γὰρ οὖν προβλημάτων γέμειν, ὧν ἐπειδάν τι προβάλλῃ, τοῦτο πρότερον ἀναγκαῖον διαμάχεσθαι πρὶν ἐπ' αὐτὸν ἐκεῖνον ἀφικέσθαι. νῦν γὰρ μόγις μὲν τὸ μὴ ὄν ὡς οὐκ ἔστι προβληθὲν διεπεράσαμεν, ἕτερον δὲ προβέβληται, καὶ δεῖ δὴ ψεῦδος ὡς ἔστι καὶ περὶ λόγον καὶ περὶ δόξαν ἀποδείξαι, καὶ μετὰ τοῦτο ἴσως ἕτερον, καὶ ἔτ' ἄλλο μετ' ἐκεῖνο· καὶ πέρασ, ὡς ἔοικεν, οὐδὲν φανήσεται ποτε.

{Ελεάτης ξένος} Θαρρεῖν, ὃ Θεαίτητε, χρὴ τὸν καὶ σμικρόν τι δυνάμενον εἰς τὸ πρόσθεν ἀεὶ προϊέναι. τί γὰρ ὁ γ' ἀθυμῶν ἐν τούτοις δράσειεν ἂν ἐν ἄλλοις, ἢ μὴδὲν ἐν ἐκείνοις ἀνύτων ἢ καὶ πάλιν εἰς τοῦπισθεν ἀπωσθεῖς; σχολῆ που, τὸ κατὰ τὴν παροιμίαν λεγόμενον, ὃ γε τοιοῦτος ἂν ποτε ἔλοι πόλιν. νῦν δ' ἐπεὶ, ὡγαθέ, τοῦτο ὃ λέγεις διαπεπέρανται, τό τοι μέγιστον ἡμῖν τεῖχος ἡρημένον ἂν εἶη, τὰ δ' ἄλλα ἤδη ῥάω καὶ σμικρότερα.

{Θεαίτητος} Καλῶς εἶπες.

{Ελεάτης ξένος} Λόγον δὴ πρῶτον καὶ δόξαν, καθάπερ ἐρρήθη νυνδὴ, λάβωμεν, ἵνα ἐναργέστερον ἀπολογισώμεθα πότερον αὐτῶν ἀπτεται τὸ μὴ ὄν ἢ παντάπασιν ἀληθῆ μὲν ἔστιν ἀμφοτέρω ταῦτα, ψεῦδος δὲ οὐδέποτε οὐδέτερον.

{Θεαίτητος} Ὅρθως.

{Ελεάτης ξένος} Φέρε δὴ, καθάπερ περὶ τῶν εἰδῶν καὶ τῶν γραμμάτων ἐλέγομεν, περὶ τῶν ὀνομάτων πάλιν ὡσαύτως ἐπισκεψώμεθα. φαίνεται γὰρ πῆ ταύτη τὸ νῦν ζητούμενον.

{Θεαίτητος} Τὸ ποῖον οὖν δὴ περὶ τῶν ὀνομάτων ὑπακουστέον;

{*Ἐλεάτης ξένος*} Εἴτε πάντα ἀλλήλοις συναρμόττει εἴτε μηδέν, εἴτε τὰ μὲν ἐθέλει, τὰ δὲ μή.

{*Θεαίτητος*} Δῆλον τοῦτό γε, ὅτι τὰ μὲν ἐθέλει, τὰ δ' οὐ.

{*Ἐλεάτης ξένος*} Τὸ τοιόνδε λέγεις ἴσως, ὅτι τὰ μὲν ἐφεξῆς λεγόμενα καὶ δηλοῦντά τι συναρμόττει, τὰ δὲ τῇ συνεχείᾳ μηδέν σημαίνοντα ἀναρμοστεῖ.

{*Θεαίτητος*} Πῶς τί τοῦτ' εἶπας;

{*Ἐλεάτης ξένος*} Ὅπερ φήθην ὑπολαβόντα σε προσομολογεῖν. ἔστι γὰρ ἡμῖν που τῶν τῇ φωνῇ περὶ τὴν οὐσίαν δηλωμάτων διττὸν γένος.

{*Θεαίτητος*} Πῶς;

[262]

{*Ἐλεάτης ξένος*} Τὸ μὲν ὀνόματα, τὸ δὲ ῥήματα κληθέν.

{*Θεαίτητος*} Εἰπέ ἐκότερον.

{*Ἐλεάτης ξένος*} Τὸ μὲν ἐπὶ ταῖς πράξεσιν ὃν δῆλωμα ῥῆμά που λέγομεν.

{*Θεαίτητος*} Ναί.

{*Ἐλεάτης ξένος*} Τὸ δέ γ' ἐπ' αὐτοῖς τοῖς ἐκείνας πράττουσι σημεῖον τῆς φωνῆς ἐπιτεθὲν ὄνομα.

{*Θεαίτητος*} Κομιδῆ μὲν οὖν.

{*Ἐλεάτης ξένος*} Οὐκοῦν ἐξ ὀνομάτων μὲν μόνων συνεχῶς λεγομένων οὐκ ἔστι ποτὲ λόγος, οὐδ' αὖ ῥημάτων χωρὶς ὀνομάτων λεχθέντων.

{*Θεαίτητος*} Ταῦτ' οὐκ ἔμαθον.

{*Ἐλεάτης ξένος*} Δῆλον γὰρ ὡς πρὸς ἕτερόν τι βλέπων ἄρτι συνωμολόγεις· ἐπεὶ τοῦτ' αὐτὸ ἐβουλόμην εἰπεῖν, ὅτι συνεχῶς ὧδε λεγόμενα ταῦτα οὐκ ἔστι λόγος.

{*Θεαίτητος*} Πῶς;

{*Ἐλεάτης ξένος*} Οἷον «βαδίζει» «τρέχει» «καθεύδει», καὶ τᾶλλα ὅσα πράξεις σημαίνει ῥήματα, κἂν πάντα τις ἐφεξῆς αὐτ' εἴπη, λόγον οὐδέν τι μᾶλλον ἀπεργάζεται.

{*Θεαίτητος*} Πῶς γάρ;

{*Ἐλεάτης ξένος*} Οὐκοῦν καὶ πάλιν ὅταν λέγηται «λέων» «ἔλαφος» «ἵππος», ὅσα τε ὀνόματα τῶν τὰς πράξεις αὐτῶν πραττόντων ὀνομάσθη, καὶ κατὰ ταύτην δὴ τὴν συνέχειαν οὐδεὶς πω συνέστη λόγος· οὐδεμίαν γὰρ οὔτε οὕτως οὔτ' ἐκείνως πρᾶξιν οὐδ' ἀπραξίαν οὐδὲ οὐσίαν ὄντος οὐδὲ μὴ ὄντος δηλοῖ τὰ φωνηθέντα, πρὶν ἂν τις τοῖς ὀνόμασι τὰ ῥήματα κερᾶσῃ. τότε δ' ἤρμοσέν τε καὶ λόγος ἐγένετο εὐθύς ἢ πρώτη συμπλοκή, σχεδὸν τῶν λόγων ὁ πρῶτός τε καὶ σμικρότατος.

{*Θεαίτητος*} Πῶς ἄρ' ὧδε λέγεις;

{*Ἐλεάτης ξένος*} Ὅταν εἴπη τις· «ἄνθρωπος μανθάνει», λόγον εἶναι φῆς τοῦτον ἐλάχιστόν τε καὶ πρῶτον;

{*Θεαίτητος*} Ἐγωγε.

{Ελεάτης ξένος} Δηλοῖ γάρ ἤδη που τότε περί τῶν ὄντων ἢ γιγνομένων ἢ γεγονότων ἢ μελλόντων, καί οὐκ ὀνομάζει μόνον ἀλλά τι περαίνει, συμπλέκων τὰ ῥήματα τοῖς ὀνόμασι. διὸ λέγειν τε αὐτὸν ἀλλ' οὐ μόνον ὀνομάζειν εἶπομεν, καὶ δὴ καὶ τῷ πλέγματι τούτῳ τὸ ὄνομα ἐφθελξάμεθα λόγον.

{Θεαίτητος} Ὁρθῶς.

{Ελεάτης ξένος} Οὕτω δὴ καθάπερ τὰ πράγματα τὰ μὲν ἀλλήλοις ἤρμοσεν, τὰ δ' οὐ, καὶ περί τὰ τῆς φωνῆς αὐτῶν σημεῖα τὰ μὲν οὐχ ἀρμόττει, τὰ δὲ ἀρμόττοντα αὐτῶν λόγον ἀπηργάσατο.

{Θεαίτητος} Παντάπασι μὲν οὖν.

{Ελεάτης ξένος} Ἔτι δὴ σμικρὸν τόδε.

{Θεαίτητος} Τὸ ποῖον;

{Ελεάτης ξένος} Λόγον ἀναγκαῖον, ὅτανπερ ἦ, τινὸς εἶναι λόγον, μὴ δὲ τινὸς ἀδύνατον.

{Θεαίτητος} Οὕτως.

{Ελεάτης ξένος} Οὐκοῦν καὶ ποιόν τινα αὐτὸν εἶναι δεῖ;

{Θεαίτητος} Πῶς δ' οὐ;

{Ελεάτης ξένος} Προσέχωμεν δὴ τὸν νοῦν ἡμῖν αὐτοῖς.

{Θεαίτητος} Δεῖ γοῦν.

{Ελεάτης ξένος} Λέξω τοίνυν σοι λόγον συνθεῖς πρᾶγμα πράξει δι' ὀνόματος καὶ ῥήματος· ὅτου δ' ἂν ὁ λόγος ἦ, σύ μοι φράζειν.

[263]

{Θεαίτητος} Ταῦτ' ἔσται κατὰ δύναμιν.

{Ελεάτης ξένος} «Θεαίτητος κάθηται.» μῶν μὴ μακρὸς ὁ λόγος;

{Θεαίτητος} Οὐκ, ἀλλὰ μέτριος.

{Ελεάτης ξένος} Σὸν ἔργον δὴ φράζειν περί οὗ τ' ἐστὶ καὶ ὅτου.

{Θεαίτητος} Δῆλον ὅτι περί ἐμοῦ τε καὶ ἐμός.

{Ελεάτης ξένος} Τί δὲ ὅδ' αὖ;

{Θεαίτητος} Ποῖος;

{Ελεάτης ξένος} «Θεαίτητος, ᾧ νῦν ἐγὼ διαλέγομαι, πέτεται.»

{Θεαίτητος} Καὶ τοῦτον οὐδ' ἂν εἷς ἄλλως εἴποι πλὴν ἐμόν τε καὶ περί ἐμοῦ.

{Ελεάτης ξένος} Ποῖον δὲ γέ τινα φάμεν ἀναγκαῖον ἕκαστον εἶναι τῶν λόγων.

{Θεαίτητος} Ναί.

{Ελεάτης ξένος} Τούτων δὴ ποῖον τινα ἐκάτερον φατέον εἶναι;

{Θεαίτητος} Τὸν μὲν ψευδῆ που, τὸν δὲ ἀληθῆ.

{Ελεάτης ξένος} Λέγει δὲ αὐτῶν ὁ μὲν ἀληθῆς τὰ ὄντα ὡς ἔστιν περὶ σοῦ.

{Θεαίτητος} Τί μῆν;

{Ελεάτης ξένος} Ὁ δὲ δὴ ψευδῆς ἕτερα τῶν ὄντων.

{Θεαίτητος} Ναί.

{Ελεάτης ξένος} Τὰ μὴ ὄντ' ἄρα ὡς ὄντα λέγει.

{Θεαίτητος} Σχεδόν.

{Ελεάτης ξένος} Ὅντων δέ γε ὄντα ἕτερα περὶ σοῦ. πολλὰ μὲν γὰρ ἔφαμεν ὄντα περὶ ἕκαστον εἶναι που, πολλὰ δὲ οὐκ ὄντα.

{Θεαίτητος} Κομιδῆ μὲν οὔν.

{Ελεάτης ξένος} Ὅν ὑστερον δὴ λόγον εἶρηκα περὶ σοῦ, πρῶτον μὲν, ἐξ ὧν ὠρισάμεθα τί ποτ' ἔστι λόγος, ἀναγκαιότατον αὐτὸν ἓνα τῶν βραχυτάτων εἶναι.

{Θεαίτητος} Νυνδὴ γοῦν ταύτη συνωμολογήσαμεν.

{Ελεάτης ξένος} Ἐπειτα δέ γε τινός.

{Θεαίτητος} Οὕτως.

{Ελεάτης ξένος} Εἰ δὲ μὴ ἔστιν σός, οὐκ ἄλλου γε οὐδενός.

{Θεαίτητος} Πῶς γάρ;

{Ελεάτης ξένος} Μηδενός δέ γε ὦν οὐδ' ἂν λόγος εἴη τὸ παράπαν· ἀπεφήναμεν γὰρ ὅτι τῶν ἀδυνάτων ἦν λόγον ὄντα μηδενός εἶναι λόγον.

{Θεαίτητος} Ὅρθότατα.

{Ελεάτης ξένος} Περὶ δὴ σοῦ λεγόμενα, λεγόμενα μέντοι θάτερα ὡς τὰ αὐτὰ καὶ μὴ ὄντα ὡς ὄντα, παντάπασιν ὡς ἔοικεν ἢ τοιαύτη σύνθεσις ἕκ τε ῥημάτων γιγνομένη καὶ ὀνομάτων ὄντως τε καὶ ἀληθῶς γίνεσθαι λόγος ψευδῆς.

{Θεαίτητος} Ἀληθέστατα μὲν οὔν.

{Ελεάτης ξένος} Τί δὲ δὴ; διάνοιά τε καὶ δόξα καὶ φαντασία, μῶν οὐκ ἤδη δῆλον ὅτι ταῦτά γε ψευδῆ τε καὶ ἀληθῆ πάνθ' ἡμῶν ἐν ταῖς ψυχαῖς ἐγγίγνεται;

{Θεαίτητος} Πῶς;

{Ελεάτης ξένος} Ὡδ' εἴση ῥᾶον, ἂν πρῶτον λάβῃς αὐτὰ τί ποτ' ἔστιν καὶ τί διαφέρουσιν ἕκαστα ἀλλήλων.

{Θεαίτητος} Δίδου μόνον.

{Ελεάτης ξένος} Οὐκοῦν διάνοια μὲν καὶ λόγος ταυτόν· πλὴν ὁ μὲν ἐντὸς τῆς ψυχῆς πρὸς αὐτὴν διάλογος ἄνευ φωνῆς γιγνόμενος τοῦτ' αὐτὸ ἡμῖν ἐπωνομάσθη, διάνοια;

{Θεαίτητος} Πάνυ μὲν οὔν.

{Ελεάτης ξένος} Τὸ δέ γ' ἀπ' ἐκείνης ρεῦμα διὰ τοῦ στόματος ἰὸν μετὰ φθόγγου κέκληται λόγος;

{Θεαίτητος} Ἀληθῆ.

{Ελεάτης ξένος} Καὶ μὴν ἐν λόγοις γε αὐτῶν ἴσμεν ἐνὸν –

{Θεαίτητος} Τὸ ποῖον;

{Ελεάτης ξένος} Φάσιν τε καὶ ἀπόφασιν.

{Θεαίτητος} ἴσμεν.

[264]

{Ελεάτης ξένος} Ὅταν οὖν τοῦτο ἐν ψυχῇ κατὰ διάνοιαν ἐγγίγνηται μετὰ σιγῆς, πλὴν δόξης ἔχεις ὅτι προσείπης αὐτό;

{Θεαίτητος} Καὶ πῶς;

{Ελεάτης ξένος} Τί δ' ὅταν μὴ καθ' αὐτὸ ἀλλὰ δι' αἰσθήσεως παρῆ τι, τὸ τοιοῦτον αὐτῶν πάθος ἄρ' οἶόν τε ὀρθῶς εἰπεῖν ἕτερόν τι πλὴν φαντασίαν;

{Θεαίτητος} Οὐδέν.

{Ελεάτης ξένος} Οὐκοῦν ἐπεὶπερ λόγος ἀληθῆς ἦν καὶ ψευδῆς, τούτων δ' ἐφάνη διάνοια μὲν αὐτῆς πρὸς ἑαυτὴν ψυχῆς διάλογος, δόξα δὲ διανοίας ἀποτελεούσης, «φαίνεται» δὲ ὃ λέγομεν σύμμετρις αἰσθήσεως καὶ δόξης, ἀνάγκη δὴ καὶ τούτων τῶν λόγων συγγενῶν ὄντων ψευδῆ τε αὐτῶν ἐνια καὶ ἐνίστε εἶναι.

{Θεαίτητος} Πῶς δ' οὐ;

{Ελεάτης ξένος} Κατανοεῖς οὖν ὅτι πρότερον ἠύρεθη ψευδῆς δόξα καὶ λόγος ἢ κατὰ τὴν προσδοκίαν ἦν ἐφοβήθημεν ἄρτι, μὴ παντάπασιν ἀνήνυτον ἔργον ἐπιβαλλοίμεθα ζητοῦντες αὐτό;

{Θεαίτητος} Κατανοῶ.

{Ελεάτης ξένος} Μὴ τοίνυν μηδ' εἰς τὰ λοιπὰ ἀθυμῶμεν. ἐπειδὴ γὰρ πέφανται ταῦτα, τῶν ἐμπροσθεν ἀναμνησθῶμεν κατ' εἶδη διαίρεσεων.

{Θεαίτητος} Ποίων δῆ;

{Ελεάτης ξένος} Διειλόμεθα τῆς εἰδωλοποιικῆς εἶδη δύο, τὴν μὲν εἰκαστικὴν, τὴν δὲ φανταστικὴν.

{Θεαίτητος} Ναί.

{Ελεάτης ξένος} Καὶ τὸν σοφιστὴν εἵπομεν ὡς ἀποροῖμεν εἰς ὁποτέραν θήσομεν.

{Θεαίτητος} Ἦν ταῦτα.

{Ελεάτης ξένος} Καὶ τοῦθ' ἡμῶν ἀπορουμένων ἔτι μείζων κατεχύθη σκοτοδινία, φανέντος τοῦ λόγου τοῦ πᾶσιν ἀμφισβητοῦντος ὡς οὔτε εἰκῶν οὔτε εἰδῶλον οὔτε φάντασμι' εἶη τὸ παράπαν οὐδὲν διὰ τὸ μηδαμῶς μηδέποτε μηδαμοῦ ψεῦδος εἶναι.

{Θεαίτητος} Λέγεις ἀληθῆ.

{Ελεάτης ξένος} Νῦν δέ γ' ἐπειδὴ πέφανται μὲν λόγος, πέφανται δ' οὔσα δόξα ψευδής, ἐγχωρεῖ δὴ μιμήματα τῶν ὄντων εἶναι καὶ τέχνην ἐκ ταύτης γίνεσθαι τῆς διαθέσεως ἀπατητικῆν.

{Θεαίτητος} Ἐγχωρεῖ.

{Ελεάτης ξένος} Καὶ μὴν ὅτι γ' ἦν ὁ σοφιστὴς τούτων πότερον, διωμολογημένον ἡμῖν ἐν τοῖς πρόσθεν ἦν.

{Θεαίτητος} Ναί.

{Ελεάτης ξένος} Πάλιν τοίνυν ἐπιχειρῶμεν, σχίζοντες διχῆ τὸ προτεθὲν γένος, πορεύεσθαι κατὰ τοῦπι δεξιὰ ἀεὶ μέρος τοῦ τμηθέντος, ἐχόμενοι τῆς τοῦ σοφιστοῦ κοινωνίας, ἕως ἂν αὐτοῦ τὰ κοινὰ πάντα περιελόντες, [265] τὴν οἰκίαν λιπόντες φύσιν ἐπιδείξωμεν μάλιστα μὲν ἡμῖν αὐτοῖς, ἔπειτα καὶ τοῖς ἐγγυτάτω γένει τῆς τοιαύτης μεθόδου πεφυκόσιν.

{Θεαίτητος} Ὁρθῶς.

{Ελεάτης ξένος} Οὐκοῦν τότε μὲν ἤρχόμεθα ποιητικῆν καὶ κτητικῆν τέχνην διαιρούμενοι;

{Θεαίτητος} Ναί.

{Ελεάτης ξένος} Καὶ τῆς κτητικῆς ἐν θηρευτικῇ καὶ ἀγωνίᾳ καὶ ἐμπορικῇ καὶ τισιν ἐν τοιούτοις εἵδεσιν ἐφαντάζεσθ' ἡμῖν;

{Θεαίτητος} Πάνυ μὲν οὖν.

{Ελεάτης ξένος} Νῦν δέ γ' ἐπειδὴ μιμητικὴ περιείληφεν αὐτὸν τέχνην, δῆλον ὡς αὐτὴν τὴν ποιητικὴν δίχα διαιρετέον πρῶτην. ἢ γάρ που μίμησις ποιήσις τίς ἐστίν, εἰδώλων μέντοι, φαμέν, ἀλλ' οὐκ αὐτῶν ἐκάστων· ἢ γάρ;

{Θεαίτητος} Παντάπασι μὲν οὖν.

{Ελεάτης ξένος} Ποιητικῆς δὴ πρῶτον δὴ ἔστω μέρη.

{Θεαίτητος} Ποίω;

{Ελεάτης ξένος} Τὸ μὲν θεῖον, τὸ δ' ἀνθρώπινον.

{Θεαίτητος} Οὐπω μεμάθηκα.

{Ελεάτης ξένος} Ποιητικῆν, εἴπερ μεμνήμεθα τὰ κατ' ἀρχὰς λεχθέντα, πᾶσαν ἔφαμεν εἶναι δύναμιν ἣτις ἂν αἰτία γίγνηται τοῖς μὴ πρότερον οὖσιν ὕστερον γίνεσθαι.

{Θεαίτητος} Μεμνήμεθα.

{Ελεάτης ξένος} Ζῶα δὴ πάντα θνητά, καὶ δὴ καὶ φυτὰ ὅσα τ' ἐπὶ γῆς ἐκ σπερμάτων καὶ ῥιζῶν φύεται, καὶ ὅσα ἄψυχα ἐν γῆ συνίσταται σώματα τηκτὰ καὶ ἄτηκτα, μὲν ἄλλου τινὸς ἢ θεοῦ δημιουργοῦντος φήσομεν ὕστερον γίνεσθαι πρότερον οὐκ ὄντα; ἢ τῷ τῶν πολλῶν δόγματι καὶ ῥήματι χρώμενοι –

{Θεαίτητος} Ποίω τω;

{Ελεάτης ξένος} Τὴν φύσιν αὐτὰ γεννᾶν ἀπὸ τινος αἰτίας αὐτομάτης καὶ ἄνευ διανοίας φυσούσης, ἢ μετὰ λόγου τε καὶ ἐπιστήμης θείας ἀπὸ θεοῦ γιγνομένης;

{Θεαίτητος} Ἐγὼ μὲν ἴσως διὰ τὴν ἡλικίαν πολλάκις ἀμφοτέρα μεταδοξάζω· νῦν μὴν βλέπων εἰς σέ καὶ ὑπολαμβάνων οἶεσθαί σε κατὰ γε θεὸν αὐτὰ γίνεσθαι, ταύτη καὶ αὐτὸς νενόμικα.

{Ἐλεάτης ξένος} Καλῶς γε, ὦ Θεαίτητε. καὶ εἰ μὲν γέ σε ἡγούμεθα τῶν εἰς τὸν ἔπειτ' ἂν χρόνον ἄλλως πως δοξαζόντων εἶναι, νῦν ἂν τῷ λόγῳ μετὰ πειθοῦς ἀναγκαίως ἐπεχειροῦμεν ποιεῖν ὁμολογεῖν· ἐπειδὴ δέ σου καταμανθάνω τὴν φύσιν, ὅτι καὶ ἄνευ τῶν παρ' ἡμῶν λόγων αὐτὴ πρόσεισιν ἐφ' ἅπερ νῦν ἔλκεσθαι φῆς, ἐάσω· χρόνος γὰρ ἐκ περιττοῦ γίγνεται ἂν. ἀλλὰ θήσω τὰ μὲν φύσει λεγόμενα ποιεῖσθαι θεία τέχνη, τὰ δ' ἐκ τούτων ὑπ' ἀνθρώπων συνιστάμενα ἀνθρωπίνῃ, καὶ κατὰ τοῦτον δὴ τὸν λόγον δύο ποιητικῆς γένη, τὸ μὲν ἀνθρώπινον εἶναι, τὸ δὲ θεῖον.

{Θεαίτητος} Ὅρθῶς.

{Ἐλεάτης ξένος} Τέμνε δὴ δυοῖν οὔσαιν δίχα ἐκατέραν αὐθις.

{Θεαίτητος} Πῶς;

[266]

{Ἐλεάτης ξένος} Οἷον τότε μὲν κατὰ πλάτος τέμνων τὴν ποιητικὴν πᾶσαν, νῦν δὲ αὖ κατὰ μῆκος.

{Θεαίτητος} Τετμήσθω.

{Ἐλεάτης ξένος} Τέτταρα μὴν αὐτῆς οὕτω τὰ πάντα μέρη γίνεταί, δύο μὲν τὰ πρὸς ἡμῶν, ἀνθρώπεια, δύο δ' αὖ τὰ πρὸς θεῶν, θεῖα.

{Θεαίτητος} Ναί.

{Ἐλεάτης ξένος} Τὰ δέ γ' ὡς ἐτέρως αὖ διηρημένα, μέρος μὲν ἐν ἀφ' ἐκατέρας τῆς μερίδος αὐτοποιητικόν, τὸ δ' ὑπολοίπῳ σχεδὸν μάλιστ' ἂν λεγοίσθην εἰδωλοποικῶ· καὶ κατὰ ταῦτα δὴ πάλιν ἡ ποιητικὴ διχῆ διαιρεῖται.

{Θεαίτητος} Λέγε ὅπη ἐκατέρα αὐθις.

{Ἐλεάτης ξένος} Ἡμεῖς μὲν που καὶ τᾶλλα ζῶα καὶ ἐξ ὧν τὰ πεφυκότ' ἐστίν, πῦρ καὶ ὕδωρ καὶ τὰ τούτων ἀδελφά, θεοῦ γεννήματα πάντα ἴσμεν αὐτὰ ἀπειργασμένα ἕκαστα· ἢ πῶς;

{Θεαίτητος} Οὕτως.

{Ἐλεάτης ξένος} Τούτων δέ γε ἐκάστων εἰδῶλα ἀλλ' οὐκ αὐτὰ παρέπεται, δαιμονία καὶ ταῦτα μηχανῆ γεγονότα.

{Θεαίτητος} Ποῖα;

{Ἐλεάτης ξένος} Τὰ τε ἐν τοῖς ὕπνοις καὶ ὅσα μεθ' ἡμέραν φαντάσματα αὐτοφυῆ λέγεται, σκιά μὲν ὅταν ἐν τῷ πυρὶ σκότος ἐγγίγνηται, διπλοῦν δὲ ἡνίκ' ἂν φῶς οἰκεῖόν τε καὶ ἀλλότριον περὶ τὰ λαμπρὰ καὶ λεῖα εἰς ἐν συνελθὸν τῆς ἔμπροσθεν εἰωθυίας ὄψεως ἐναντίαν αἴσθησιν παρέχον εἶδος ἀπεργάζηται.

{Θεαίτητος} Δύο γὰρ οὖν ἐστὶ ταῦτα θείας ἔργα ποιήσεως, αὐτὸ τε καὶ τὸ παρακολουθοῦν εἰδῶλον ἐκάστω.

{Ἐλεάτης ξένος} Τί δὲ τὴν ἡμετέραν τέχνην; ἄρ' οὐκ αὐτὴν μὲν οἰκίαν οἰκοδομικῆ φήσομεν ποιεῖν, γραφικῆ δὲ τιν' ἑτέραν, οἷον ὄναρ ἀνθρώπινον ἐγρηγορόσιν ἀπειργασμένην;

{Θεαίτητος} Πάνυ μὲν οὖν.

{Ἐλεάτης ξένος} Οὐκοῦν καὶ τᾶλλα οὕτω κατὰ δύο διττὰ ἔργα τῆς ἡμετέρας αὐτῆ ποιητικῆς πράξεως, τὸ μὲν αὐτό, φασί, αὐτουργική, τὸ δὲ εἶδωλον εἰδωλοποιική.

{Θεαίτητος} Νῦν μᾶλλον ἔμαθον, καὶ τίθημι δύο διχῆ ποιητικῆς εἶδει· θεῖαν μὲν καὶ ἀνθρωπίνην κατὰ θάτερον τμήμα, κατὰ δὲ θάτερον τὸ μὲν αὐτῶν ὄν, τὸ δὲ ὁμοιωμάτων τινῶν γέννημα.

{Ἐλεάτης ξένος} Τῆς τοίνυν εἰδωλουργικῆς ἀναμνησθῶμεν ὅτι τὸ μὲν εἰκαστικόν, τὸ δὲ φανταστικόν ἔμελλεν εἶναι γένος, εἰ τὸ ψεῦδος ὄντως ὄν ψεῦδος καὶ τῶν ὄντων ἓν τι φανείη πεφυκός.

{Θεαίτητος} Ἦν γὰρ οὖν.

{Ἐλεάτης ξένος} Οὐκοῦν ἐφάνη τε καὶ διὰ ταῦτα δὴ καταριθμήσομεν αὐτῶ νῦν ἀναμφισβητήτως εἶδη δύο;

{Θεαίτητος} Ναί.

[267]

{Ἐλεάτης ξένος} Τὸ τοίνυν φανταστικόν αὐθις διορίζωμεν δίχα.

{Θεαίτητος} Πῆ;

{Ἐλεάτης ξένος} Τὸ μὲν δι' ὀργάνων γινόμενον, τὸ δὲ αὐτοῦ παρέχοντος ἑαυτὸν ὄργανον τοῦ ποιῶντος τὸ φάντασμα.

{Θεαίτητος} Πῶς φῆς;

{Ἐλεάτης ξένος} Ὅταν οἶμαι τὸ σὸν σχῆμά τις τῷ ἑαυτοῦ χρώμενος σώματι προσόμοιον ἢ φωνῆν φωνῆ φαίνεσθαι ποιῆ, μίμησις τοῦτο τῆς φανταστικῆς μάλιστα κέκληται που.

{Θεαίτητος} Ναί.

{Ἐλεάτης ξένος} Μιμητικὸν δὲ τοῦτο αὐτῆς προσειπόντες ἀπονειμώμεθα· τὸ δ' ἄλλο πᾶν ἀφῶμεν μαλακισθέντες καὶ παρέντες ἐτέρῳ συναγαγεῖν τε εἰς ἓν καὶ πρέπουσαν ἐπωνυμίαν ἀποδοῦναι τιν' αὐτῷ.

{Θεαίτητος} Νενεμήσθω, τὸ δὲ μεθείσθω.

{Ἐλεάτης ξένος} Καὶ μὴν καὶ τοῦτο ἔτι διπλοῦν, ὧ Θεαίτητε, ἄξιον ἠγεῖσθαι· δι' ἃ δέ, σκόπει.

{Θεαίτητος} Λέγε.

{Ἐλεάτης ξένος} Τῶν μιμουμένων οἱ μὲν εἰδότες ὁ μιμοῦνται τοῦτο πράττουσιν, οἱ δ' οὐκ εἰδότες· καίτοι τίνα μείζω διαίρεσιν ἀγνωσίας τε καὶ γνώσεως θήσομεν;

{Θεαίτητος} Οὐδεμίαν.

{Ἐλεάτης ξένος} Οὐκοῦν τό γε ἄρτι λεχθὲν εἰδότες ἦν μίμημα; τὸ γὰρ σὸν σχῆμα καὶ σὲ γινώσκων ἂν τις μιμήσαιο.

{Θεαίτητος} Πῶς δ' οὐ;

{*Ἐλεάτης ξένος*} Τί δὲ δικαιοσύνης τὸ σχῆμα καὶ ὄλης συλλήβδην ἀρετῆς; ἄρ' οὐκ ἀγνοοῦντες μὲν, δοξάζοντες δέ πη, σφόδρα ἐπιχειροῦσιν πολλοὶ τὸ δοκοῦν σφίσις τοῦτο ὡς ἐνὸν αὐτοῖς προθυμεῖσθαι φαίνεσθαι ποιεῖν, ὅτι μάλιστα ἔργοις τε καὶ λόγοις μιμούμενοι;

{*Θεαίτητος*} Καὶ πάνυ γε πολλοί.

{*Ἐλεάτης ξένος*} Μῶν οὖν πάντες ἀποτυγχάνουσι τοῦ δοκεῖν εἶναι δίκαιοι μηδαμῶς ὄντες; ἢ τούτου πᾶν τούναντίον;

{*Θεαίτητος*} Πᾶν.

{*Ἐλεάτης ξένος*} Μιμητὴν δὴ τοῦτόν γε ἕτερον ἐκείνου λεκτέον οἶμαι, τὸν ἀγνοοῦντα τοῦ γινώσκοντος.

{*Θεαίτητος*} Ναί.

{*Ἐλεάτης ξένος*} Πόθεν οὖν ὄνομα ἐκατέρῳ τις αὐτῶν λήψεται πρέπον; ἢ δῆλον δὴ χαλεπὸν ὄν, διότι τῆς τῶν γενῶν κατ' εἶδη διαιρέσεως παλαιά τις, ὡς ἔοικεν, ἀργία τοῖς ἔμπροσθεν καὶ ἀσύννους παρῆν, ὥστε μὴδ' ἐπιχειρεῖν μηδένα διαιρεῖσθαι· καθὸ δὴ τῶν ὀνομάτων ἀνάγκη μὴ σφόδρα εὐπορεῖν. ὅμως δέ, κἂν εἰ τολμηρότερον εἰρησθαι, διαγνώσεως ἔνεκα τὴν μὲν μετὰ δόξης μίμησιν δοξομιμητικὴν προσεῖπωμεν, τὴν δὲ μετ' ἐπιστήμης ἱστορικὴν τινα μίμησιν.

{*Θεαίτητος*} Ἔστω.

{*Ἐλεάτης ξένος*} Θατέρῳ τοίνυν χρηστέον· ὁ γὰρ σοφιστής οὐκ ἐν τοῖς εἰδόσις ἦν ἀλλ' ἐν τοῖς μιμουμένοις δὴ.

{*Θεαίτητος*} Καὶ μάλα.

{*Ἐλεάτης ξένος*} Τὸν δοξομιμητὴν δὴ σκοπώμεθα ὥσπερ σίδηρον, εἴτε ὑγιῆς εἴτε διπλόην ἔτ' ἔχων τινὰ ἐστὶν ἐν αὐτῷ.

{*Θεαίτητος*} Σκοπῶμεν.

{*Ἐλεάτης ξένος*} Ἔχει τοίνυν καὶ μάλα συχνήν. ὁ μὲν γὰρ εὐήθης αὐτῶν ἐστὶν, [268] οἰόμενος εἰδέναί ταῦτα ἃ δοξάζει· τὸ δὲ θατέρου σχῆμα διὰ τὴν ἐν τοῖς λόγοις κυλίνδησιν ἔχει πολλὴν ὑποψίαν καὶ φόβον ὡς ἀγνοεῖ ταῦτα ἃ πρὸς τοὺς ἄλλους ὡς εἰδῶς ἐσχημάτισται.

{*Θεαίτητος*} Πάνυ μὲν οὖν ἔστιν ἐκατέρου γένος ὧν εἴρηκας.

{*Ἐλεάτης ξένος*} Οὐκοῦν τὸν μὲν ἀπλοῦν μιμητὴν τινα, τὸν δὲ εἰρωνικὸν μιμητὴν θήσομεν;

{*Θεαίτητος*} Εἰκὸς γοῦν.

{*Ἐλεάτης ξένος*} Τούτου δ' αὖ τὸ γένος ἐν ἡ δύο φῶμεν;

{*Θεαίτητος*} Ὅρα σύ.

{*Ἐλεάτης ξένος*} Σκοπῶ, καί μοι διττῶ καταφαίνεσθόν τινε· τὸν μὲν δημοσίᾳ τε καὶ μακροῖς λόγοις πρὸς πλήθη δυνατόν εἰρωνεύεσθαι καθορῶ, τὸν δὲ ἰδίᾳ τε καὶ βραχέσι λόγοις ἀναγκάζοντα τὸν προσδιαλεγόμενον ἐναντιολογεῖν αὐτὸν αὐτῷ.

{*Θεαίτητος*} Λέγεις ὀρθότατα.

{*Ἐλεάτης ξένος*} Τίνα οὖν ἀποφαινόμεθα τὸν μακρολογώτερον εἶναι; πότερα πολιτικὸν ἢ δημολογικόν;

{*Θεαίτητος*} Δημολογικόν.

{*Ἐλεάτης ξένος*} Τί δὲ τὸν ἕτερον ἐροῦμεν; σοφὸν ἢ σοφιστικόν;

{*Θεαίτητος*} Τὸ μὲν που σοφὸν ἀδύνατον, ἐπεὶπερ οὐκ εἰδότα αὐτὸν ἔθεμεν· μιμητὴς δ' ὢν τοῦ σοφοῦ δῆλον ὅτι παρωνύμιον αὐτοῦ τι λήψεται, καὶ σχεδὸν ἤδη μεμάθηκα ὅτι τοῦτον δεῖ προσειπεῖν ἀληθῶς αὐτὸν ἐκεῖνον τὸν παντάπασιν ὄντως σοφιστήν.

{*Ἐλεάτης ξένος*} Οὐκοῦν συνδήσομεν αὐτοῦ, καθάπερ ἔμπροσθεν, τοῦνομα συμπλέξαντες ἀπὸ τελευτῆς ἐπ' ἀρχήν;

{*Θεαίτητος*} Πάνυ μὲν οὖν.

{*Ἐλεάτης ξένος*} Τὸ δὴ τῆς ἐναντιοποιολογικῆς εἰρωνικοῦ μέρους τῆς δοξαστικῆς μιμητικόν, τοῦ φανταστικοῦ γένους ἀπὸ τῆς εἰδωλοποιικῆς οὐ θεῖον ἀλλ' ἀνθρωπικὸν τῆς ποιήσεως ἀφωρισμένον ἐν λόγοις τὸ θαυματοποιικὸν μόριον, «ταύτης τῆς γενεᾶς τε καὶ αἵματος» ὃς ἂν φῆ τὸν ὄντως σοφιστὴν εἶναι, τάληθέστατα, ὡς ἔοικεν, ἐρεῖ.

{*Θεαίτητος*} Παντάπασι μὲν οὖν.